

ความรู้ และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ

ภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นางสาวนฤมล วีระวงศ์ชัย

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1548-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

KNOWLEDGE AND OPINION OF JOURNALISTS REGARDING THE SELF-REGULATION
OF THE PRESS UNDER THE PRESS COUNCIL OF THAILAND

Miss Narumon Werawongchai

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Journalism
Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2004

ISBN 974-53-1548-6

นฤมล วีระวงศ์ชัย : ความรู้ และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภา
การหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (KNOWLEDGE AND OPINION OF JOURNALISTS REGARDING THE SELF -
REGULATION OF THE PRESS UNDER THE PRESS COUNCIL OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.
พิรงรอง รามสูต ภาชนะนนท์, จำนวนหน้า 175 หน้า.ISBN 974-53-1548-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ
ภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์
แห่งชาติมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่างๆ อาทิ ลักษณะสังคมประชากรได้แก่ อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภท
หนังสือพิมพ์ที่สังกัด พื้นที่การทำงานข่าว และปัจจัยทางวิชาชีพได้แก่ การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ จริยธรรมในวิชาชีพ
นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ส่วนระดับความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ เช่น ลักษณะสังคมประชากรได้แก่ อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภท
หนังสือพิมพ์ที่สังกัด พื้นที่การทำงานข่าว และปัจจัยทางวิชาชีพได้แก่การเรียนจบสาขานิติศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ การ
เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ในด้านความรู้ของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในระดับสูงมากที่สุด
ขณะที่มีความรู้ในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องารร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในระดับต่ำ
มากที่สุด

ส่วนด้านความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
พบว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทิศทางของข้อความในเชิงบวกเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหรือการมีสำนึกใน
จรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมากที่สุด และระดับมากที่สุดคือ หากนักหนังสือพิมพ์กระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพควรจะ
ถูกลงโทษจากองค์กรสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ขณะเดียวกันข้อความที่นักหนังสือพิมพ์เห็นด้วยในระดับปานกลางและ
ในระดับน้อยจะเป็นเรื่องการปฏิบัติงานข่าวไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือผิดจริยธรรมในวิชาชีพ

ความรู้ และความคิดเห็น ตลอดจนการตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลตนเองภายใต้สภาการฯ ของ
นักข่าว สามารถอภิปรายได้ว่าเป็นผลมาจากลักษณะอันเปิดกว้างของวิชาชีพของนักข่าวที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการศึกษา
เฉพาะในสาขานั้น ๆ จนทำให้ขาดเอกภาพในวิชาชีพ ตลอดจนการที่สภาการฯ ไม่มีน้ำหนักในแง่การให้คุณให้โทษต่อสมาชิก
เท่าสภาวิชาชีพในสาขาวิชาอื่นๆเช่นวิชาชีพแพทย์ หนายความ วิศวกรและอื่น ๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่เพียงพอ
ของสภาการฯ และการที่ สถาบันการศึกษา นักวิชาการไม่ได้ให้ความสำคัญในหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องของ
สภาการฯ เท่าที่ควรจะเป็น

ภาควิชาวารสารสนเทศ
สาขาวิชาวารสารสนเทศ
ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4585091728 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: KNOWLEDGE/ OPINION/ SELF-REGULATION/ PRESS COUNCIL OF THAILAND

NARUMON WERAWONGCHAI : KNOWLEDGE AND OPINION OF JOURNALISTS REGARDING THE SELF-REGULATION OF THE PRESS UNDER THE PRESS COUNCIL OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. PIRONGRONG RAMASOOTA RANANAND, Ph.D. 175 pp. ISBN 974-53-1548-6.

The objective of this research is to study the knowledge and opinion of journalists regarding the professional self-regulation under the Press Council of Thailand (PCT). A questionnaire-based survey and in-depth interviews are used for data collection.

The study finds that the knowledge of the journalists on the above topic is related to several factors including socio-demographic variables like length of employment as journalists, level of education, type of newspaper affiliated, location of work, and professional variables such as membership to a professional organization, professional ethics, news policy of the affiliated newspaper organization and influence from advertisers.

Meanwhile, the opinion of journalists on the above topic is found to be related with such factors as socio-demographic variables like length of employment as journalists, level of education, type of newspaper affiliated, location of work, and professional variables; that is, possession of a degree in communication or journalism, membership to a professional organization and influence from advertisers.

The study also finds that most of the journalists studied have the highest level of knowledge about the origin and intent in establishing the Press Council of Thailand (PCT) and the lowest level of knowledge about the procedure in filing complaints and the enforcement of punishment at the PCT.

As for their opinions about the topic of self-regulation, most of the journalists studied agree with positive statements about compliant behavior with or self-conscience about professional ethics, at the highest and high level. For instance, a statement that indicates that a journalist should be punished with the most extreme measure by the PCT in case of misbehavior. Meanwhile, the studied journalists agree, at the medium or low levels, with negative statements about professional misconduct and violation of professional ethics.

Based on the research findings, it could be argued that the knowledge, opinion and realization of journalists about the importance of self-regulation under the the PCT may be the results of the following: the open nature of journalistic profession which does not require a professional degree in the field; the lack of professional unity; the fact that the PCT does not have much influence, positively or negatively, on its members, when compared with professional organizations in other fields such as medicine, law, engineer, and so forth; inadequate public relations by the PCT, and the insufficient emphasis given about the PCT by academic programs in communication and journalism curriculum.

Department.....Journalism.....

Student's signature.....

Field of study.....Journalism .....

Advisor's signature.....

Academic year .....2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิรงรอง รามสูต อดิเรกนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้จุดประกายความคิดเรื่องความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรโสภณ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือยามที่ผู้วิจัยประสบปัญหาต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณคุณครู มาเซอร์และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัยเป็นผู้วิจัยไม่เคยลืมเลือน

กราบขอพระคุณบรรดาคณาจารย์ในภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในระหว่างการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย พร้อมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาวารสารสนเทศ พี่นาย และพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาตอบคำถามในการสัมภาษณ์ประกอบงานวิจัยชิ้นนี้ตามรายนามดังนี้ คุณมานิจ สุขสมจิตร คุณสมหมาย ปาวิจันต์ คุณสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี คุณประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ คุณวิลาสินี พิพิธกุล และคุณบุญเลิศ ช้างใหญ่ ตลอดจนพี่ ๆ นักข่าวที่ได้ช่วยแจกแบบสอบถามและกรอกแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัย

ขอบคุณสำหรับมิตรภาพและกำลังใจจากเพื่อน ๆ ทั้งจากที่ม.กรุงเทพ ผึ้ง เบิร์ด หนุ่ย และเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่จุฬา พี่ฝน นง เอ็มย์ หลาน แลต ฟารานัส แพร ฝน แอง แอน นัสฟังก์ ที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจอย่างดีให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณ ป้า ม้า ที่เป็นผู้ให้มาโดยตลอด นอกจากจะให้การศึกษาคือเป็นสมบัติที่มีค่าติดตัวผู้วิจัยไปโดยตลอดแล้ว ยังให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจเสมอมาในยามที่ท้อแท้หรืออ่อนล้า รวมทั้งน้องชาย 2 คนตี และนิว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าว.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน.....	12
2.2.1 กลไกการควบคุมสื่อมวลชน.....	12
2.2.2 จริยธรรมสื่อมวลชน.....	16
2.2.3 ความสำคัญของสื่อมวลชนกับจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน.....	18
2.2.4 หลักจริยธรรมสื่อมวลชน.....	20
2.2.5 จรรยาบรรณวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย.....	20
2.3 แนวคิด / ทฤษฎีเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อ.....	27
2.4 สมมติฐานการวิจัย.....	32
2.5 นิยามตัวแปร.....	32
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
3. ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย.....	36
3.4 การทดสอบเครื่องมือ.....	37
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

3.7	เกณฑ์การให้คะแนน.....	39
4.	ผลการวิจัย	
4.1	ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	44
4.2	ลักษณะสังคมประชากร.....	44
4.3	ปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์.....	48
4.4	ความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	57
4.5	ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	59
4.6	การทดสอบสมมติฐาน	
4.6.1	ลักษณะสังคมประชากรที่สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ ภายใต้สภาการฯ.....	63
4.6.2	ปัจจัยทางวิชาชีพที่สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ สภาการฯ.....	71
4.6.3	ลักษณะสังคมประชากรที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการฯ.....	80
4.6.4	ปัจจัยทางวิชาชีพที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ ภายใต้สภาการฯ.....	109
4.7	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	130
4.7.1	ข้อดี ข้อเสียของสถานภาพสภาการฯที่ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับ.....	130
4.7.2	โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานของสภาการฯมีประสิทธิภาพพอในการยกระดับ มาตรฐานทางวิชาชีพหรือไม่.....	133
4.7.3	โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานของสภาการฯมีประสิทธิภาพพอในการส่งเสริม จริยธรรมนักหนังสือพิมพ์หรือไม่.....	135
4.7.4	โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานของสภาการฯ มีประสิทธิภาพพอในการต่อรองกับ รัฐด้านสิทธิ เสรีภาพหนังสือพิมพ์หรือไม่.....	136
4.7.5	ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสภาการฯ.....	138
4.7.6	สาเหตุที่นักข่าวไม่รู้จักสภาการฯ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข.....	139
4.7.7	ควรทำอย่างไรเพื่อให้สภาการหนังสือพิมพ์เป็นที่รู้จักและเข้าถึงได้ง่าย.....	142
5.	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	144
5.1	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	144
5.2	อภิปรายภาพรวม.....	157

5.3 ข้อเสนอแนะ.....	160
รายการอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก.....	166
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	175

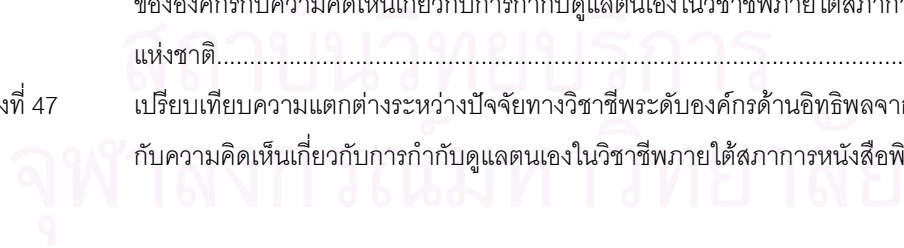
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนร้อยละตามอายุการทำงานชาว.....44
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนร้อยละตามระดับการศึกษา..... 45
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนร้อยละตามหนังสือพิมพ์ที่สังกัด.....45
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนร้อยละตามประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด.....47
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนร้อยละตามตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์.....47
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนร้อยละตามพื้นที่การทำงานชาว.....48
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนร้อยละตามสาขาที่จบ.....48
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนร้อยละตามการเป็นสมาชิกสภาการฯ.....49
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนร้อยละตามการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์.....49
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนร้อยละการรับของช่วยเหลือจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานชาว.....50
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนร้อยละกรณีการปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ.....51
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนร้อยละกรณีการนำเสนอข่าวแปลกดพลาดผิดธรรมชาติ.....52
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนร้อยละกรณีการปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง.....53
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนร้อยละภาพรวมจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์.....54
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนร้อยละช่องทางการเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพของนักข่าว.....54
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนร้อยละนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร.....55
ตารางที่ 17	แสดงจำนวนร้อยละอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา.....56
ตารางที่ 18	แสดงจำนวนร้อยละตามระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ.....57
ตารางที่ 19	แสดงจำนวนร้อยละตามระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ.....58
ตารางที่ 20	แสดงจำนวนร้อยละมติของสภาการฯเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว – ภาพข่าวที่ดีไฮโซ.....58
ตารางที่ 21	แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ.....59
ตารางที่ 22	แสดงตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ กับอายุการทำงานชาว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด และตำแหน่งงานของนักหนังสือพิมพ์.....64

ตารางที่ 23	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุการทำงานซ้ำกับระดับความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯและสถานภาพของสภาการฯ.....	66
ตารางที่ 24	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความรู้ด้านที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ.....	67
ตารางที่ 25	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ ร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการฯ.....	68
ตารางที่ 26	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจ เสนอซ้ำกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อ แสวงหาผลประโยชน์.....	69
ตารางที่ 27	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพื้นที่การทำงานซ้ำกับความรู้ด้านกระบวนการร้องเรียนเรื่อง รวบรวมร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการฯ.....	70
ตารางที่ 28	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาที่จบทางนิเทศศาสตร์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	71
ตารางที่ 29	ตารางสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 4 ด้านกับลักษณะการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ หนังสือพิมพ์.....	72
ตารางที่ 30	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับความ รู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ.....	73
ตารางที่ 31	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับความ รู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่ง ชาติ.....	73
ตารางที่ 32	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับการ กำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	74
ตารางที่ 33	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์กับระดับความรู้เกี่ยว กับตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผล ประโยชน์.....	75
ตารางที่ 34	เปรียบเทียบความแตกต่างนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	76
ตารางที่ 35	เปรียบเทียบความแตกต่างนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับระดับความรู้เกี่ยวกับที่มาและ เจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ.....	77

ตารางที่ 36	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณาเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	78
ตารางที่ 37	เปรียบเทียบความความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณาเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยข้อร้องเพื่อแสวงหาผลประโยชน์.....	79
ตารางที่ 38	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านอายุการทำงานข่าวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	83
ตารางที่ 39	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านระดับการศึกษากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	88
ตารางที่ 40	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	94
ตารางที่ 41	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	100
ตารางที่ 42	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพื้นที่การทำงานข่าวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	106
ตารางที่ 43	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ได้รับการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	110
ตารางที่ 44	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	113
ตารางที่ 45	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับปัจเจกบุคคลด้านจริยธรรมในวิชาชีพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	117
ตารางที่ 46	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับองค์กรด้านนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	121
ตารางที่ 47	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับองค์กรด้านอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	127

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทย หนังสือพิมพ์ถือได้ว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีประวัติศาสตร์ในการเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชนมายาวนานมากกว่าสื่อประเภทอื่น ทั้งนี้เพื่อการดำรงอยู่ของอิสรภาพในข่าวสาร การพิมพ์ การวิพากษ์วิจารณ์และการจำหน่ายแจกข่าวสารข้อมูลได้อย่างอิสระ ปราศจากการแทรกแซงของรัฐหรือผู้มีอำนาจ

เสรีภาพจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจอันสำคัญยิ่งของสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ซึ่งประชาชนจะต้องพึ่งพาสื่อมวลชนอันเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเพื่อตอบสนองสิทธิในการรับรู้ (Right to know) ของตน และเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

และด้วยเหตุที่เรื่องของสิทธิ เสรีภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อหนังสือพิมพ์ไทย เราจึงมักเห็นวาทกรรมหนังสือพิมพ์มักจะทำกรเรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียกร้องให้มีการออกกฎหมายในเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชนและประชาชน สิ่งเหล่านี้เริ่มได้ปรากฏชัดเจนขึ้น หลังการปฏิรูปการเมืองและการออกรัฐธรรมนูญฉบับล่าสุดในปีพ.ศ.2540 ที่มีบทบัญญัติซึ่งให้ความคุ้มครองแก่สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนดังปรากฏในมาตรา39 ดังมีความว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้”

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่านักหนังสือพิมพ์จะได้รับสิทธิเสรีภาพดังกล่าว แต่ก็ยังปรากฏอยู่เนือง ๆ ว่านักหนังสือพิมพ์บางคนกลับใช้สิทธิเสรีภาพไปในแนวทางที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยไม่คำนึงถึง

ความถูกต้อง ความเหมาะสม หรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่ตกเป็นข่าว ดังที่สิทธิพิชัย ชันสุวรรณ ได้กล่าวไว้ในหนังสืองานหนังสือพิมพ์ในหัวข้อที่ว่าด้วยเรื่องปัญหาทางจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ไทยว่า หนังสือพิมพ์มักจะอ้างเหตุผลเสมอว่า การรายงานข้อมูลข่าวสารของตนนั้น เป็นไปเพื่อตอบสนองสิทธิในการรับรู้ (Right to know) หรือเพื่อพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ต่อสาธารณชน แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มยอดขายหนังสือพิมพ์ โดยใช้เสรีภาพจนเกินขอบเขต ไม่คำนึงถึงศีลธรรมอันดีของสังคม ซึ่งโดยส่วนใหญ่ข้อวิพากษ์วิจารณ์ของหนังสือพิมพ์ที่ได้รับก็คือ การไม่เคารพในสิทธิส่วนบุคคล และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น เนื้อหาข่าวที่น่าเสียดส่วนใหญ่อ้วนเต็มไปด้วยการสอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนลงไปในช่วงข่าว การใช้คำหรือข้อความในพาดหัวข่าว หรือเนื้อหาข่าวที่มีการตัดสินพิพากษาผู้ตกเป็นข่าวว่าได้กระทำความผิดจริง ทั้งๆ ที่ศาลยังมีได้พิพากษาจนกระทั่งส่งผลให้ผู้เสียหายได้รับความทุกข์ทรมานทั้งกายและใจจากสถาบันที่ได้ขึ้นชื่อว่าสื่อมวลชนหรือฐานันดรที่สี่ของสังคม

ดังนั้น ในการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อปฏิบัติภาระหน้าที่รับใช้ประชาชนของหนังสือพิมพ์ที่ได้ขึ้นชื่อว่ามีฐานะเป็นฐานันดรที่สี่ของสังคมนั้น พึงควรระลึกเตือนตนเองอยู่เสมอว่า “ปากกาอันเป็นอาวุธที่หนังสือพิมพ์ใช้ต่อสู้จัดความชั่วร้ายออกไปจากสังคมนั้นมีทั้งพลังอำนาจและอิทธิพลมหาศาล หากนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องไม่ชอบธรรม พลังอำนาจและอิทธิพลนั้นก็สามารรถให้โทษทางจิตใจแก่ผู้ตกเป็นเป้าหมายแห่งการใช้ปากกาเป็นอาวุธที่ร้ายแรงเสียยิ่งกว่าอาวุธอื่นใดที่ให้โทษก็แต่เพียงร่างกาย” จึงกล่าวได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของหนังสือพิมพ์อันพึงมีต่อสังคมหรือประชาชนนั้นควรควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อ่านด้วย (สิทธิพิชัย ชันสุวรรณ, 2542)

สำหรับในเรื่องความรับผิดชอบของสื่อมวลชน วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1996) ได้กล่าวถึงกลไกสำคัญที่สังคมสามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นเตือนสื่อมวลชนให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ ดังนี้

กลไกที่ 1 ได้แก่ รัฐบาล และกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมาเพื่อควบคุมสื่อมวลชน

กลไกที่ 2 ได้แก่ สื่อมวลชนในที่นี้หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และสมาคมหรือองค์กรต่าง ๆ ของสื่อมวลชน

กลไกที่ 3 ได้แก่ สาธารณชน สถาบันหรือองค์กรที่สาธารณชนตั้งขึ้น

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ของกลไกทั้งสาม เป็นไปในลักษณะที่ว่า หากสื่อมวลชนมีระบบการควบคุมตนเอง หรือมีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือประชาชนมากเท่าใด การเข้ามาควบคุมดูแล สื่อมวลชนของภาครัฐก็จะยิ่งลดน้อยลง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีอิสระเสรีมากขึ้น

เมื่อกล่าวถึงกลไกทางสังคมในการนำมาใช้เพื่อกระตุ้นเตือนสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็คงต้องกล่าวถึง ประเทศสวีเดน เนื่องจากเป็นประเทศที่มีการก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งแรกในโลก เมื่อค.ศ. 1916 โดยทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบวิชาชีพ

ด้วยกันเอง และทำหน้าที่เสมือนเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ (Ombudsman) สืบสวนคำร้องเรียนการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์จากประชาชนผู้อ่าน โดยรัฐไม่เข้าไปแทรกแซงหรือกำหนดมาตรฐานใด ๆ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งสวีเดนจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นแม่แบบหรือต้นกำเนิดของสภาการหนังสือพิมพ์ และได้เป็นแนวทางให้กับหลาย ๆ ประเทศในการพยายามจัดตั้งรูปแบบการควบคุมกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในหลาย ๆ ประเทศในเวลาต่อมา

อย่างกรณีในประเทศอังกฤษก็ถือได้ว่าได้รับต้นแบบหรือแนวคิดการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์มาจากประเทศสวีเดนเช่นกัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้นำเข้ามาใช้ตั้งแต่ปีค.ศ. 1947 โดยได้ตั้งคณะกรรมการพิเศษเฉพาะที่เรียกว่า Royal Commission on the Press ขึ้นมาสำรวจแนวโน้มในกิจการหนังสือพิมพ์ของประเทศไทยว่ามีลักษณะเป็นการผูกขาดที่ก่อให้เกิดการเผด็จการทางข่าวหรือไม่ จากผลการสำรวจและการค้นคว้าของคณะกรรมการชุดนี้ ทำให้รัฐสภาอังกฤษได้มีการพิจารณาออกกฎหมายจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ (General Council of the Press) ขึ้นมา ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ในปีค.ศ. 1953 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อพิทักษ์จรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ (สิทธิพล เรื่องเดียวกัน)

สำหรับในประเทศไทย แนวคิดการจัดตั้งองค์กรที่มีความเป็นอิสระขึ้นมาควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์นั้น เกิดขึ้นเมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่มีการระบุรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญในมาตรา 41 ว่าพนักงาน หรือลูกจ้างเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญโดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของ “องค์กรอิสระตามที่กฎหมายบัญญัติ” (เสรีภาพ จริยธรรม ความรับผิดชอบ : หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 6 ปีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 4 กรกฎาคม 2546)

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่ามีสื่อมวลชนออกมาโต้แย้งในประเด็นเรื่องการปฏิบัติงานในวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรอิสระตามที่กฎหมายบัญญัติกันอย่างมาก อาทิ การออกแถลงการณ์ของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2540 ที่ออกมาคัดค้านไม่เห็นด้วย โดยที่ประชุมมีมติให้สภาร่างรัฐธรรมนูญตัดข้อความว่า องค์กรอิสระตามกฎหมายกำหนดออก และให้นำไปบัญญัติไว้ในหมวด 5 ว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของรัฐ

ต่อมาวันที่ 23 พฤษภาคม 2540 ที่ประชุมสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อสอบถามความคิดเห็นของเหล่าบรรดาเจ้าของบรรณาธิการ ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ถึงเรื่องการจัดตั้งองค์กรอิสระควบคุมกันเองที่จะมีให้มีกฎหมายบังคับ ข้อเสนอดังกล่าวคือบรรดาเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้งหลายต่างเห็นด้วยให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้น โดยในขั้นแรกได้จัดตั้งกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ”

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 มีการร่วมลงนามจากบรรดาเจ้าของ ผู้ประกอบการ บรรณารักษ์ นักข่าว ช่างภาพ ทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาคกว่า 500 คน เพื่อจัดตั้งองค์กรควบคุมกันเอง ส่งเสริมเสรีภาพ ให้หนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเพื่อเป็นหลักประกันในเรื่องของความเป็นอิสระของสภากาการหนังสือพิมพ์ที่ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง และหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งบัญญัติข้อบังคับว่าด้วยเรื่องจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2541 และข้อบังคับสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ว่าด้วยวิธีพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2541 เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2541 เพื่อเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพในการตรวจสอบควบคุมการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ให้มีความเหมาะสม โดยยึดหลักความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่สังคมและผู้อ่านให้มีความไว้วางใจต่อหนังสือพิมพ์มากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 ได้บัญญัติไว้เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ส่วนข้อบังคับสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยวิธีพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2541 เป็นไปเพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีการร้องเรียนมายังสภากาการหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ดี การมีมาตรการตรวจสอบควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ โดยจัดตั้งองค์กรอิสระที่เรียกว่า “สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ขึ้นมานั้นอาจยังไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบควบคุมนักหนังสือพิมพ์ให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบจริยธรรมได้ดีพอก็เป็นได้ หนทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจจะต้องมีจุดเริ่มต้นของการตรวจสอบควบคุมตนเองของนักหนังสือพิมพ์ให้ได้ก่อน ซึ่งอาจกระทำโดยการเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันเอง เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์การกระทำผิดหลักจริยธรรม จรรยาบรรณหรือมาตรฐานทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามยังมีความวิตกว่า แนวทางปฏิบัติงานของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่ไม่มีกฎหมายรองรับ อาศัยเพียงอำนาจในการลงทัณฑ์ทางศีลธรรม (moral sanction) อาทิเช่น การตำหนิ การถูกประณามจากสังคม หรือผู้อ่านโดยการไม่ซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นอีกต่อไป หรือการขับออกจากการเป็นสมาชิกภาพของสถาบันสื่อมวลชน ฯลฯ จะสามารถแก้ไขปัญหาความไม่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเสนอข่าวที่หวังผลประโยชน์ทางธุรกิจ เพื่อความอยู่รอดขององค์กรมากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ควรพึงมีต่อสังคมได้หรือไม่

ทั้งนี้เนื่องจากในภาวะปัจจุบันแม้ว่าสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะมีองค์กรหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิก สภากาการหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนทั้งสิ้น 25 องค์กรซึ่งครอบคลุมทั้งหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัดก็ตาม แต่ว่าการละเมิดไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติก็ยังมีปรากฏให้เห็นอยู่

สาเหตุของการละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติดังกล่าว สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเกิดจากการที่ไม่มีกฎหมายมารองรับ ส่งผลให้ขาดความร่วมมือจาก

ฝ่ายต่าง ๆ แม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ด้วยตนเอง หรือการที่องค์กรหนังสือพิมพ์เห็นความสำคัญในการดำรงสถานะความเป็นธุรกิจเอกชนเพื่อปกป้องผลประโยชน์ขององค์กรหนังสือพิมพ์มากกว่าการคำนึงถึงการดำรงตนอยู่ในสถาบันสาธารณะเพื่อรับใช้ประชาชนดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ภายใต้สภาพการณ์ดังกล่าวจึงทำให้เห็นถึงการละเมิดข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมทางวิชาชีพของหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยครั้ง ดังเช่นกรณีฟ้ององค์กรหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้นำเสนอข่าว-ภาพซีดี “ไฮโซ”¹ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการกระทำผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 รวมทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 34 ที่ให้ความคุ้มครองในสิทธิส่วนบุคคลต่อมนุษยชนดังมีใจความว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพ ไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ”

การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว และใช้สิทธิในการแสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการรายงาน (Right to report) ข่าวสารข้อมูลที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเผยแพร่ซีดี และวีดีโอของหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์จำนวน 4 ฉบับ จากจำนวนทั้งสิ้น 5 ฉบับ ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ และหนังสือพิมพ์สยามบันเทิง ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์มีเพียงฉบับเดียวคือ หนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์

จากอุบัติการณ์ดังกล่าวทำให้องค์กร / สมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต่างออกมาแถลงการณ์และตำหนิหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวและภาพข่าวดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่มีมติเห็นว่าการนำเสนอข่าว และภาพข่าวการเผยแพร่วีดีโอซีดีของบุคคลชั้นสูงในวงสังคมดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นการละเมิดข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย “ข้อ 15 คือ ในการเสนอข่าวหรือภาพข่าวใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว.....” “ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือนำหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถ้อยถ้วน” “และข้อ 27 หนังสือพิมพ์ พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ” (ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541)

¹ การนำเสนอข่าว-ภาพข่าวซีดี “ไฮโซ” หมายถึง การที่หนังสือพิมพ์ 4 ฉบับ ทั้งที่เป็นและมีมิได้เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้นำเสนอข่าวและภาพข่าวการร่วมเพศ / การมีเพศสัมพันธ์ของหญิงชายคู่หนึ่งที่ได้ถูกนำมาเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตว่าเป็นบุคคลในวงสังคมชั้นสูงที่มีลักษณะอุจาด ลามกอนาจาร อันเป็นการไม่เหมาะสมในช่วงระหว่างวันที่ 9 - 17 ก.ค. 2546

พร้อมกันนี้ทางสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้มีหนังสือถึงหนังสือพิมพ์ที่ได้นำเสนอข่าวดังกล่าวเพื่อ ตักเตือน และให้แสดงความรับผิดชอบทางจริยธรรม ภายหลังจากได้นำเสนอข่าวดังกล่าวออกไป

ขณะเดียวกันทางสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้ออกแถลงการณ์ในเรื่องนี้ไปยัง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ ให้เพิ่มความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวและภาพข่าวให้มีความเหมาะสม เพื่อมิให้ไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวต่อไป

จากข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ประมวลมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ และความคิดเห็นของ นักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อตอบปัญหานำวิจัย ดังนี้

ปัญหานำวิจัย

1. นักหนังสือพิมพ์มีความรู้ และความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติหรือไม่ อย่างไร
2. ความรู้ ความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมประชากรของนักหนังสือพิมพ์หรือไม่
3. ความรู้ ความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์หรือไม่
4. ปัจจัยใดบ้างที่นักหนังสือพิมพ์เห็นว่าเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยจะเก็บข้อมูลจากนักหนังสือพิมพ์ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารเฉพาะหนังสือพิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพในการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์
2. ทำให้สังคมได้ตระหนักถึงลักษณะของปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นและได้นำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการหามาตรการตรวจสอบควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปฏิรูปสื่อและการวางแผนสำหรับองค์กร / สมาคมวิชาชีพสื่อในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ และการส่งเสริมการกำกับดูแลกันเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่องความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาพการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ นี้ใช้แนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้เป็นการรอบในการวิเคราะห์

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน
3. แนวคิด / ทฤษฎีเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าข่าว

ในการศึกษาทางนิเทศศาสตร์ / วารสารศาสตร์ ผู้เรียนมักได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับคุณค่าข่าวซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอยู่ในเหตุการณ์ที่ได้รับการรายงานข่าวตามแนวคิดของนักวิชาการ นักวิชาชีพสื่อสารมวลชน สามารถสรุปได้ดังนี้คือ (ศศิธร ยุวโกศล, 2545)

1. ความทันเหตุการณ์ (immediacy) หมายถึง ความรวดเร็วฉับไวในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้รับสารรับทราบทันที อย่างไรก็ตามเหตุการณ์แม้ว่าจะเกิดขึ้นในอดีตแต่เพิ่งนำมาเปิดเผยก็จัดอยู่ว่าเป็นองค์ประกอบของข่าวที่สร้างความสนใจเช่นกัน
2. ความใกล้ชิด (proximity) หมายถึงเหตุการณ์ใกล้ชิดกับตัวผู้รับสาร ทั้งด้านเวลา ระยะทาง และความคิด ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักบุคคลในข่าว สถานการณ์ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องในข่าว
3. ความสำคัญหรือความเด่น (prominence) ความเด่นในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นด้านบุคคล สถานที่ และสิ่งของ ที่มักจะเป็นสิ่งดึงดูดหรือกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น เพื่อสร้างความพอใจให้กับผู้รับสาร
4. ผลกระทบต่อเนื้อหรือที่ตามมา (consequence) เป็นผลกระทบของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับมวลชน อาจเป็นผลกระทบทางความเป็นอยู่ การครองชีพ หรือทางสังคมที่เกิดขึ้นทางโดยตรงและทางอ้อม ทั้งนี้หากเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นนั้นมีผลกระทบต่อคนจำนวนมากย่อมมีคุณค่าข่าวสูงกว่าเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนน้อย
5. ความลึกลับซ่อนเงื่อน (mystery) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่สามารถคลี่คลายให้กระจ่างหรือยังไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริง ย่อมเป็นที่สนใจหรือกระหายใคร่รู้ของคนทั่วไป
6. ความผิดปกติ (unusual) โดยธรรมชาติมนุษย์มักจะสนใจในสิ่งแปลกประหลาดหรือไม่เคยพบเห็นมาก่อน
7. ความขัดแย้ง (conflict) คนส่วนใหญ่มักจะสนใจหรือให้ความสำคัญอย่างมากต่อเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือการเผชิญหน้า เช่น ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ขัดแย้งทางอุดมการณ์ เป็นต้น
8. องค์ประกอบทางด้านเพศ (sex) เรื่องเพศมีคุณค่าความเป็นข่าวเสมอเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวของมนุษย์ เช่น ความผิดปกติทางเพศ การแต่งงานระหว่างชายกับชายและหญิงกับหญิง หรือแม้กระทั่งการต่อสู้ทางกฎหมายที่เสียเปรียบของสตรี เป็นต้น

9. ความน่าสนใจตามปฏุชนสนใจ (human interest) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ นับตั้งแต่อารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ จนถึงอารมณ์ยินดีปรีดา รัก เกลียด โกรธ อิจฉา ขบขัน ฯลฯ ซึ่งทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกร่วมทางอารมณ์กับบุคคลในข่าวด้วย

10. ความก้าวหน้า หมายถึง เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเจริญก้าวหน้าในสังคม การพัฒนา ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งล้วนมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

ดังเช่นกรณีในงานวิจัยของ Bridges (1989) (อ้างถึงในอนิตา แสนคำ, 2543) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันในอเมริกาปี 1986 โดยทำการสุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวัน 101 ฉบับทั่วประเทศพบว่า พื้นที่ 85% ของหน้าหนึ่งอุทิศให้แก่ข่าวเฉลี่ย 54 ข่าวต่อสัปดาห์ และสำหรับคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของข่าวที่หนังสือพิมพ์ใช้ขึ้นหน้าหนึ่งนั้นก็ได้ใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกข่าวตามองค์ประกอบของคุณค่าข่าวตามที่ได้กล่าวข้างต้นเช่นกัน โดยสามารถเรียงตามลำดับดังนี้ ความทันเหตุการณ์ (Timeliness) = 63% ความเด่น (Prominence) = 61% ความใกล้ชิด (Proximity) = 50% ความขัดแย้ง (Conflict) = 38% ความใหญ่ ความสำคัญ (Magnitude) = 35% ผลกระทบ (Impact) = 26% ความแปลก (Oddity) = 2% ของพื้นที่หน้าหนึ่ง

ต่อมาในปี 1993 Bridges ได้เก็บแบบเดียวกันซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้สุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์รายวัน 93 ฉบับทั่วประเทศพบว่าลำดับของคุณค่าข่าวที่นำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันยังเหมือนเดิม จะต่างกันตรงที่เปอร์เซ็นต์ไม่สูงเท่ากับปี 1986 ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือความทันต่อ เหตุการณ์ (Timeliness) = 59% ความเด่น (Prominence) = 55% ความใกล้ชิด (Proximity) = 54% ความขัดแย้ง (Conflict) = 32% ความใหญ่ ความสำคัญ (Magnitude) = 31% ผลกระทบ (Impact) = 29% และความแปลก (Oddity) น้อยกว่า 1 %

ธงชัย มหาไตรภพ (2532) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทย 4 ฉบับ” พบว่า คุณค่าข่าวที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคัดเลือกข่าว รวมทั้งความสนใจส่วนตัวของผู้เฝ้าประตูข่าว ได้แก่ เหตุการณ์ซึ่งผู้คัดเลือกข่าวแต่ละคนมีความสนใจอยู่อย่างรุนแรงเป็นพิเศษเฉพาะตัว เช่นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา การเมืองหรือเรื่องเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ตนสนใจหรือเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการทำงานของผู้ทำหน้าที่คัดเลือกข่าวจะทำงานเป็นหมู่คณะ

งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ว่า คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของข่าวดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวตามองค์ประกอบของคุณค่าข่าวในการนำเสนอออกสู่สาธารณชน

อย่างไรก็ดีคุณลักษณะทั้ง 10 ประการข้างต้นเป็นองค์ประกอบของข่าวตามแนวคิดของนักวิชาการ และนักวิชาชีพสื่อสารมวลชนเท่านั้น ในงานวิจัยของศศิธร ยุวโกศล (2545) ยังได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิจัย

เชิงสำรวจในด้านกาให้ความหมายข่าวในมิติด้านข้อมูล หรือคุณลักษณะของสิ่งที่จะเป็นข่าวด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ(factor analysis) ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ความมีประโยชน์ต่อส่วนรวม คือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในสังคมโดยรวม เช่น เรื่องเกี่ยวกับความก้าวหน้า / พัฒนาความสำเร็จสะท้อนสังคม สร้างสรรค์ ฯลฯ
2. ความมีประโยชน์เฉพาะบุคคล คือเรื่องราวที่ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อตนเอง ได้แก่ เรื่องที่ให้ความรู้ มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งเป็นผู้รับข่าวทั่วไป
3. จริยธรรมหรือคุณธรรม หมายถึง เรื่องที่นำเสนอเป็นข่าวควรมีเรื่องของจริยธรรมหรือคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง มีความถูกต้อง ให้อุทาหรณ์ ไม่สร้างความเดือดร้อน ถูกศีลธรรมจรรยาทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ฯลฯ
4. ความไม่ปกติ หมายถึง เรื่องที่ผิดปกติ ลึกลับซ่อนเงื่อน มีปมความขัดแย้ง โดยทั่วไปเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป กระตุ้นให้เกิดความสงสัยน่าติดตาม
5. ความบันเทิง หมายถึง เรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน สนุกสนาน หรือเกิดอารมณ์คล้อยตาม เช่น เรื่องเบาสมอง เรื่องเหลือเชื่อ ฯลฯ

ศศิธร ยูโกศล (2545) ยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำเสนอเป็นข่าวตามความคิดของผู้รับสาร ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นหัวข้อดังนี้

1. ประโยชน์ ทั้งประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่งผลกระทบต่อคนในวงกว้าง และประโยชน์เฉพาะบุคคล
2. เรื่องราวในทางบวกหรือสร้างสรรค์ กล่าวคือ เรื่องที่ถูกศีลธรรม ยกย่องจิตใจ จรรโลงใจ เช่น ข่าวการทำความดี ข่าวพัฒนาต่าง ๆ ฯลฯ
3. ความทันสมัยและความสำคัญ คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่มีความรวดเร็วฉับไวในการรายงานเหตุการณ์ รวมถึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
4. ความทุกข์ยากของประชาชน คือนำเสนอเรื่องความเป็นอยู่ความทุกข์ยากของประชาชนในระดับรากหญ้า เข้าถึงระดับชุมชน เช่น ข่าวปัญหาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน แม่ค้าพ่อค้าริมถนน
5. ความน่าสนใจใคร่รู้ หมายถึงเรื่องที่น่าสนใจตามปฏุนิยมวิทยา เกี่ยวข้องกับอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวแปลกประหลาดน่าตื่นเต้น

นอกจากองค์ประกอบของข่าวที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปข้างต้น ซึ่งเป็นการแสดงมุมมองความเป็นข่าวของผู้รับสารว่าสิ่งใดควรนำเสนอเป็นข่าวบ้างนั้น ยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรก โดยในงานวิจัยของธงชัย มหาไตรภพ (2532) ได้กำหนดปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวอันจะทำให้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมีคุณค่าข่าวสูงกว่าเหตุการณ์อื่น ๆ อีก คือ

1. ความสนใจส่วนตัว (personal interest) ของผู้เฝ้าประตูข่าว ได้แก่ เหตุการณ์ซึ่งผู้คัดเลือกข่าวแต่ละคนมีความสนใจอยู่อย่างรุนแรงเป็นพิเศษเฉพาะตัว เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา ความดุเดือดรุนแรง ข่าวการเมือง หรือเรื่องเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ตนสนใจหรือเป็นสมาชิกอยู่

2. นโยบายของหนังสือพิมพ์หรือนโยบายของเจ้าของหนังสือพิมพ์ (publisher policy) แม้ว่าหนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับจะไม่มีกำหนดนโยบายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วบุคคลในกองบรรณาธิการก็มักจะต้องรู้ว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนสังกัดอยู่มีนโยบายในการเสนอเนื้อหาอย่างไร โดยการเรียนรู้จากการให้มีการเสนอข่าวหรือเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องใดเป็นพิเศษ หรือหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นอาจจะกำหนดไว้ว่า จะต้องให้มีข่าวการเมืองหรือข่าวอาชญากรรม 1 ข่าวเสมอในหน้าแรกเป็นต้น

3. ความสนใจของเจ้าของหนังสือพิมพ์ (publisher interest) คล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ในข้อ 2 แต่หลักเกณฑ์ในข้อ 3 เน้นที่ความสนใจของเจ้าของหนังสือพิมพ์เป็นหลัก กล่าวคือ เมื่อผู้คัดเลือกเห็นว่าเจ้าของหนังสือพิมพ์ชอบข่าวประเภทใดก็จะนำข่าวนั้นมาลงพิมพ์ในหน้าแรกด้วย

4. ความกดดันในการทำงาน (newsroom pressure) บัณฑิตประการนี้ หมายถึงการนำเสนอเรื่องราวซึ่งบรรดาบรรณาธิการฝ่ายอื่น หรือแผนกข่าวในหน้าอื่นมีความสนใจและขอร้องแนะนำให้เสนอด้วยเหตุผลของผลกระทบของข่าว ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว หรือเป็นข่าวสืบเนื่องจากข่าวที่เสนอไปก่อนหน้าแล้วในวันก่อน ๆ

5. ความสนใจของมวลชนผู้อ่าน (public interest) หมายถึง การพิจารณาคุณสมบัติของข่าวที่ผู้อ่านกำลังมีความสนใจ เป็นการเอาใจตลาด และบางครั้งก็เสนอข่าวเพื่อเป็นอุทธาหรณ์เตือนสติมวลชน

6. ส่วนปัจจัยทางด้านการแข่งขันกันในการเสนอข่าวระหว่างหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ หรือหนังสือพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน ซึ่งการแข่งขันกันนับว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเลือกข่าวเพื่อนำลงพิมพ์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสนอข่าวบางข่าวเพียงฉบับเดียว (exclusive) หรือการเสนอข่าวเดียวกันแต่เสนอได้เร็วกว่าและเสนอเนื้อหาได้ลึกซึ้งและมีรายละเอียดมากกว่า เป็นต้น

นอกจากนี้ชัวร์ตี๋ เชิดชัย (2521) ยังกล่าวว่า โฆษณาแม้จะเป็นรายได้หลักขององค์กรสื่อทุกประเภท ขณะเดียวกันก็มีผลกระทบต่อผู้สื่อข่าวได้ ทำให้ผู้สื่อข่าวมีโอกาสบิดเบือนข่าวหรือเลือกประเด็นข่าวอย่างผิดๆ ปกปิดหรือระงับข่าวสารข้อเท็จจริงบางอย่าง บางครั้งจะเห็นว่านโยบายขององค์กร จะไม่เสนอข่าวหรือเรื่องราวบางเรื่องที่พาดพิง หรือกระทบกระเทือนเกียรติคุณและชื่อเสียงของผู้ลงโฆษณาประจำ เพราะเกรงว่าผู้ลงโฆษณาจะยกเลิกการลงโฆษณานั้น สิ่งเหล่านี้ก็ถือเป็นความกดดันในการทำงานในองค์กรหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน

ในงานวิจัยของอวัชชัย สันคติประภา (2537) เรื่อง เสรีภาพกับบทบาทการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย : ศึกษาตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2519 – 2536 พบว่า ในการนำเสนอข่าวสารความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ผู้ส่งคมนั้น หนังสือพิมพ์ถูกควบคุมจากผู้ลงโฆษณา ทำให้หนังสือพิมพ์ไม่ได้มีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ในการเสนอข่าวสารที่ถูกถ่วงแก่ประชาชนในสังคม ซึ่งการที่หนังสือพิมพ์ถูกผู้โฆษณาควบคุมมากเกินไปก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมไป

เช่นเดียวกับณัฐพัฒน์ บำรุงฤทธิ์ (2528) ที่กล่าวว่า แรงกดดันจากนายทุนก็มีส่วนผลักดันให้การทำหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในบางครั้งขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้เนื่องจากความคิดเห็นพื้นฐานของนายทุนนั้นก็คือเรื่องของผลประโยชน์ตอบแทนและเป็นธรรมดาที่พวกเขาจะไม่ยอมสูญเสียเงินทองไปเปล่า ๆ โดยไม่มีผลได้

อย่างอื่นตามมา เมื่อนายทุนมีพื้นฐานความคิดดังกล่าวเรื่องของจริยธรรมและความรับผิดชอบจึงสวนทางกัน โดยอัตโนมัติ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยของอังธิดา ลิมบีปีทมปาณี (2540) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวในลักษณะละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คือความต้องการข่าวสารของผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่หนังสือพิมพ์ใช้นำมาพิจารณาตัดสินใจนำเสนอข่าวละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น หนังสือพิมพ์จึงต้องตอบสนองความต้องการดังกล่าว ดังนั้นการที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวที่หมิ่นเหม่ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือเสนอข่าวอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ข่าวบันเทิง ภาพโป๊ที่ล่อแหลม ส่วนหนึ่งเป็นเพราะหนังสือพิมพ์ต้องการสนองความต้องการและความสนใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ในเรื่องนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์โดยในงานวิจัยเรื่องปัจจัยในการนำเสนอข่าวสารพัดผลและกฤษฎีการับของหนังสือพิมพ์ของ อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ (2542) ชี้ว่า นโยบายขององค์กรที่กำหนดโดยนายทุนหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์สามารถบงการให้นักข่าวเสนอข่าวอย่างที่ต้องการได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้น คงอยู่ภายใต้นโยบายขององค์กรที่กำหนดอย่างเข้มแข็งจากนายทุนเจ้าของหนังสือพิมพ์ ที่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นเป้าหมายสูงสุด

เช่นเดียวกับ สิริวิทย์ ชันสุวรรณ (2539) เห็นว่า เจ้าของหนังสือพิมพ์มีอำนาจในการว่าจ้าง หรือไล่ออก ให้รางวัลชมเชยหรือลงโทษ ออกคำสั่งให้ทำหรือสั่งห้ามไม่ให้ทำ ทำให้เจ้าของหนังสือพิมพ์สามารถควบคุมเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือพิมพ์เอาไว้ในมือได้เท่าที่ต้องการจะควบคุม ทั้งนี้มีเหตุผลที่จะให้หนังสือพิมพ์นั้นสนองประโยชน์ทางเศรษฐกิจของบริษัท รวมทั้งสนองความชอบไม่ชอบส่วนตัวของเจ้าของ และสนองความเชื่อมั่นในอุดมคติทางการเมืองของตน

การุณย์ มีถม (2540) ได้วิจัยเรื่อง “การคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างไทยรัฐและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์” พบว่าข้อแตกต่างในการพิจารณาคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เกิดจากผู้มีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือก ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ มาเป็นเวลานาน นอกจากจะมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์แล้วยังมีบางสิ่งบางอย่างที่ถูกปลูกฝังสืบทอดมาจากการทำงานในหนังสือพิมพ์นั้นๆ เป็นเวลานาน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าสิ่งนี้คือ “เอกลักษณ์” ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับแตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะหนังสือพิมพ์ประเภทเดียวกัน เน้นการนำเสนอข่าวประเภทเดียวกันก็ตาม

ในงานที่ทำการศึกษาโดย Gordon (1996) ชี้ให้เห็นว่า ในการตัดสินใจทางจริยธรรมของสื่อมวลชน สื่อมวลชนได้รับอิทธิพลมาจากแรงกดดันภายในสังคม คนในวงการสื่อสารมวลชนจะเลือกตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับค่านิยมทางจริยธรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งค่านิยมนี้เกิดมาจากการเรียนรู้นโยบายขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละ

แห่ง ความคาดหวังของเพื่อนร่วมงาน แรงกดดันทางสังคมจากประชาชน แรงกดดันเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจทางจริยธรรมของสื่อมวลชน สื่อมวลชนรวมทั้งหนังสือพิมพ์มักจะเผชิญแรงกดดันเหล่านี้เป็นประจำ เพราะการทำงานในองค์กรจะต้องปฏิบัติตามแนวทางที่องค์กรวางไว้ และปฏิบัติตามไปในแนวทางที่คนในองค์กรพอใจและให้การยอมรับ

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน

กลไกการควบคุมสื่อมวลชน

การควบคุมสื่อมวลชนในหลายประเทศทั่วโลก โดยทั่วไปแล้วจะมีการควบคุมโดยทางกฎหมาย ทางการเมือง และโดยระเบียบข้อบังคับที่ใช้ควบคุมสื่อมวลชนในแต่ละแขนง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าโครงสร้างการสื่อสารมวลชนของแต่ละแห่งนั้นอยู่ภายใต้ระบบ บรรทัดฐานทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมระบบใด เนื่องจากการควบคุมสื่อมวลชนนั้นอาจทำได้หลาย ๆ ลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชนนี้ได้อิทธิพลจากการเสนอแนวความคิดไว้หลายแนวคิดด้วยกัน ดังนี้

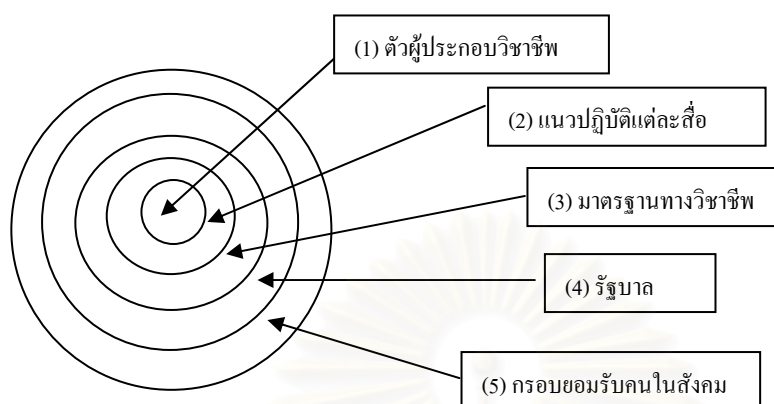
วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1966) ได้กล่าวถึงกลไกสำคัญที่สังคมอาจจะนำมาใช้เพื่อการสนับสนุน หรือกระตุ้นเตือนสื่อมวลชนให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบไว้ 3 กลไกด้วยกันคือ กลไกที่ 1 ได้แก่ รัฐบาล และกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐบาลออกมาเพื่อควบคุมสื่อมวลชน กลไกที่ 2 ได้แก่ สื่อมวลชนในที่นี้หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และสมาคมหรือองค์กรต่างๆ ของสื่อมวลชน และกลไกสุดท้ายคือ สาธารณชน สถาบัน หรือองค์กรที่สาธารณชนตั้งขึ้นมา

โดยกลไกทั้งสามจะเป็นไปในลักษณะที่ว่ายิ่งระบบการสื่อสารมีอิสระ และมีความรับผิดชอบมากเท่าใด ภาระของรัฐบาลที่ต้องดูแลสื่อมวลชนก็ยิ่งจะลดน้อยลงเท่านั้น และหากสื่อปราศจากความรับผิดชอบ รัฐบาลจำต้องเข้ามาจัดการควบคุมขอบเขตและบทบาทสื่อมวลชน ทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ

ทั้งนี้ชแรมม์เห็นว่า การควบคุมตนเองของสื่อมวลชนเป็นวิธีที่ดีที่สุด กล่าวคือ มีความรับผิดชอบตนเอง ทำหน้าที่อย่างเหมาะสมในฐานะที่เป็นกลไกหนึ่งในงานการสื่อสาร

ส่วนวาร์เรน เค เอจี และคณะ (Warren K.Agee et al., 1976 , อ้างถึงในลักษณะมี คงลาภ , 2534) อธิบายถึงลักษณะการควบคุมสื่อมวลชนว่าเปรียบเสมือนวงกลม 5 วง ซึ่งมีจุดศูนย์กลางเดียวกันดังรูปคือ

1. วงกลมในสุด แสดงถึงมาตรฐานทางวิชาชีพและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพในแต่ละคน ไม่ว่าจะ เป็นบรรณาธิการ เจ้าของสถานีและเครือข่าย ผู้กำกับรายการ เจ้าหน้าที่ที่ติดต่อ เป็นต้น ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร (gatekeeper) คัดเลือกข่าวสารที่เราอ่าน เห็น และได้ยิน การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านี้ ต้องคำนึงถึงอีก 4 วงที่ล้อมรอบอยู่

2. วงกลมที่ 2 แสดงถึงแนวทางการปฏิบัติและกำหนดจรรยาบรรณของสื่อแต่ละชนิด สื่อมวลชนทุกประเภทจะมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (guide-lines) ซึ่งมีทั้งลายลักษณ์อักษร และไม่ลายลักษณ์อักษร แต่ก็ยึดถือปฏิบัติจนเป็นธรรมเนียม ดังนั้น บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่จึงต้องปฏิบัติตาม guide-lines ที่กำหนดขึ้น

3. วงกลมที่ 3 แสดงถึงมาตรฐานทางวิชาชีพและการดำเนินกิจการภายใต้ระบบธุรกิจ มาตรฐานการผลิตได้ถูกรวบรวมขึ้นเป็นข้อตกลงของการปฏิบัติและจรรยาบรรณของกลุ่มต่าง ๆ เช่น สมาคมบรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์ สมาคมผู้กำกับรายการโทรทัศน์ สมาคมนักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น มาตรฐานทางวิชาชีพเป็นแรงผลักดันที่ทำให้สื่อแต่ละสื่อและสื่อมวลชนต้องปฏิบัติตาม นอกจากมาตรฐานทางวิชาชีพแล้ว แรงผลักดันที่สำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนก็คือ แรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดของสื่อมวลชน เช่น หากสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม อาจถูกเพิกถอนการโฆษณา ถูกบอกยกเลิกการเป็นสมาชิกจากผู้อ่าน เป็นต้น

4. วงกลมที่ 4 แสดงถึง การควบคุมโดยรัฐบาล กล่าวคือ การควบคุมสื่อมวลชนในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปตามลักษณะการปกครองของประเทศนั้น ๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ตามทฤษฎีสื่อสารมวลชน (The four theories of the press) ได้แก่ อำนาจอธิปไตยเบ็ดเสร็จนิยม เสรีนิยม และความรับผิดชอบทางสังคม

5. วงกลมนอกสุด แสดงถึงขอบเขตการยอมรับของคนในสังคมเป็นขอบเขตที่ตนจะมีความอดทนต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เมื่อใดที่สื่อมวลชนละเมิดขอบเขตที่คนในสังคมจะยอมรับได้จะส่งผลทำให้วงกลมวงใน 3 วงล้มเหลวไปด้วย

นอกจากนี้สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ยังได้แบ่งมาตรการควบคุมสื่อมวลชนขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการควบคุมสื่อมวลชนในสังคมไทย โดยแบ่งเป็น 4 มาตรการดังนี้ คือ

1. มาตรการควบคุมตนเอง (Self-Control) : มาตรการนี้เป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากสำนัก และ ความตระหนักของบุคคลในวงการสื่อมวลชนเอง ถึงบทบาทที่เหมาะสมของสื่อมวลชนต่อสังคมโดยส่วนรวม มาตรการควบคุมตนเองของสื่อมวลชนประกอบด้วย

- 1.1 จรรยาบรรณของสื่อมวลชน เป็นจริยธรรมที่นักวารสารศาสตร์หรือนักการสื่อสารพึงปฏิบัติในฐานะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านนี้ เช่น จรรยาบรรณของสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย จรรยาบรรณของสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นต้น
- 1.2 สภาวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ เป็นมาตรฐานควบคุมเริ่มต้นจากคนในวงการสื่อมวลชน เพื่อให้ควบคุมการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนด้วยกันเอง เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

2. มาตรฐานควบคุมโดยสาธารณะ (Public Control)

การควบคุมโดยสาธารณะ เป็นการควบคุมที่เกิดจากสาธารณชนที่อยู่ภายนอกวงการ สื่อมวลชน นั้น ๆ แต่มีปฏิกิริยาตอบสนองการทำงานของสื่อมวลชน ซึ่งสาธารณชนเหล่านั้นเป็นผู้ติดตามสื่อมวลชน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 5 แบบตามลักษณะผู้รับสาร คือ

- 2.1 การควบคุมโดยปัจเจกชน คือ การที่ปัจเจกชนมีปฏิกิริยาต่อสื่อมวลชนนั้น ๆ โดยการย้อนกลับสารไปยังสื่อมวลชน
- 2.2 การควบคุมจากประชาชนในฐานะผู้บริโภคที่เปิดรับสารจากสื่อมวลชน คือ การที่ผู้รับสารได้รวมตัวกันโดยมิได้นัดหมาย ในการจดชื่อหรือจดเปิดรับสื่อมวลชนนั้น ๆ
- 2.3 การควบคุมจากกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการรายงานข่าวสารสนเทศ หรือ รายงานต่าง ๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกต่อประชาชนโดยทำให้เกิดการรวมกลุ่มของประชาชน ซึ่งพร้อมใจโดยนัดหมายกัน ในการแสดงปฏิกิริยาตอบโต้สื่อมวลชน
- 2.4 การควบคุมจากมติมหาชน แม้ว่าการควบคุมสื่อมวลชนโดยมติมหาชนนั้นไม่ได้หมายถึงการลงประชามติที่เป็นทางการ แต่กระนั้นมหาชนอาจแสดงมติได้อย่างไม่เป็นทางการ เช่น สื่อมวลชนใดที่มียอดการโฆษณาต่ำ ยิ่งแสดงให้เห็นถึงการไม่ได้รับการสนับสนุนจากมหาชนอันอาจส่งผลต่อกิจการดำเนินงานของสื่อมวลชนนั้น
- 2.5 ระบบแข่งขันทางธุรกิจ โดยเฉพาะการแข่งขันระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง เพื่อแสวงหาการสนับสนุนจากผู้รับสาร ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการที่ สื่อมวลชนต้องปรับปรุงและแก้ไขการทำงานของตนอยู่เสมอ เพื่อรักษาและเพิ่มพูนจำนวนผู้รับสารของตน

3. มาตรการควบคุมทางกฎหมาย หมายถึงการควบคุมสื่อมวลชนตามประมวลกฎหมาย ซึ่งศาลสถิตยุติธรรมจะเป็นผู้ที่พิจารณาตัดสินวินิจฉัยโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนร่วมในทางการสื่อสารทุกระดับ ดังได้แก่

1. ปัจเจกชน เช่น การให้ความคุ้มครองในเรื่องความเป็นส่วนตัว หรือการหมิ่นประมาท เป็นต้น

2. นักเขียน เช่น การคุ้มครองลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตรทางปัญญา
  3. บริษัทห้างร้าน เช่น การป้องกันการโฆษณาเกินจริง และการป้องกันการผูกขาดการโฆษณาในสื่อมวลชน
  4. สังคม เช่น การป้องกันมิให้สื่อมวลชนเสนอความลามก หยาดคาย เป็นต้น
  5. รัฐ เช่น การป้องกันมิให้สื่อมวลชนแสดงออกถึงการยุยงปลุกปั่นต่อความมั่นคงแห่งชาติ
4. มาตรการควบคุมทางการปกครอง เป็นมาตรการทางด้านการเมืองการบริหาร มาตรการทางการปกครองจะอาศัยคณะบุคคลหรือหน่วยราชการ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานเป็นผู้ชี้ขาดการควบคุม สื่อมวลชน ในมาตรการการปกครองจะขึ้นอยู่กับความเข้มงวดของรัฐบาลกับความต้องการในการเป็นอิสระของสื่อมวลชน

ในเรื่องมาตรการการควบคุมสื่อมวลชน พิศิษฐ์ ชวลาธวัช (2535) เห็นว่า การควบคุมตนเองของสื่อมวลชนที่ออกมาในรูปกฎเกณฑ์ของสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ หรือจรรยาบรรณต่าง ๆ และการที่ประชาชนควบคุมสื่อมวลชนโดยการไม่ซื้อ ไม่อุดหนุน ไม่ชมมันั้น เป็นการควบคุมที่ค่อนข้างเป็นคัมภีร์ และขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของสื่อมวลชนเอง กับความตระหนักในคุณค่าของสื่อมวลชนของประชาชนเองมากกว่า และมักจะไม่มีบทลงโทษเวลาที่สื่อมวลชนกระทำผิด ซึ่งผิดกับการควบคุมโดยการใช้กฎหมายที่มีกฎหมาย ชี้กำหนด และบทลงโทษ

อรนุช วานิชทวีวัฒน์ (2539) กล่าวว่าจากการควบคุมหนังสือพิมพ์โดยมาตรการต่าง ๆ นักหนังสือพิมพ์เชื่อว่า มาตรการที่จะควบคุมหนังสือพิมพ์ได้ดีที่สุดคือ มาตรการควบคุมโดยสาธารณะซึ่งเป็นการควบคุมจากผู้อ่าน

อย่างไรก็ดีในงานวิจัยของวัฒนา พัฒนพงศ์และคณะ (2530) พบว่าสาเหตุหนึ่งที่สื่อมวลชนแสดงบทบาทในทางที่ไม่สร้างสรรค์ก็คือ สาเหตุทางด้านกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายไม่มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและกฎหมายที่ใช้อยู่ย่อหย่อน ล้าสมัย เหตุนี้จึงอาจทำให้นักหนังสือพิมพ์บางคนไม่เกรงกลัวที่จะกระทำผิด หรือขาดความรับผิดชอบต่อ

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะการควบคุมหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมจากรัฐบาล (Government Control) การควบคุมจากสาธารณชน (Public Control) การควบคุมโดยแหล่งข่าว (Source Control) การควบคุมโดยทางธุรกิจ (Business Control) และการควบคุมตนเอง (Self Control) ว่าลักษณะหรือวิธีการในการควบคุมสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์นั้น อาจกล่าวได้ว่าการควบคุมจากรัฐบาลนั้นมีวิธีการควบคุมโดยใช้กลไกทางการเมืองควบคู่กับกลไกของกฎหมาย อย่างเช่นประเทศที่ปกครองแบบเผด็จการรัฐบาลเข้าไปควบคุมข่าวสารเอาไว้โดยสิ้นเชิง การเสนอข่าวสารเป็นไปตามทางที่รัฐบาลกำหนด ส่วนในประเทศเสรีประชาธิปไตย แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะมีเสรีภาพแต่ก็มีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งนักข่าวจะต้องระมัดระวังพอสมควร มิฉะนั้นอาจจะถูกฟ้องร้องผ่านทางศาลสถิตยุติธรรมก็เป็นได้

ในการควบคุมโดยสาธารณชน เนื่องจากประชาชนเป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์ รายได้มาจากผู้อ่าน ถึงแม้ว่าบางฉบับรายได้ส่วนใหญ่มาจากการโฆษณาก็ตาม แต่ถ้าหากหนังสือพิมพ์คุณภาพไม่ดี ประชาชนขาดความเชื่อถือก็จะมีใครซื้ออ่าน เมื่อไม่มีคนซื้ออ่านโฆษณาก็จะลดลงไปด้วยในที่สุดหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็ย่อมจะอยู่ไม่ได้ ผู้อ่านจึงมีส่วนสำคัญในการควบคุมคุณภาพของสื่อ ซึ่งการควบคุมนี้มักปรากฏออกมาในรูปแบบของผลสะท้อนกลับ (feedback) ของผู้อ่าน

ส่วนการควบคุมจากแหล่งข่าว แหล่งข่าวมีส่วนสำคัญต่อคุณภาพข่าวและเป็นปัจจัยสำคัญในการเสนอข่าวสาร สามารถกำหนดทิศทางของข่าวสารได้ นอกจากนั้นแหล่งข่าวยังสามารถ บ่งบอกถึงความเป็นกลางในการรายงานข่าวได้อีกด้วย

ในขณะที่เดียวกันธุรกิจก็มีบทบาทสำคัญในการควบคุมหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นธุรกิจทุนเสรีนิยมเริ่มตั้งแต่เจ้าของหนังสือพิมพ์ เจ้าของมีนโยบายในการเสนอข่าวอย่างไร ต้องการให้เสนอไปในทิศทางใด เจ้าของมีอำนาจในการกำหนดทิศทางได้เพราะเขามีอำนาจในการจ้างและเลิกจ้างบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว จึงมีอิทธิพลต่อนักข่าวค่อนข้างมาก ดังที่ Shoemaker และ Reese (1991) กล่าวว่า iva การแข่งขันทางธุรกิจเป็นแรงกดดันที่นักหนังสือพิมพ์ต้องเผชิญ การตัดสินใจทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการเลือกกระทำต้องคำนึงถึงการแข่งขันทางธุรกิจเป็นสำคัญ โดยนักหนังสือพิมพ์ต้องพยายามดึงดูความสนใจของผู้อ่านให้หันมาอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับของตนให้ได้มากที่สุด

นอกจากนี้เจ้าของหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นนักธุรกิจอาจจะรู้จักกลุ่มอิทธิพลทางธุรกิจหรือทางการเมือง นักข่าวอาจจะถูกบงการจาก เจ้าของกิจการให้เขียนข่าวไปในแนวทางที่ต้องการก็ได้

แรงกดดันอันเกิดจากเจ้าของหรือนายทุนของหนังสือพิมพ์ก็เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ต้องเกิดข้อบกพร่องอันเนื่องมาจากนักหนังสือพิมพ์ถูกเจ้าของหนังสือพิมพ์หรือนโยบายภายในของหนังสือพิมพ์ควบคุมมากเกินไป จนทำให้นักหนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมไป (รัตนารักษ์ศรีอำพัน, 2539)

จริยธรรมสื่อมวลชน

สำหรับการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์นั้น มักจะใช้จริยธรรมเป็นหลักในการควบคุมความประพฤติของผู้สื่อข่าวเป็นสำคัญ เพราะจริยธรรมเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการควบคุมกลุ่มคนที่ต้องการความมีอิสระในการทำงาน

เนื่องจากจริยธรรมเป็นเรื่องของความสมัครใจกันปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้เป็นบรรทัดฐาน หรืออีกนัยหนึ่งคือการชี้แนะให้สื่อมวลชนกระทำในสิ่งที่สมควรกระทำอย่างยิงตามหลักจริยธรรมที่ต้องเคารพศักดิ์ศรีหรือความเป็นมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นข้อบังคับแต่ไม่ใช่ข้อกฎหมายแต่อย่างใดไม่มี

บทลงโทษเหมือนกฎหมาย แต่อยู่สูงกว่ากฎหมาย กล่าวคือ หากมีการฝ่าฝืนบังคับจะถูกลงโทษด้วยความเลื่อมศรัทธาจากสังคม ถูกสังคมรังเกียจ ทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ดีคนหนึ่งลดไป ความมี “เกียรติ” ทางวิชาชีพจะถูกลบหลู่เพราะไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรมเกิดขึ้นจากการที่เขาได้ละเมิดข้อตกลงที่ได้ให้ต่อองค์กรและประชาชน (พิศิษฐ์ ขวาลาวัช , 2546)

เมื่อกล่าวถึงคำว่า จริยธรรม นั้นได้มีผู้รู้จำนวนมากได้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

Black, Steel, Barney (1995) (อ้างถึงในชัยกฤษณ์ ศรีปักษา, 2544) ได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า จริยธรรม (Ethics) หรือศีลธรรม (Morality) ไว้ว่าเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะ (Character) ของมนุษย์ในด้านความดี หรือคุณลักษณะของคนดีที่จะต้องปฏิบัติ เรื่องจริยธรรมนั้นถือว่าเป็นปรัชญาแขนงหนึ่งที่ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดในเรื่องศีลธรรม โดยจะต้องคิดว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร และตัดสินใจในลักษณะใดถึงจะถูกต้องตามศีลธรรม ซึ่งเป็นการรวมเอาคำว่า “สิ่งที่ต้องทำ (Owes)” และ “ควรจะทำ (Ought)” มารวมกันไว้ โดยสิ่งไหนที่เราต้องทำหรือสิ่งใดที่เราควรจะต้องรับผิดชอบต่อความเป็นมนุษย์ และอะไรเป็นสิ่งที่ควรจะทำที่จะก่อให้เกิดความสงบสุข หากสามารถนำแนวความคิดดังกล่าวไปประพฤติปฏิบัติ จึงถือได้ว่าประพฤติตามจริยธรรม หรือการตัดสินใจทางจริยธรรม (Doing Ethics)

สุรัตน์ นุมนนท์ (2521) (อ้างถึงในชัยกฤษณ์ ศรีปักษา , 2544) กล่าวว่า จริยธรรม (Ethics) เป็นกฎเกณฑ์ในแง่ศีลธรรม และลักษณะของสัญญาสังคมระหว่างผู้เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ โดยสมาคมวิชาชีพแต่ละแห่งจะกำหนดขึ้นมาเป็นข้อบังคับแก่สมาชิก ซึ่งถ้าหากไม่กระทำตามหรือละเมิดก็จะถูกกล่าวตำหนิติเตียน ภาคทัณฑ์ หรือการไล่ออกจากการเป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ อย่างไรก็ตามจะไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย

สุภา ศิริมานนท์ ได้ให้คำนิยามว่า คำว่า “จริยธรรม” ก็มีความหมายเหมือน ๆ กับคำว่า “จรรยาบรรณ” เป็นคำซึ่งถอดความหมายมาจากคำอังกฤษ Ethics การใช้คำว่า “จริยธรรมก็เพื่อให้ผู้อ่านผู้ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในวิชาการวารสารศาสตร์เข้าใจได้ในทันทีว่า มันหมายถึงหลักแห่งประพฤติ หรือพฤติกรรมอันตั้งไว้ชอบ หรือความประพฤติอันถูกต้อง หรือความประพฤติที่เป็นธรรม

โดยศัพท์ “จริย” ก็หมายถึงความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ ส่วน “ธรรม” ก็หมายถึงคุณความดี ความชอบ คำสั่งสอนทางศาสนา ความรู้อันแท้จริง บุญกุศล ข้อบังคับ กฎ หลัก สิ่งที่ใจคิด (วัฒนา พัฒนพงศ์ และคณะ, 2530)

วีณา เนาวลักษณ์ (2528) เห็นว่าจริยธรรมเป็นการรวมลักษณะที่สามารถตัดสินใจได้ว่าเป็นลักษณะที่ดี ที่ถูก ที่ควรทำ โดยแต่ละสังคมจะเป็นผู้ตัดสิน และวางมาตรฐานของลักษณะเหล่านี้ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานให้บุคคลในสังคมกระทำตาม

ศาสตราจารย์เสฐียร พันธรั้ง นักวิชาการทางด้านหนังสือพิมพ์ (อ้างถึงในพนม วรรณศิริ, 2544) กล่าวว่า “จรรยาบรรณ” (จรรยา+บรรณ) หมายถึง หนังสือว่าด้วยความประพฤติมีความหมายเดียวกับ จริยธรรม (จริย+ธรรม) คือธรรมเนียมบุคคลที่พึงปฏิบัติ แต่ผู้ใช้เรียกแตกต่างกันเช่น สมาคมแพทย์เรียกว่า “จรรยาแพทย์” นักกฎหมายใช้คำว่า “จริยธรรมตุลาการ” สมาคมหนังสือพิมพ์ใช้คำว่า “จรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์” สมาคมนักหนังสือพิมพ์ใช้คำว่า “จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์” สมาคมนักข่าวใช้คำว่า “จรรยาบรรณของนักข่าว” ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับนักหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ดีสิ่งสำคัญอันเป็นพื้นฐานของจริยธรรมสำหรับนักหนังสือพิมพ์นั้น สุกัญญา สดบรรทัด (2537) ได้กล่าวไว้ว่าควรประกอบด้วย

1. ความสำนึกทุกข้อความที่เขาเขียนลงไปนั้น คือข้อมูลที่ผู้อ่านจะต้องนำไปพิจารณา ดังนั้นเขาจะต้องเป็นผู้รู้จริง ทั้งมองเห็นว่า สิ่งที่เขาเขียนลงไปนั้นอาจก่อให้เกิดผลต่อสังคมในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และจะต้องตระหนักว่า ความเห็นของเขาเป็นเพียงความเห็นหนึ่ง ยังมีคนอื่นมากมายที่มีความเห็นต่างจากเขาและเขาจะต้องรับฟัง

2. ในการเสนอข้อเท็จจริง (facts) หรือความเห็น (opinion) นั้น เขาจะต้องรักษาความ ถูกต้อง (accuracy) เขาจะต้องไม่บิดเบือน บิดบัง หรือชักข้อเท็จจริงบางประการไว้ ทั้ง ๆ ที่ทราบดีว่า ผู้อ่านต้องการนำข้อมูลนั้น ๆ ไปตัดสินใจว่า การเสนอความเห็นของเขาถูกต้องหรือไม่ เขาจะต้องไม่เลือกเสนอแต่ข้อมูลที่จะสนับสนุนความคิดเห็นของเขาเท่านั้น เขาจะต้องไม่ใช่ เล่ห์เหลี่ยมของนักโฆษณาชวนเชื่อ หรือใช้อารมณ์ หรือใช้เหตุผลอย่างมีเลศนัย

3. นักหนังสือพิมพ์ต้องแถลงแหล่งข้อมูลและที่มาของความเห็นของเขาเพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณา ซึ่งนำหนักแหล่งข้อมูลซึ่งอาจจะเป็นต้นตอแห่งอคติของผู้เขียน (ถ้ามี) นั่นคือ เขาจะต้องยุติธรรมต่อผู้อ่าน ต้องไม่ทำตนเป็นผู้พิพากษาเสียเอง แต่เขาต้องรู้ตัวว่า เขานั้นแหละเป็นจำเลยให้ประชาชนคนอ่านพิพากษา

4. เขาจะต้องรับรู้ และยอมรับความเห็นหรือข้อโต้แย้งที่ต่างไปจากตน การเสนอความเห็นของเขาต้องยอมรับในความแตกต่างที่อาจมีนั้น แต่ข้อเขียนของเขาจะต้องไม่ทำลายหลักการแห่งความเป็นนักหนังสือพิมพ์เพื่อการประนีประนอม เขาจะต้องยอมรับความขัดแย้งแต่ไม่ยอมจำนน โดยไม่ตอบโต้ในสิ่งที่เขาคิดว่าถูก

คุณธรรมทั้งสี่ประการดังกล่าวคือ สิ่งที่น่าไปเป็นหลักจริยธรรมในสังคมประชาธิปไตยที่ ชี้ให้เห็นถึงภาระหน้าที่ในการแสวงหา และตรวจสอบข้อมูลอย่างค้ำึงถึงความถูกต้องยุติธรรม ชี้ให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะเป็นจำเลยต่อประชาชน (ให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินว่าความเห็นของเขาถูกต้องหรือไม่) และอดกลั้นต่อกระแสความคิดทั้งหมด

ความสำคัญของสื่อมวลชนกับจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน

นอกจากนี้ สุกัญญา ตีระวนิช (2532) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรมต่อระบบ สื่อสารมวลชน 5 ประการได้แก่

1. จริยธรรมเป็นหลักประกันการประพฤติปฏิบัติของสื่อมวลชนให้ถูกต้องด้วยศีลธรรมมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า นักหนังสือพิมพ์จะไม่โจมตีให้ผู้อื่นเสียหาย เพราะได้รับอำิสสินจ้าง เพราะเขามีจรรยาบรรณที่จะสร้างสรรค์ความบริสุทธิ์ยุติธรรมในข้อเขียนของเขา และเพราะเขารับผิดชอบต่อผลของการกระทำของเขาต่อผู้อื่น

2. จริยธรรมจะเป็นเกราะของเสรีภาพของสื่อมวลชน หมายความว่า หากสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และตั้งด้วยหลักจริยธรรมแล้ว จะไม่มีผู้ใดกล้ากดขี่บังคับควบคุมสื่อมวลชนโดยอ้างการปราศจากความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนมาบังหน้าได้เลย และสื่อมวลชนจะเป็นปากเสียงของประชาชนโดยแท้จริง ดังนั้นจึงจะมีประชาชนเป็นฐานสนับสนุนในการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ แม้รัฐธรรมนูญบางประเทศจะให้หลักประกันเสรีภาพของสื่อมวลชน แต่หากสื่อมวลชนไร้จริยธรรม ความไม่พอใจของคนในสังคมที่มีต่อสื่อมวลชนก็จะพอกพูนต่อไป บุคคลที่เป็นแหล่งข่าวหรือผู้รับสาร ก็จะไม่ให้ความร่วมมือกับสื่อมวลชนอีกต่อไป หากสื่อมวลชนนำข่าวสารนั้นไปบิดเบือน หรือหาผลประโยชน์จากผู้เสียหาย รัฐบาลก็จะหาโอกาสเข้าควบคุมสื่อมวลชนโดยมักอ้างว่าสื่อมวลชนไร้จริยธรรม ดังนั้น จริยธรรมจึงมีความสำคัญยิ่งต่อสื่อมวลชน เป็นหลักประกันให้ สื่อมวลชนสามารถรักษาเสรีภาพของตนไว้ได้ตลอดไป

ถึงแม้ในระบอบเสรีนิยมสื่อมวลชนจะมีเสรีภาพ และในศตวรรษที่ 19 เสรีภาพนี้ได้รับการต้อนรับและสนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่ในปลายศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีใหม่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมยิ่งทวีบทบาทมากขึ้น ทฤษฎีนี้กล่าวถึงเสรีภาพของสื่อมวลชนเพื่อใคร (Freedom of the press for whom ?) คือคำนึงถึงประชาชนผู้รับสารมากขึ้น เท่ากับว่ามีผู้นำเอาจริยธรรมมาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเสรีภาพของสื่อมวลชนมากขึ้น (ซึ่งจะได้กล่าวถึงในทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อต่อไป)

3. จริยธรรมเป็นหลักเกื้อหนุนสภาพสังคมที่เป็นสุข หมายความว่า จริยธรรมเอื้อกระแสข่าวสารที่เป็นธรรมต่อประชาชนทุกหน่วยในสังคม ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นผู้มีเงิน จะอยู่ใกล้หรือไกลศูนย์กลางคมนาคมมากนักน้อยเพียงใด จริยธรรมเอื้อเสียงตอบของประชาชน (voice of the people) ที่เป็นเสียงของประชาชนแท้ ๆ และสื่อมวลชนสามารถเป็นกระจกเงาสท้อนภาพที่เป็นจริง อีกทั้งความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

4. จริยธรรมเป็นหลักเกื้อหนุนสังคมที่อุดมสติปัญญา ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็ได้เรียนรู้ข่าวสารที่เสนออย่างมีเหตุผล ปราศจากอคติ ผ่านการค้นคว้า สืบสวนข้อมูลอย่างละเอียด และมีความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่ออันที่จะเสนอข่าวสารอย่างเต็มภูมิปัญญาจะสร้างข่าวสารที่ถูกต้อง ทำให้ประชาชนฉลาดรอบรู้ เข้าใจตรรกะ รู้จักการคิดและการถกเถียงอย่างมีเหตุผล สร้างความรู้และความเข้าใจระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในสังคมอย่างสูงสุด

5. สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อช่วยให้ผู้รับสารเรียนรู้ และรับรู้ความจำเป็นของความรับผิดชอบต่อด้วย เพราะสื่อมวลชนทำหน้าที่เสมือนครูนอกโรงเรียน นอกจากจะสามารถเสนอตัวอย่างของคนดี ผู้มีคุณธรรมในสังคมแล้ว สื่อมวลชนยังสามารถเป็นตัวอย่างแสดงความรับผิดชอบต่อในหน้าที่ของตนได้อีกด้วย

ดังนั้นสื่อมวลชนจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสะท้อนความต้องการของสาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่จะสำเร็จหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับ การได้รับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารหรือข้อเท็จจริง โดยไม่ต้องขออนุญาตรัฐบาล หรือไม่ต้องผ่านการตรวจข่าว (censorship) ก่อนการตีพิมพ์

หลักจริยธรรมของสื่อมวลชน

สุกัญญา ตีระวนิช (2532) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจริยธรรมที่สื่อมวลชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนในโลกตะวันตก (โลกเสรี) ทั่วไปปฏิบัติว่าอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประการดังนี้

1. แนวคิดที่มุ่งสู่บุคคล หรือบุคคลาธิปไตย (people - oriented) หมายถึง แนวคิดที่คำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจถูกผิดของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับว่าการตัดสินใจนั้นจะมีผลต่อตัวเขาและผู้รับสารมากน้อยเพียงใด การตัดสินใจจะออกมาในลักษณะอัตวิสัย (subjective) คือตัดสินใจด้วยตัวเองว่า ข้อเขียนของเขาจะมีผลต่อผู้อื่นมากน้อยเพียงใด โดยที่เขาอาจจะมีอคติต่อผู้ที่เขียนถึงเป็นส่วนตัวก็ได้ เช่น หากเรื่องที่เขาเขียนถึงจะทำให้คนๆ หนึ่ง ซึ่งเขารู้จักเดือดร้อน เขาอาจจะข้ามในจุด ๆ นั้นไปเสียก็ได้ ความอ่อนไหวเฉพาะเรื่องหรืออคติเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สื่อมวลชนประเภทนี้เลือกข่าวและเลือกเน้นเนื้อหาในบางเรื่อง ในขณะที่จะละเลยที่จะเผยแพร่ในบางเรื่อง สื่อมวลชนที่ถือแนวคิดเช่นนี้จะใช้อารมณ์ความรู้สึกของเขาที่มีต่อตนเองและผู้อื่นมาเป็นเครื่องพิจารณาตัดสินใจการกระทำของเขา

2. แนวคิดที่มุ่งเหตุการณ์ หรือธรรมาธิปไตย (event - oriented) สื่อมวลชนประเภทนี้จะคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นหลักใหญ่และจะไม่สนใจว่าข่าวนี้จะมีผลต่อผู้อื่นมากน้อยเพียงใด เขาใส่ใจแต่การรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง (objective) เขาจะพยายามไม่นำเอาอารมณ์ความรู้สึกของเขาเข้าไปผูกพันกับ เหตุการณ์ สำหรับสื่อมวลชนประเภทนี้ข้อเท็จจริงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์

โดยพื้นฐานแล้ว สื่อมวลชนจะเป็นบุคคลาธิปไตย หรือธรรมาธิปไตยก็ได้ บางคนอาจสับสนไปมา ระหว่าง 2 ฐาน บางคนอาจจะอยู่กลาง ๆ ระหว่าง 2 ฐาน แต่ในระหว่างที่สื่อมวลชนยืนอยู่บนฐานดังกล่าวนี้โดยปกติแล้ว เขายังมีกฎเกณฑ์ให้เป็นหลักยึด หมายความว่า มีทั้งฐานให้ยืนและมีหลักให้ยึด พวกที่มีหลักยึดจะมีกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

จรรยาบรรณวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย

สำหรับหลักและข้อบังคับของนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ อันเกี่ยวเนื่องกับจริยธรรมแห่งวิชาชีพหรือจรรยาบรรณในวงการหนังสือพิมพ์นั้นมีมานานแล้ว โดยบรรดาผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้รวมตัวกันก่อตั้งสมาคมวิชาชีพขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย

สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งแต่ละสมาคมก็ได้ตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพขึ้นมา เพื่อใช้ควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติงานในทางที่ถูกต้อง

ดังนั้นองค์กรหนังสือพิมพ์ได้มีการจัดทำจรรยาบรรณของวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไว้หลายสมาคมด้วยกัน อาทิเช่นสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้ประกาศจริยธรรมหรือ จรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ให้นักหนังสือพิมพ์ยึดถือปฏิบัติโดยมีหลักการดังนี้

1. ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกบุคคล สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ความมีเสรีภาพ หมายถึง เสรีภาพที่มีความรู้สึกรับผิดชอบกำกับ
3. ความเป็นไทย หมายถึง ความไม่ตกเป็นทาสของใครทั้งกายและจิตใจ จะโดยอามิสสินจ้างอื่นใด
4. ความจริงใจ หมายถึง ความไม่มีเจตนาบิดเบือน รายงานข่าวอย่างถูกต้อง ผิดพลาด ต้องรับแก้ไข
5. ความเที่ยงธรรม หมายถึง ความยุติธรรม ความไม่ลำเอียง
6. ความมีใจเป็นนักกีฬา หมายถึง การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ
7. ความมีมารยาท หมายถึง การใช้ภาษาและภาพที่ไม่หยาบโลนหรือส่อไปในทางดังก้าว

นอกจากนี้บรรดาผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ต่างก็ได้มีการรวมตัวกันก่อตั้งสมาคมวิชาชีพขึ้นมา ซึ่งได้แก่ สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย และสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โดยแต่ละสมาคมต่างได้ตราข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่ง วิชาชีพหนังสือพิมพ์ขึ้นมาเพื่อใช้ควบคุมสมาชิก แต่เนื่องจากการที่สมาคมแต่ละแห่งต่างก็มี จรรยาบรรณเป็นของตนเอง ทำให้การปฏิบัติงานของนักหนังสือพิมพ์ยังคงวนเวียนมีการละเมิด จรรยาบรรณในวงการสื่อสารมวลชนอยู่เสมอ ทั้ง 3 สมาคมจึงได้ตกลงใจร่วมกันใช้จรรยาบรรณหนังสือพิมพ์เป็นหลักในการปฏิบัติงานสำหรับนักหนังสือพิมพ์ทั่วไป เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2519 ดังนี้

จรรยาบรรณหนังสือพิมพ์ (ประกาศ ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2519)

เพื่อให้สถาบันหนังสือพิมพ์เป็นที่เชื่อถือของประชาชน จึงเห็นสมควรกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นภารกิจอันมีความสำคัญเหนืออื่นใดสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์
2. การเสนอข่าว ภาพ หรือการแสดงความคิดเห็นต้องเป็นไปด้วยความสุภาพสุจริต ปราศจากความมุ่งหวังในประโยชน์ส่วนตัวหรืออามิสสินจ้างใด ๆ
3. การเสนอข่าวต้องเสนอแต่ความจริง พึงละเว้นการต่อเติมเสริมแต่ง หากปรากฏว่าข่าวใด ๆ ไม่ตรงต่อความจริงต้องรีบแก้ไขโดยเร็ว

4. การที่จะให้ได้ข่าว ภาพ หรือข้อมูลอย่างใด ๆ มาเป็นของตนต้องใช้วิธีการที่สุภาพ และที่อึดอัด
5. ต้องเคารพต่อความไว้วางใจที่ได้รับมอบหมาย จากการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตน
6. ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยถือเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะโดยมิชอบ
7. ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการบั่นทอนเกียรติคุณของวิชาชีพหรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

อย่างไรก็ดีจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ตราขึ้นในหลาย ๆ สมาคมของนักหนังสือพิมพ์สามารถใช้บังคับเพียงตัวบุคคลที่เป็นสมาชิกของสมาคมเท่านั้น แต่มิได้ใช้บังคับไปถึงหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นองค์กร จึงมีการร้องเรียนกล่าวหาพฤติกรรมการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเกินอำนาจหน้าที่ของสมาคมต่าง ๆ เหล่านั้นเสมอๆ

ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่ความพยายามในการจัดตั้งองค์กรกลาง คือสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติอันเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดูแลหนังสือพิมพ์และนักหนังสือพิมพ์ให้มีการควบคุมกันเองอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

โดยในงานวิจัยของสมหมาย ปาวิจจัตต์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “พัฒนาการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ : วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในสังคมไทย” โดยทำการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีการเชิงประวัติศาสตร์ และการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยผลวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่า

แนวความคิดในการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์เริ่มปรากฏตั้งแต่ยุคแรกที่มีหนังสือพิมพ์ขึ้นในประเทศไทย แต่ยังไม่มีการรวมตัวกันก็จะลักษณะ ต่อมา มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นครั้งแรก ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แต่ไม่สามารถดำเนินงานเพื่อควบคุมกันเองได้เพราะต้องเผชิญกับอำนาจรัฐเผด็จการอย่างต่อเนื่อง แม้ในภายหลังได้มีความพยายามให้มีการบังคับใช้ร่างประมวลเกี่ยวกับจรรยาบรรณอีกหลายครั้ง แต่วงการหนังสือพิมพ์ก็ผลักดันไม่สำเร็จ จนเมื่อเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสื่อมวลชนโดนเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพอิสระที่มีกฎหมายรองรับเพื่อควบคุมกันเอง แต่วงการหนังสือพิมพ์ไม่เห็นด้วย ต้องการให้เป็นการควบคุมโดยสมัครใจ โดยใช้มาตรการทางสังคม ไม่จำเป็นต้องให้มีกฎหมายรองรับ จึงเกิดสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2540

ขณะที่การดำเนินงานของสมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ไม่สามารถลงโทษผู้ละเมิดจรรยาบรรณได้ กลไกที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของแต่ละสมาคมยังไม่ีบทบาท การตัดสินกรณีที่ถูกร้องเรียนมักจะถูกยุติด้วยการออกแถลงการณ์ความเห็นของสมาคมวิชาชีพต่อกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นและผู้ถูกร้องเรียนมักจะลาออกจากองค์กรหรือถอนตัวจากวิชาชีพ แล้วเรื่องก็จะเงียบหายไป

หลังจากเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ได้เกิดการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองในสังคมไทยรวมไปถึงสื่อมวลชนด้วย โดยเสนอให้จัดตั้งองค์กรวิชาชีพอิสระที่มีกฎหมายรองรับขึ้นเพื่อควบคุมตนเอง ปราบกฏว่าวงการหนังสือพิมพ์ไม่เห็นด้วย และเสนอให้เป็นการควบคุมตนเองโดยสมัครใจซึ่งไม่จำเป็นต้องให้มีกฎหมายรองรับ โดยใช้มาตรการทางสังคมควบคุมด้วยการป่าวประกาศความผิด ดังนั้นสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจึงเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในพ.ศ. 2540

ชวลิต ปัญญาลักษณ์ (2526) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ว่าคือ การที่ภายในวงการผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับการ และดูแลกันเอง เพื่อรักษาเกียรติภูมิและส่งเสริมมาตรฐานแห่งวิชาชีพ อันจะทำให้หนังสือพิมพ์เป็นสถาบันที่ได้รับความนิยมนับถือเป็นที่ไว้วางใจแก่บุคคลทั่วไป ทั้งนี้โดยยึดหลักเสรีภาพและความรับผิดชอบเป็นสำคัญ

จากแนวความคิดในการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ไทยที่ได้มีการพูดถึงมาตั้งแต่พ.ศ. 2506 โดยได้มีความพยายามในการขอให้จัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ (press council) ขึ้นเพื่อคุ้มครองและสนับสนุนวิชาชีพหนังสือพิมพ์เรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 บรรดาผู้ประกอบการ ผู้บริหาร ผู้สื่อข่าวช่างภาพหนังสือพิมพ์ไทยกว่า 20 ฉบับประมาณ 2000 คน และสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่ขอด้วยกฎหมาย ได้ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์จัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์จะให้เป็นที่ขององค์กรอิสระ ทำหน้าที่ควบคุมตนเองในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และเพื่อแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงทำหน้าที่กำหนดข้อจรรยาบรรณเป็นกรอบปฏิบัติงานและสอดส่องดูแลให้หนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกปฏิบัติงานอยู่ในกรอบที่วางไว้มิให้ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น

สภาดังกล่าวได้ทำการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างธรรมนูญเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2540 ซึ่งในธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดให้จัดทำข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณ(Code of Conducts) เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาเมื่อมีการร้องเรียนเข้ามายังสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติด้วย

สำหรับข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 รายละเอียดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ปรากฏในหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 ดังนี้

หมวด 2 จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์

ข้อ 4 หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำ และความครบถ้วน

ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะ

ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 8 หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าว เพราะความลำเอียง หรืออคติ จนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง

ข้อ 9 หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

ข้อ 10 เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

ข้อ 11 การเสนอข่าวที่พาดพิง อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาได้แสดงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อ 12 ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าว โดยไม่ชักช้า

ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิด เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้

หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์นั้นไว้เป็นความลับ

ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

ในการเสนอข่าวตามวรรคแรก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี หรือผู้ด้อยโอกาสนั้น ไม่ว่าจะทางใดทางหนึ่ง

ข้อ 16 การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถ่วง

ข้อ 18 ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้เกียรติแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ

ข้อ 19 ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณาจะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการใด ๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ทอดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำตามใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

หมวด 4 แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์ หรือตำแหน่งเพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใด อันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

ข้อ 24 การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณชน และไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ 25 การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์ควรใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์

ข้อ 26 ในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยความบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธะกรณีอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้มีอิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

ข้อ 27 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ข้อ 28 หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม

หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าสงสัยว่าเป็นภัยต่อสังคมหรือสาธารณชน

ข้อ 29 หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการประกาศเผยแพร่โฆษณาที่มีเหตุให้นำเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณานั้นเจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งซึ่งมลาย

ข้อ 30 ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพหรือมีความหมายเหยียดหยาม

อย่างไรก็ตาม กฎหรือหลักยึดจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น นักหนังสือพิมพ์บางส่วนก็มีได้นำมายึดถือปฏิบัติอย่างจริงจัง ปัญหาการละเมิดทางจริยธรรมจึงมักเกิดขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมามีบทบาทของสื่อมวลชนมักจะได้รับกรวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอ เกี่ยวกับเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารผิด ๆ บิดเบือนข้อมูลทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ วิพากษ์วิจารณ์อย่างลำเอียงมีอคติ หรือแม้กระทั่งการรับอามิสสินจ้าง ละเมิดจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์อยู่เนือง ๆ เสมอมา

ดังเช่นในงานวิจัยของ Boeyink (1994) เรื่อง How Effective are Codes of Ethics? : A Look at Three Newsroom พบว่า จรรยาบรรณที่ถูกเขียนขึ้นมานั้นไม่ได้ถูกนำไปใช้เป็นหลักในการพิจารณาเมื่อมีปัญหาทางจริยธรรมเกิดขึ้น แม้ว่าในบางเรื่องจรรยาบรรณจะสามารถนำไปใช้ในการช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกรณีนั้น ๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่า จรรยาบรรณจะไม่ได้ถูกตระหนักถึงในการนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาทางจริยธรรม แต่จรรยาบรรณก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางจริยธรรมในกองบรรณาธิการ

เช่นเดียวกับเกษม ศิริสัมพันธ์ (2511) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า การมีจรรยาบรรณอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะสร้างระบบควบคุมตนเองของวิชาชีพได้เพราะจรรยาบรรณเป็นเพียงศีลที่ปรากฏในคัมภีร์เท่านั้น

ขณะที่เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2531) แสดงทัศนะว่าในบรรดาวิชาชีพต่าง ๆ ดูเหมือนจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์จะไม่มีบทลงโทษให้ชัดหลาบเช่นวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ ทนายความ ที่มีมาตรการบทลงโทษให้พักการทำงานหรือโทษสูงสุดถึงขั้นถอนใบอนุญาต ด้วยเหตุนี้เมื่อนักหนังสือพิมพ์กระทำการใด ๆ ที่ไม่ถูกต้อง

นักหนังสือพิมพ์ก็จะไม่ได้รับบทลงโทษ หากจะมีก็เป็นไปในรูปของการประณาม ตำหนิจากคนในวงการหรือจากผู้อ่านเท่านั้น

นอกจากนี้มานิจ สุขสมจิตร (2546) กล่าวถึงการที่บรรดาสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติจะประพฤติดี ประพฤติชอบตามกรอบจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพทุกคนหรือไม่ นั้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่สมาชิกมีจำนวนมาก และมีที่มาจากต่าง ๆ ซึ่งมีภูมิหลังแตกต่างกันจึงยากที่จะประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปในทางเดียวกัน

สอดคล้องกับในงานวิจัยของ David E. Boeyink (1994) พบว่า การเรียนรู้จากแหล่งที่แตกต่างกัน และการมีภูมิหลังทางการศึกษาที่แตกต่างกันของนักหนังสือพิมพ์มีผลทำให้มุมมอง และทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์แต่ละคนที่มีต่อจริยธรรมหรือจรรยาบรรณแตกต่างกัน สาเหตุที่มุมมองและทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันก็เนื่องมาจาก นักหนังสือพิมพ์แต่ละคนมีพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกัน มีการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาและที่ทำงานที่แตกต่างกัน เหตุนี้จึงทำให้ทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์แต่ละคนที่มี จริยธรรมหรือจรรยาบรรณมีความแตกต่างกัน

เช่นเดียวกับจินตนา ดันสุวรรณนนท์ (2541) ซึ่งว่า วิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นวิชาชีพที่เปิดกว้าง ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของนักหนังสือพิมพ์ที่แน่นอน ทั้งในแง่ระดับการศึกษาขั้นต่ำ สาขาที่สำเร็จการศึกษารวมถึงการที่ไม่ต้องมีการสอบเพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จุดนี้เองที่ทำให้การเข้ามาเป็นหนังสือพิมพ์ไม่ได้มาตรฐานในการกลั่นกรองคุณสมบัติอย่างถี่ถ้วน ดังเช่น วิชาชีพแพทย์ หนายความ วิศวกร ฯลฯ

แนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับเรื่องกระบวนการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ในการทำความเข้าใจถึงระเบียบและกรอบต่างๆ ที่กำกับการทำงานที่ของหนังสือพิมพ์ได้ โดยผู้วิจัยได้นำข้อบ่งชี้ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ไปเป็นหลักเกณฑ์ในการตั้งคำถามในแบบสอบถาม เพื่อวัดความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ในการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ และใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถามเชิงลึก รวมถึงการอภิปรายและสรุปผล

การปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ โดยมีกรอบจริยธรรมเพื่อเป็นข้อพึงปฏิบัติของ นักหนังสือพิมพ์ดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามรับผิดชอบทางจริยธรรมต่อผู้อ่านและสังคมของวงการหนังสือพิมพ์ไทยโดยรวม อันถือได้ว่ามีความสำคัญต่อหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก

ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์นั้นมิได้หมายความว่าเพียงแค่นั้นขอข่าว เสนอความคิดเห็นที่ควรเสนอออกไปให้ประชาชนรับรู้ เกิดความคิดเท่านั้น แต่การที่หนังสือพิมพ์พิมพ์ไม่เสนอข่าวที่ควรเสนอก็เป็นการขาดความรับผิดชอบต่อหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน เพราะนั่นเท่ากับละเลยหรือบกพร่องต่อหน้าที่รักษาประโยชน์ของสาธารณชนนั่นเอง หนทางหนึ่งที่จะผลักดันให้หนังสือพิมพ์ปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนด้วยความรับผิดชอบดังกล่าว ก็ด้วยการเปิดโอกาสให้การควบคุมกันเองเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ (สมหมาย ปาวิจันต์, 2543)

แนวคิด / ทฤษฎีเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อ (Social Responsibility Theory)

เมื่อศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชนที่ได้กล่าวไปข้างต้น โดยหนึ่งในมาตรการในการควบคุมสื่อมวลชนคือมาตรการการควบคุมตนเองของสื่อมวลชนนั้น เมื่อนำมาพิจารณาในเชิงทฤษฎีสื่อสารมวลชน พบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) โดยทฤษฎีดังกล่าวพัฒนามาจากทฤษฎีอิสรภาพนิยมที่มีรากฐานมาจากปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติของจอห์น มิลตัน (John Milton) จอห์น ล็อก (John Lock) และจอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) ที่มองทฤษฎีอิสรภาพนิยมว่าเสรีภาพเป็นแก่นสำคัญของธรรมชาติของมนุษย์ และมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผล สามารถรู้ได้ตนเองว่า อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว ดังนั้นจึงไม่ควรมีอะไรมาปิดกั้นมิให้มนุษย์ได้รับรู้ รับทราบความคิดอ่านและความคิดเห็นของผู้อื่น

แนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดลักษณะของ “ตลาดเสรีของความคิดเห็น” (the open market place of ideas) และกระบวนการพิสูจน์ตนเองของสังคม (self-righting process) ในวงการวิชาชีพสื่อมวลชนที่เห็นว่าสื่อหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดก็ตามย่อมมีเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยรัฐจะต้องไม่เข้าไปก้าวก่ายการปฏิบัติงานหรือการดำเนิน กิจการของสื่อมวลชน

แต่ทว่าทฤษฎีที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมกลับเห็นว่า “ตลาดเสรีแห่งความคิดเห็น” ไม่ได้ให้ประโยชน์ต่อสังคมอย่างที่คาดหวังเอาไว้ ทฤษฎีนี้เชื่อในข้อเท็จจริงที่ว่า เสรีภาพ (Freedom) และความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsibility) ย่อมต้องไปควบคู่กัน สื่อมวลชนไม่สามารถที่คาดหวังว่าจะผลิตเพลลิ่งกับเสรีภาพโดยไร้ขอบเขต โดยที่ปราศจากการยอมรับถึงความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวคิดของ Siebert , Peterson , Schramm (อ้างถึงในชัยกฤษณ์ ศรีปัทมา , 2544) ได้กล่าวไว้ว่า

“เสรีภาพย่อมควบคู่กันมากับภาระผูกพัน (Obligation) และหนังสือพิมพ์ซึ่งยินดีกับสิทธิพิเศษในตำแหน่งภายใต้รัฐธรรมนูญนั้น ย่อมมีภาระผูกพันที่จะทำหน้าที่ที่สำคัญบางประการของหนังสือพิมพ์ในสังคมร่วมสมัยนี้ เพื่อที่จะทำให้นักหนังสือพิมพ์ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง และทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพื้นฐานของนโยบายในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์เอง ในระบบเสรีนิยมนี้จะพยายามสนองตอบต่อความต้องการของสังคม เพื่อที่จะทำให้นักหนังสือพิมพ์ยอมรับว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมของเขา แต่ถ้าหากไม่ยอมรับก็จะมืองค์การมาดูแลให้เป็นหน้าที่ที่ประการสำคัญของหนังสือพิมพ์ที่จะสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี”

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม เชื่อว่ามนุษย์จะมีความสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการรวมกลุ่มกันเป็นสังคม เสรีภาพของมนุษย์ของสื่อมวลชนหรือของผู้ใดก็ตามจะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีความรับผิดชอบต่อควบคู่ไปด้วย ความรับผิดชอบนี้มิใช่ความรับผิดชอบต่อรัฐหรือรัฐบาล มิใช่ความรับผิดชอบต่อศาสนจักรหรือศีลธรรม แต่เป็นความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อส่วนรวม ไม่ว่าจะผ่านทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม (สมควร กวียะ, 2539)

เช่นเดียวกับสุภา ศิริमानนท์ (อ้างถึงในพิศิษฐ์ ฆวลาธวัช , 2545) กล่าวว่าการใช้เสรีภาพต้องควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อทั้งกฎหมายของบ้านเมืองและจริยธรรมทางวิชาชีพ หากขาดไว้ซึ่งความรับผิดชอบแล้วไซ้รัความเป็นสื่อมวลชนซึ่งเปรียบประดุจหนึ่งสถาบันสาธารณะจะมีคุณค่าแก่สังคมและดำรงอยู่ในฐานะอาชีพปฏิญาณอย่างสง่างามได้อย่างไรกัน

สำหรับการพูดถึงความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชนนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่ยุค “หนังสือพิมพ์เหลือง” (yellow journalism) ในปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกากำลังแข่งขันกันแย่ง ผู้อ่านโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อ และเสนอเรื่องราวที่เราอารมณ์และไร้สาระ ดังนั้นจึงมีการวิพากษ์วิจารณ์สื่อมวลชนกันอย่างหนักตั้งแต่ปลายศตวรรษจนถึงศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ประมะ สตะเวทิน, 2539)

1. สื่อมวลชนใช้ปากกาสร้างอำนาจเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เจ้าของสื่อมวลชนได้โฆษณาชวนเชื่อความคิดของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจและไม่เสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับตน
2. สื่อมวลชนตกอยู่ภายใต้อำนาจของธุรกิจขนาดใหญ่ และบางครั้งปล่อยให้ผู้โฆษณาเข้ามาควบคุมนโยบายและเนื้อหาของสื่อมวลชน
2. สื่อมวลชนต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสังคม
3. สื่อมวลชนมักจะให้ความสนใจเสนอข่าวสารที่ไม่เป็นแก่นสารและกระตุ้นอารมณ์มากกว่าที่จะเสนอข่าวสารที่เป็นสาระ ความบันเทิงในสื่อมวลชนก็ขาดสาระ
4. สื่อมวลชนเป็นอันตรายต่อศีลธรรมของประชาชน
5. สื่อมวลชนแทรกแซงเสรีภาพของบุคคลโดยไม่มีเหตุผลสมควร
6. สื่อมวลชนถูกควบคุมโดยชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจคือ “ชั้นธุรกิจ” (the business class) จึงเป็นการยากแก่ผู้ที่เข้ามาใหม่ในธุรกิจสื่อมวลชน ดังนั้นจึงเป็นอันตรายต่อตลาดความคิดที่เสรีและเปิด (the free and open market of ideas)

สถานการณ์เช่นนี้ทำให้หนังสือพิมพ์อเมริกันเริ่มแสวงหาแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา บุคคลสำคัญคนหนึ่งคือ โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ในวารสาร North American Review ในปีค.ศ. 1904 ว่าไม่มีอะไรจะช่วยให้วงการหนังสือพิมพ์หลุดพ้นจากผลประโยชน์ทางธุรกิจที่ขัดกับผลประโยชน์ของประชาชนได้ นอกจากความยึดมั่นในอุดมคติและความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และความรู้สึกจริงจังต่อความรับผิดชอบต่อคุณธรรม

2. อย่างไรก็ตาม องค์การหลักที่ทำให้แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น

รูปธรรมก็คือ คณะกรรมการเสรีภาพสื่อมวลชน (The Commission on Freedom of the press) ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1942 ในสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปแล้วความคิดหลัก ๆ ของคณะกรรมการเสรีภาพสื่อมวลชนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ก็เป็นเช่นเดียวกับ ความคิดที่ผ่านมานักหนังสือพิมพ์ชั้นนำ คณะกรรมการเสรีภาพสื่อมวลชนได้เสนอแนะ การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อต่อสังคมไว้ดังนี้ (ประมະ สตะเวทิน, 2539)

1. สื่อมวลชนต้องเสนอ “รายงานที่เป็นจริง เข้าใจได้และเป็นเรื่องเป็นราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวันในลักษณะที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจของประชาชน
3. สื่อมวลชนควรจะทำหน้าที่เป็น “เวทีของการแลกเปลี่ยนการวิพากษ์วิจารณ์”
4. สื่อมวลชนควรจะให้ “ภาพที่เป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นสังคม”
5. สื่อมวลชนควรจะช่วยในการ “นำเสนอและทำให้เป้าหมายและค่านิยมของสังคมชัดเจน”
6. สื่อมวลชนควรจะ “ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้อย่าง เต็มที่”

มาตรการที่จะทำให้อสื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่นี่ คณะกรรมการเสรีภาพของสื่อมวลชน (Commission on freedom of the press) ได้เสนอแนะแนวทางและแหล่งรับผิดชอบไว้ 3 ประการคือ

1. สื่อมวลชนจะต้องมีสปิริตแห่งวิชาชีพในทำนองเดียวกันกับวิชาชีพทั้งหลาย เช่น กฎหมาย แพทย์ เป็นต้น และจะต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ปรับปรุงการทำงานของตนเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สาธารณชนจะต้องตื่นตัวรับรู้ในอำนาจมหาศาลของสื่อมวลชน มีความรับผิดชอบในสิทธิของตนที่จะแสดงความเห็นวิพากษ์วิจารณ์สื่อมวลชน และอาจรวมตัวกันเป็นองค์กรหรือสถาบันที่เข้ามาช่วยปรับปรุงพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชน และควบคุมให้อสื่อมวลชนทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม
3. รัฐบาลจะต้องช่วยพัฒนาสื่อมวลชนเสรี ให้เป็นระบบสื่อสารที่ประชาชนพลเมืองต้องการ โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อมวลชนอย่างถูกต้อง และจะต้องมีความรับผิดชอบต่อเสรีภาพแก่สื่อมวลชน

ทั้ง 3 ประการนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียกร้องให้บุคคล 3 กลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันในการควบคุมดูแลและพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนบุคคลเหล่านี้ก็คือ 1). สื่อมวลชน 2). ประชาชน 3). รัฐบาล

กล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นเกิดขึ้นมาจากการมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงเสรีภาพของสื่อมวลชนที่มีมากเกินไปจนปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีเสียงเรียกร้องให้สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ไปกับเสรีภาพ ปฏิบัติงานอย่างมีสำนึกและตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องอุทิศตนเองรับใช้สังคม หวงแหนสิทธิเสรีภาพของตน และประกอบอาชีพอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นข้อผูกพัน โดยบทบาทหลักของ สื่อมวลชนตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมมีดังนี้ (สมหมาย ปาวิจจันต์, 2543)

1. การให้ข่าวสารและให้มีการอภิปรายโต้เถียงในเรื่องส่วนรวมหรือกิจการสาธารณะ
2. ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยและให้ความสว่างทางปัญญาแก่สาธารณชนเพื่อให้เกิดความสามรถในการปกครองตนเอง
3. ต้องพิทักษ์รักษาสิทธิของบุคคลโดยคอยเฝ้าดูการทำงานของรัฐบาล

4. ควรให้บริการแก่ระบบเศรษฐกิจด้วยการเน้นส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้ซื้อขายสินค้าและบริการด้วยสื่อโฆษณา แต่รายได้จากการนี้จะต้องไม่บั่นทอนการใช้เสรีภาพของสื่อ
5. ควรให้ความบันเทิงแก่สาธารณชน โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นความบันเทิงที่ดีและมีคุณภาพเท่านั้น
6. ควรหลีกเลี่ยงไม่นำเสนอเนื้อหาเรื่องราวที่อาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ความรุนแรง ความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือการก้าวร้าวต่อชนกลุ่มน้อยในสังคม
7. ควรมีลักษณะพหุนิยม คือสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการใช้สิทธิตอบโต้ทางความคิดซึ่งกันและกันระหว่างคนในสังคม

อย่างไรก็ดีในงานวิจัยของจินตนา ต้นสุวรรณนนท์ (2541) พบว่าแนวทางในแก้ไขปัญหาคาชาดความรับผิดชอบทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ได้นั้นขึ้นอยู่กับมาตรการและกลไกในการตรวจสอบจากแวดวงหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ต้องกระทำ และขึ้นอยู่กับสาธารณชนผู้อ่านที่จะต้องทำหน้าที่เป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพราะสาธารณชนมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบของระบบและเนื้อหาที่จะนำเสนอในสื่อมวลชน ผู้อ่านจึงต้องมีบทบาทในการตรวจสอบสื่อให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งหากปัจจัยทั้ง 2 ด้านต่างทำหน้าที่ของตนได้อย่างดีก็เชื่อได้ว่าแนวโน้มของสื่อมวลชนรวมทั้งหนังสือพิมพ์จะมีการพัฒนาไปมากทั้งในด้านรูปแบบที่นำเสนอและเรื่องของความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในสังคม

ทว่าการที่สื่อมวลชนจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อมุ่งหมายผลประโยชน์ของสังคมเป็นที่ตั้งได้นั้นก็จะต้องมีการอบจริยธรรมหรือจรรยาบรรณเข้ามาเป็นตัวกำหนดกระบวนการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่ออันพึงมีต่อสังคมได้อย่างเหมาะสมดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาคาชาดความรับผิดชอบต่อจริยธรรมของสื่อมวลชนยังคงมีปรากฏอยู่ให้เห็นทั่วไปดังจะเห็นได้จาก ข้อมูลจากการรวบรวมการร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้เห็นปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชนในประเทศไทย ระหว่างปี 2541 - 2545 มีกรณีร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกว่า 50 กรณี และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2546 : 35-38) โดยปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งที่เกิดจากการนำเสนอเนื้อหาหรือการปฏิบัติงานและการดำเนินการของสื่อมวลชน อาทิเช่น ปัญหาในเรื่องความเป็นกลาง ปัญหาเรื่องการตัดสินผู้ตกเป็นข่าวแทนที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงให้ผู้สื่อข่าวเป็นผู้พิจารณา การนำเสนอเนื้อหาไม่ถูกต้อง การนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความมั่งงาย การนำเสนอข่าวที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ฯลฯ

วัฒนา พัฒนพงศ์ และคณะ (2530) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่สื่อมวลชนแสดงบทบาทในทางที่ไม่สร้างสรรค์ โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการและสื่อมวลชน โดยให้ 2 กลุ่มนี้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาดังกล่าว ผลการสัมภาษณ์พบว่า การที่สื่อมวลชนแสดงบทบาทในทางที่ไม่สร้างสรรค์เกิดจากการที่สื่อมวลชนและผู้ที่เกี่ยวข้องบางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ขาดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม

โดยในงานวิจัยของจินตนา ต้นสุวรรณนนท์ (2541) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการขาดความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์ในมุมมองของนักหนังสือพิมพ์ พบว่าปัจจัยที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่มีความรับผิดชอบต่อส่วนหนึ่งมาจากการที่หนังสือพิมพ์มีการตรวจสอบกันเองน้อยเกินไป

สอดคล้องกับงานศึกษาของ Sandman et al. (อ้างถึงในรัตนภรณ์ ศรีอำพัน, 2539) พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่หนังสือพิมพ์มีการควบคุมกันเองน้อยเกินไป

เช่นเดียวกับอรนุช วานิชทวีวัฒน์ (2539) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี พ.ศ. 2537 – 2539 พบว่าการตรวจสอบกันเองของหนังสือพิมพ์กลับมีน้อย โดยให้เหตุผลว่าไม่ใช่หน้าที่ของหนังสือพิมพ์เพราะหนังสือพิมพ์ไม่ใช่ศาลที่จะไปชี้ว่าใครผิดใครถูก และถือเป็นมารยาทของคนหนังสือพิมพ์ที่จะไม่แตะต้องกัน โดยถือหลักว่าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับมีนโยบายในการทำงานของตนเอง และคิดว่าหน้าที่ผู้ตรวจสอบหนังสือพิมพ์น่าจะเป็นของประชาชนเพราะประชาชนหรือผู้อ่านจะสามารถพิจารณาตัดสินได้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดมีความน่าเชื่อถือมากกว่า ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ทุกฉบับควรตรวจสอบและดูแลคนและหนังสือพิมพ์ของตนเองให้ดีกว่าก่อนที่จะออกไปทำหน้าที่ตรวจสอบหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น

ขณะเดียวกัน นโยบายของหนังสือพิมพ์และหลักฐานข้อมูลก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการตัดสินใจเสนอข่าวในลักษณะของการตรวจสอบกันเองของหนังสือพิมพ์ได้

แต่ทว่าสำหรับสมาชิกวิชาชีพที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย หรือสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับหรืออีกหลาย ๆ สมาคมแทบจะเรียกได้ว่าไม่มีบทบาทในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์เลย เพราะไม่มีอำนาจและไม่มีข้อบังคับตามกฎหมายที่จะควบคุมนักวิชาชีพทั้งหมด นอกจากข้อควรปฏิบัติสำหรับสมาชิก ขณะเดียวกันคณะกรรมการสมาคมก็มีการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนกันตามวาระ และที่สำคัญคณะกรรมการสมาคมก็เป็นเพียงพนักงานหนังสือพิมพ์ระดับคนรุ่นใหม่และระดับกลางไม่ใช่คนที่มีสิทธิขาดในหนังสือพิมพ์ ฉะนั้นเมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นสมาคมจึงไม่สามารถทำอะไรได้ ดังนั้นสมาคมจึงเป็นเพียงเสือกระดาษและเป็นแหล่งรวมของสมาชิกเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเท่านั้น

จากแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และเป็นแนวทางในการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ในการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ รวมถึงการสรุปและอภิปรายผล

สมมติฐานการวิจัย

1. นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะทางสังคมประชากรแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน
2. นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน
3. นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะทางสังคมประชากรแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน
4. นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

นิยามตัวแปร

ความรู้ หมายถึง การรู้และเข้าใจสภาพเรื่องราวข้อเท็จจริง ตลอดจนสภาพปัญหาต่าง ๆ หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์ภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็น หมายถึง ทศนคติ ความรู้สึกเกี่ยวกับสาระสำคัญของการกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์ภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

การกำกับดูแลตนเองของหนังสือพิมพ์ หมายถึง การที่นักหนังสือพิมพ์ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ยึดมั่นในกรอบจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยเฉพาะการตรวจสอบจากสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ปัจจัยทางวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

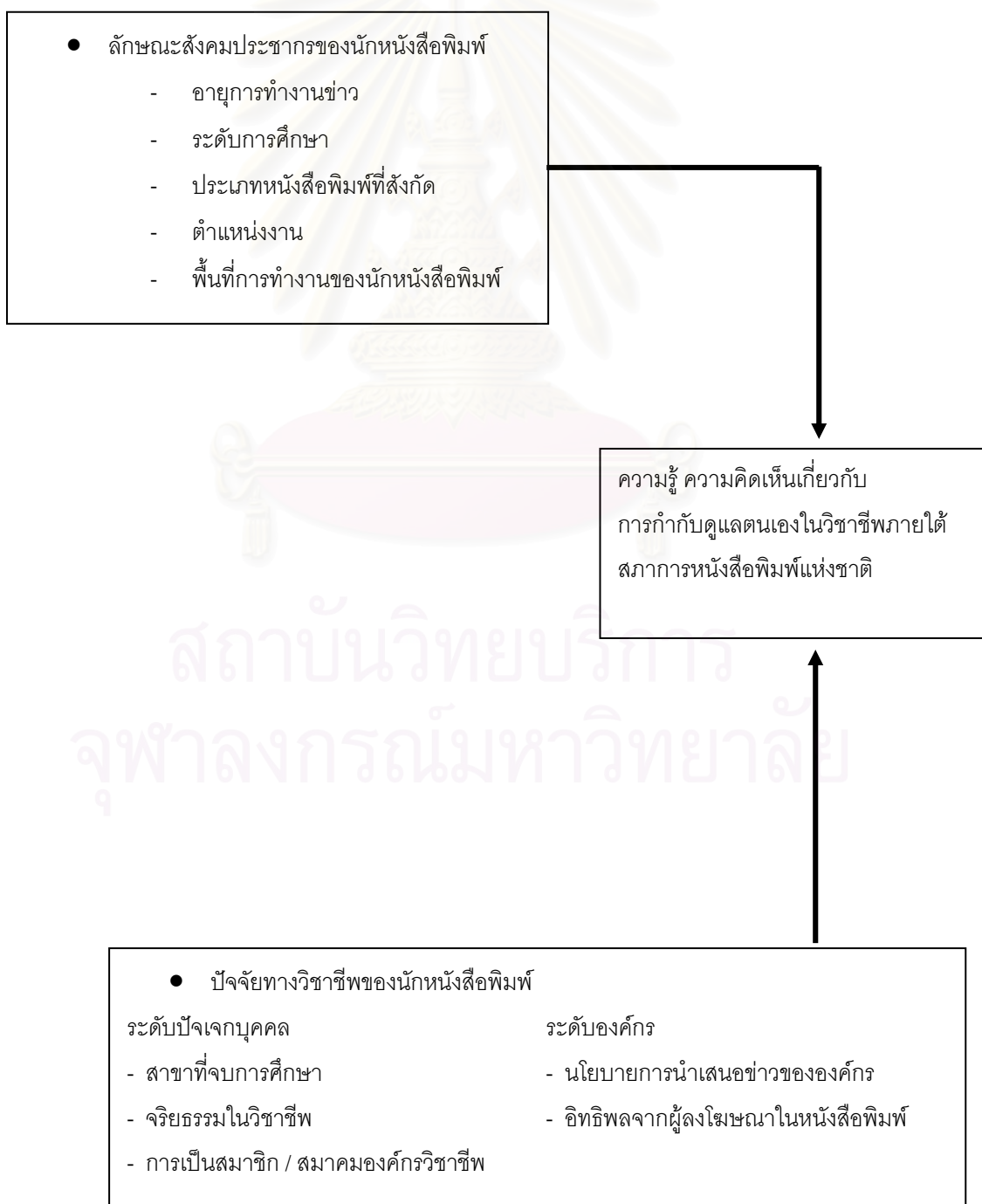
ระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา จริยธรรมในวิชาชีพ การเป็นสมาชิกสมาคม/องค์กรวิชาชีพ

ระดับองค์กร ได้แก่ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรหนังสือพิมพ์ อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา ช่องทางการเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพของนักข่าว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ ภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักหนังสือพิมพ์ไทยที่ดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสาร การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 2 กลุ่มตามวิธีการวิจัย 2 แบบดังนี้

1. วิจัยเชิงสำรวจ

ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Taro Yamane จากจำนวนนักหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย 2000 คน (อ้างถึงชวรงค์ ลิ้มปีทมปาณี¹) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 333 คน แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักหนังสือพิมพ์ทั้งสองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้ข้อมูลที่เก็บมาได้มีเพียง 320 คน เท่านั้น (Taro Yamane อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยไปเก็บตามองค์กรหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ และตามสถานที่ที่เป็นแหล่งรวมของนักข่าว เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานีตำรวจ รัฐบาล กระทรวงหรือตามสมาคมต่างๆ และทำการสำรวจโดยการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรที่มีความหลากหลาย

---

¹สัมภาษณ์ชวรงค์ ลิ้มปีทมปาณี ในฐานะเลขาธิการสภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และได้รับทราบข้อมูลว่ามีประมาณการจำนวนนักหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศที่ 2,000 คน

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Accidental Sampling) โดยเลือกสัมภาษณ์จากตัวแทนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ดังนี้

1. คุณมานิจ สุขสมจิตร (บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)
2. คุณสมหมาย ปาวิจัตต์ (กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)
3. ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)
4. คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)
5. คุณประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน)
6. ดร.วิลาสินี พิพิธกุล (อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องร้องทุกข์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)
7. คุณบุญเลิศ ช่างใหญ่ (บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่จะใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุดด้วยกัน แบ่งตามวิธีวิจัยคือ

1.การสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะมีทั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละคนว่ามีพื้นฐานที่แตกต่างกันอย่างไร ในด้าน

- อายุการทำงานข่าว
- ระดับการศึกษา
- ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด
- ตำแหน่งงาน
- พื้นที่การทำงานข่าว

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

ระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา จริยธรรมในวิชาชีพ การเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์ และสมาคม / องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ระดับองค์กร ได้แก่ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา ช่องทางการเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพของนักข่าว

ตอนที่ 3 วัดความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ตอนที่ 4 วัดความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์พิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

2.การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีแนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

- บทบาทที่เกี่ยวข้องกับสภาการหนังสือพิมพ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- สถานภาพของสภาการหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับมีข้อดี / ข้อเสียอย่างไร
- โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร
- โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการส่งเสริมจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร
- โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการเป็นตัวอย่างในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร
- ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์
- จากการสำรวจเบื้องต้นของการวิจัยพบว่านักข่าวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์ ท่านคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด และควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1

นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะทางสังคมประชากรแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- ลักษณะสังคมประชากร คือ อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ และพื้นที่การทำงานข่าว

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ

สมมติฐานที่ 2

นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ปัจจัยทางวิชาชีพสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับปัจเจกบุคคล และระดับองค์กร

ระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่

- สาขาที่จบการศึกษา คือ
  - สาขานิติศาสตร์หรือวารสารศาสตร์
- จริยธรรมในวิชาชีพ
- การเป็นสมาชิกสมาคม / องค์กรวิชาชีพ

ระดับองค์กร ได้แก่

- นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร
- อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนด

สมมติฐานที่ 3

นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะทางสังคมประชากรแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- ลักษณะสังคมประชากร คือ อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ และพื้นที่การทำงานข่าว

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนด

สมมติฐานที่ 4

นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

ตัวแปรที่มีรายละเอียดเช่นเดียวกับสมมติฐานที่ 2

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนด

การทดสอบเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้ทำการตรวจ วิเคราะห์ แก้ไขเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง

2. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) กับนักหนังสือพิมพ์จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา จำนวนคำถาม คำตอบที่ได้ออกมาอย่างไร และผู้ตอบยินดีตอบหรือไม่ ฯลฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ จะแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลบนพื้นฐานของการวิจัยแบบเอกสาร

วิธีการเก็บข้อมูลจะมีดังนี้

- 1.1 การเก็บรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์และหนังสือที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- 1.2 รวบรวมจากบทความที่ปรากฏในวารสาร จดหมายเหตุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมบนพื้นฐานของการวิจัยแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักหนังสือพิมพ์

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับสภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามการตอบคำถามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะสังคมประชากร พื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์ บัณฑิตทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กร และความรู้ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพกับลักษณะสังคมประชากร (อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ และพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์) และบัณฑิตทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์ (สาขาที่จบการศึกษา การเป็นสมาชิกสมาคม/องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ จริยธรรมในวิชาชีพ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรหนังสือพิมพ์ และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา) โดยใช้การหาค่า Chi-Square

◆ กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพกับลักษณะสังคมประชากร (อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ และพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์) และบัณฑิตทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์ (จริยธรรมในวิชาชีพ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างในข้อใด จะทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด หรือ LSD (Least Significant Difference) เพื่อดูว่าตัวแปรคู่ใดมีความแตกต่างกัน

◆ กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพกับสาขาวิทยาศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ และการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ T-test

◆ กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

เกณฑ์การให้คะแนน

1. เกณฑ์การให้คะแนนวัดจริยธรรมในวิชาชีพ ได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 0 คะแนน 1 คะแนน และ 2 คะแนนตามลำดับการคำนึงถึงจริยธรรมในวิชาชีพน้อย ปานกลาง และมากที่สุด โดยคำถามที่วัดจริยธรรมในวิชาชีพมีทั้งหมด 4 ข้อคือ

กรณีการรับของชำร่วยจากองค์กรหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว

1.1 ท่านได้รับมอบหมายให้ไปงานแถลงข่าวเปิดตัวสินค้าใหม่ของบริษัทแห่งหนึ่ง และทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้จัดเตรียมของชำร่วยซึ่งมีมูลค่าประมาณ 300 บาทไว้สำหรับสื่อมวลชน โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ท่านต้องใช้เป็นประจำอยู่แล้ว ท่านจะตัดสินใจรับหรือไม่

- (1). รับ เพราะคนรอบข้างและนักข่าวฉบับอื่นก็รับทั้งนั้นและราคาไม่แพง
- (2). ไม่รับ เพราะขัดกับนโยบายของหนังสือพิมพ์
- (3). รับ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบเป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว
- (4). ไม่รับ เพราะอาจจะทำให้เรามีความโน้มเอียงที่จะเขียนข่าวอย่างไม่เป็นกลางได้

คำตอบข้อ 1 และข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากการตัดสินใจรับของชำร่วยเป็นการผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลส่วนตัวหรือเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทแวดล้อม

คำตอบข้อ 2 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากแม้พฤติกรรมที่แสดงออกไม่ขัดจริยธรรมแต่นักข่าวใช้เหตุผลที่อยู่ภายใต้โดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขปัจจัยภายนอก กล่าวคือคำนึงถึงนโยบายของหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งสำคัญ

คำตอบข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวเองที่เห็นคุณค่าของจริยธรรมในวิชาชีพและการกำกับดูแลตนเองตามจริยธรรมวิชาชีพ

กรณีการปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ

1.2 ท่านและแหล่งข่าวมีสัมพันธภาพที่ดีในการให้ข่าวต่อกันมาช้านาน วันหนึ่งบรรณาธิการต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและตำแหน่งหน้าที่การงานของแหล่งข่าวที่ท่านได้ให้สัญญาไว้กับแหล่งข่าวนั้นว่า จะไม่เปิดเผยชื่อ ท่านจะตัดสินใจบอกหรือไม่

- (1). บอก เพราะเห็นว่าเป็นไร เพราะเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพด้วยกัน
- (2). ไม่บอก เพราะสัญญากับแหล่งข่าวไว้แล้วว่าจะไม่บอกใคร
- (3). บอก แต่ขอสัญญาจากบรรณาธิการว่าจะไม่ลงตีพิมพ์ชื่อของแหล่งข่าวนั้นตามที่ได้รับการไว้ก่อน
- (4). ไม่บอก เพราะเห็นว่าผิดหลักการจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่ท่านยึดถือ

คำตอบข้อ 1 และข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากการไม่รักษาแหล่งข่าวไว้เป็นความลับเป็นการผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลส่วนตัวหรือเหตุผลที่มาจากคำมั่นสัญญาของเพื่อนร่วมวิชาชีพในองค์กรหนังสือพิมพ์

คำตอบข้อ 2 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกแม้ไม่ขัดจริยธรรมแต่ใช้เหตุผลภายใต้กรอบของเงื่อนไขส่วนตัวที่ให้สัญญาไว้กับแหล่งข่าว

คำตอบข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวของนักข่าวเองที่ยึดถือคุณค่าของจริยธรรมในวิชาชีพ

กรณีการนำเสนอข่าวแปลกประหลาด ผิดธรรมชาติ

1.3 สมมติว่าท่านได้ขับรถไปตระเวนหาข่าวตามสถานที่ต่าง ๆ และบังเอิญท่านได้ทราบข่าวว่าในหมู่บ้านที่ท่านเดินทางไปถึงมีเด็กทารกเกิดใหม่ มีลักษณะผิดปกติทางร่างกายคือ มีลิ้นดำ ผู้คนในหมู่บ้านพากันเชื่อว่า เป็นเสมือนเทพเจ้าจุติมา ท่านจะตัดสินใจทำอย่างไร

- (1). ไม่ลงไปเก็บข้อมูลเพราะโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ
- (2). ยึดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นมาแนะนำเสนอในลักษณะที่เป็นความเชื่อของคนในหมู่บ้านนั้นว่าเด็กทารกดังกล่าวต้องเป็นเทพเจ้าที่จุติมาเกิด
- (3). ไม่ลงไปเก็บข้อมูล เพราะคิดว่าเรื่องดังกล่าวหากนำเสนอไปก็คงไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
- (4). ลงไปเก็บข้อมูล เพราะเห็นว่าตรงกับนโยบายขององค์กรที่จะนำเสนอให้แก่กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายในหนังสือพิมพ์ของตน

คำตอบข้อ 2 และข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะใช้เหตุผลว่าการนำเสนอข่าวดังกล่าวเป็นการทำให้ผู้อ่านงมงาย หลงเชื่อในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือเหตุผลที่คำนึงถึงนโยบายขององค์กรเป็นหลักในการนำเสนอข่าว

คำตอบข้อ 1 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกแม้ไม่ขัดจริยธรรมแต่ใช้พื้นฐานเหตุผลส่วนตัวว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ และเหลวไหลไร้สาระมากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบต่อสาธารณประโยชน์ของผู้อ่าน

คำตอบข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากนักข่าวใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวเองที่เห็นคุณค่าของจริยธรรมในวิชาชีพ นำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือองค์กร

กรณีการปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง

1.4 สมมติว่ามีเหตุการณ์แม่คลอดลูกแล้วทิ้งไว้บนสะพานลอยทางข้าม และหนังสือพิมพ์นำมาพาดหัวข่าวว่า “แม่ใจยักษ์ ทิ้งลูกกลางคอก” ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

- (1). เหมาะสม เพราะคำที่ใช้สาสมแล้วกับการกระทำของมารดาผู้นี้
- (2). ไม่เหมาะสม เพราะคำที่ใช้ดังกล่าวเป็นการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว และเป็นการแสดงความเห็นลงไปในช่วง
- (3). เหมาะสม เพราะการใช้คำดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมได้อย่างชัดเจน
- (4). ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการใช้คำเปรียบเปรยที่มีความหมายรุนแรงเกินไป

คำตอบข้อ 1 และข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลส่วนตัวหรือเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอก

คำตอบข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ขัดจริยธรรมแต่ใช้เหตุผลส่วนตัวหรืออัตวิสัยส่วนบุคคลที่เห็นว่าเป็นการใช้คำที่มีความหมายรุนแรงเกินไป

คำตอบข้อ 2 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวของนักข่าวเองที่เห็นคุณค่าของจริยธรรมในวิชาชีพ มิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนภาพรวมจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ดังนี้

คะแนนระหว่าง	5.00 – 8.00	หมายถึง	มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง	9.00 – 12.00	หมายถึง	มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	13.00 – 16.00	หมายถึง	มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับสูง

**ในที่นี้ไม่มีผู้ใดที่ได้คะแนนต่ำกว่า 5 คะแนน

2. เกณฑ์การให้คะแนนวัดปัจจัยวิชาชีพระดับองค์กร ซึ่งได้แก่ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร และอิทธิพลจากผู้โฆษณาได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 0 คะแนน 1 คะแนน 2 คะแนน และ 3 คะแนนตามลำดับการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยวิชาชีพในระดับองค์กรน้อยไปจนถึงมากที่สุด

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

2.1 ท่านเป็นนักข่าวและสังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชน โดยกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้าน แต่เมื่อวันหนึ่งท่านได้ไปเจาะข่าวเรื่องการทุจริตของนักการเมืองและเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง ซึ่งไม่ใช่แนวทางหรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่จะขายกลุ่มผู้อ่านเหล่านี้ ท่านจะอย่างไร

- (1). ไม่ทำข่าวนี้เพราะเห็นว่านโยบายขององค์กรเน้นการนำเสนอข่าวเบามากกว่าข่าวหนัก
- (2). ทำแต่ทำเป็นกรอบเล็ก ๆ
- (3). ไม่ทำแต่นำข้อมูลนี้ไปบอกต่อให้เพื่อนนักข่าวที่อยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ
- (4). ทำเพราะเห็นว่าข่าวดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนคนอ่านควรรู้และจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

คำตอบข้อ 1 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงองค์กรมากกว่าสาธารณชน

คำตอบข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อม

คำตอบข้อ 2 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ขัดจริยธรรมแต่ใช้เหตุผลที่ไม่เห็นความสำคัญในข่าวดังกล่าวทั้ง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสื่อที่จะต้องนำเสนอในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล

คำตอบข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 3 เนื่องจากใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวของนักข่าวเองที่เห็นคุณค่าของการทำหน้าที่สื่อสารมวลชนที่ดีในฐานะผู้แจ้งข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบความเป็นไปของสังคม

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

2.2 หากท่านได้รับโทรศัพท์จากผู้ไม่ประสงค์ออกนามมาแจ้งข่าวว่าผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวที่หือหนึ่งก่อให้เกิดโรคผิวหนังซึ่งอาจลุกลามเป็นมะเร็งได้ และท่านได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วว่าเป็นจริง ทว่าผลิตภัณฑ์ที่หือหนึ่งได้ให้งบประมาณในการโฆษณาแก่องค์กรหนังสือพิมพ์ของท่านอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ท่านจะตัดสินใจต่อสถานการณ์นี้อย่างไร

- (1). ยืนยันว่าต้องเสนอเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องเสนอความจริง
- (2). ยืนยันว่าต้องเสนอ เพราะข้อมูลนี้ประชาชนจะต้องให้ความสนใจอย่างมาก
- (3). บอกข้อมูลดังกล่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเสนอ เพื่อจะได้ไม่เกิดข้อขัดแย้งกับเจ้าของโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับของตน
- (4). ไม่เสนอ เพราะเจ้าของผลิตภัณฑ์เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ของตน

คำตอบข้อ 4 ให้ค่าคะแนนเป็น 0 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าจะคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชน

คำตอบข้อ 3 ให้ค่าคะแนนเป็น 1 เนื่องจากผิดจรรยาบรรณ / จริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าจะคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชน

คำตอบข้อ 2 ให้ค่าคะแนนเป็น 2 เนื่องจากพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ขัดจริยธรรมแต่ใช้เหตุผลที่ไม่ได้คำนึงถึงภาระหน้าที่ในความเป็นสื่อมวลชนที่จะต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบถึงภัยของสินค้าที่จะมีอันตรายต่อสาธารณชน

คำตอบข้อ 1 ให้ค่าคะแนนเป็น 3 เนื่องจากใช้เหตุผลที่เกิดจากสำนึกภายในตัวของนักข่าวเองที่ตระหนักในบทบาททางสังคมของตนในฐานะผู้แจ้งข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริง

3. เกณฑ์การให้คะแนนวัดความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการตรวจสอบควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยได้รวมข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ จำนวน 4 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์ค่าคะแนนการวัดความรู้ ดังนี้

- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 0 และ 1 หมายถึงมีความรู้ระดับต่ำ
- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 2 หมายถึงมีความรู้ระดับปานกลาง
- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 3 และ 4 หมายถึงมีความรู้ระดับสูง

ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ จำนวน 2 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์ค่าคะแนนการวัดความรู้ ดังนี้

- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 0 หมายถึงมีความรู้ระดับต่ำ
- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 1 หมายถึงมีความรู้ระดับปานกลาง
- เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 2 หมายถึงมีความรู้ระดับสูง

ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการฯ
จำนวน 2 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์ค่าคะแนนการวัดความรู้ ดังนี้

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 0 หมายถึงมีความรู้ระดับต่ำ

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 1 หมายถึงมีความรู้ระดับปานกลาง

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 2 หมายถึงมีความรู้ระดับสูง

ข้อคำถามเกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยความ
สื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ จำนวน 2 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์ค่าคะแนนการวัดความรู้ ดังนี้

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 0 หมายถึงมีความรู้ระดับต่ำ

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 1 หมายถึงมีความรู้ระดับปานกลาง

เมื่อค่าคะแนนมีค่าเท่ากับ 2 หมายถึงมีความรู้ระดับสูง

4. เกณฑ์การให้คะแนนวัดความคิดเห็น ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับทัศนคติของ
นักหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการตรวจสอบควบคุมกันเองของนักหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรู้ และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ในครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ได้แก่

- การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม
- การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

ซึ่งสามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 320 ชุด ประกอบไปด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะสังคมประชากร

1. อายุการทำงานข่าว

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 320 คน ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือมีอายุการทำงานข่าว 1-3 ปี ร้อยละ 21.6 อายุการทำงานข่าว 7-10 ปี ร้อยละ 15 อายุการทำงานข่าว 3-5 ปี ร้อยละ 11.3 อายุการทำงานข่าวน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 9.1 และอายุการทำงานข่าว 5-7 ปี ร้อยละ 7.2 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละอายุการทำงานข่าว

อายุการทำงานข่าว	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	29	9.1
1-3 ปี	69	21.6
3-5 ปี	36	11.3
5-7 ปี	23	7.2
7-10 ปี	48	15.0
10 ปีขึ้นไป	115	35.9
รวม	320	100.0

2. การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 77.2 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 14.4 และต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 8.4 (ดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	8.4
ปริญญาตรี	247	77.2
สูงกว่าปริญญาตรี	46	14.4
รวม	320	100.0

3. ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

องค์กรหนังสือพิมพ์ที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง 3 อันดับแรกได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ร้อยละ 9.38 ตามด้วยหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น ร้อยละ 8.13 หนังสือพิมพ์ข่าวสด ร้อยละ 7.81 (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละตามหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

สังกัดหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	30	9.38
เดอะเนชั่น	26	8.13
ข่าวสด	25	7.81
กรุงเทพธุรกิจ	24	7.50
บางกอกโพสต์	20	6.25
เดลินิวส์	20	6.25
คมชัดลึก	20	6.25
โพสต์ทูเดย์	16	5.00
ไทยโพสต์	15	4.69
ผู้จัดการรายวัน	15	4.69
ประชาชาติธุรกิจ	13	4.06
มติชน	12	3.75
บ้านเมือง	11	3.44
ไม่ระบุ	8	2.50
แนวหน้า	8	2.50

เม็งราย	7	2.19
เชียงใหม่นิวส์	7	2.19
สยามรัฐ	5	1.56
ฐานเศรษฐกิจ	4	1.25
พลเมืองเหนือ	4	1.25
ไทยนิวส์	4	1.25
เมืองหลัก	3	0.94
ยอดสยามฉบับข่าวภาค 7	2	0.63
ทักษิณไทม์	2	0.63
เมืองสุราษฎร์	2	0.63
แหลมไทร	2	0.63
ไทรอีสาน	1	0.31
ท้องถิ่นข่าวนนท์	1	0.31
บางแสนราย 5 วัน	1	0.31
ทันข่าว	1	0.31
ข่าวท้องถิ่น	1	0.31
ภูมิภาคเขตยอดเดเลนนิวส์	1	0.31
ธงไทโพสต์	1	0.31
ประชามติฉบับประชาคม	1	0.31
ประชามติพิษณุโลก	1	0.31
พะเยาเพชร	1	0.31
สยามธุรกิจ	1	0.31
เชียงใหม่รัฐ	1	0.31
ตรังนิวส์	1	0.31
คลาสสิฟายด์ภาคใต้	1	0.31
หาดใหญ่เจอนัล	1	0.31
รวม	320	100.00

สำหรับองค์กรหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ผู้วิจัยได้แบ่งตามประเภทของหนังสือพิมพ์ เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยแบ่งตามคุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ออกเป็น 3 กลุ่มคือ¹

หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ เดอะเนชั่น กรุงเทพธุรกิจ บางกอกโพสต์ โพสต์ทูเดย์ ไทยโพสต์ ผู้จัดการรายวัน ประชาชาติธุรกิจ มติชน สยามรัฐ สุวันเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 56.8

หนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ ได้แก่ คมชัดลึก บ้านเมือง แนวหน้า คิดเป็นร้อยละ 14.8

และหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ คิดเป็นร้อยละ 28.4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละตามประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ประเภทหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ	150	56.8
หนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ	39	14.8
หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ	75	28.4
รวม	264	100

4. ตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวมากที่สุด ร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ บรรณาธิการ ใต้ข่าว/หัวหน้าข่าว/รองหัวหน้าข่าว/ผู้ช่วยบรรณาธิการ ร้อยละ 15.3 และทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ ร้อยละ 10.0 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละตามตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์

ตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
บรรณาธิการ/บรรณาธิการอาวุโส/ บรรณาธิการบริหาร/รองบรรณาธิการ/ห	30	9.4
บรรณาธิการใต้ข่าว/หัวหน้าข่าว/รองหัวหน้า ข่าว/ผู้ช่วยบรรณาธิการ	49	15.3
รีไรท์เตอร์	19	5.9
ซัพเอดิเตอร์	7	2.2
ผู้สื่อข่าว	167	52.2
ช่างภาพ	11	3.4
ทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ	32	10.0
อื่น ๆ	5	1.6
รวม	320	100.0

¹ ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพราะไม่สามารถจัดประเภทหนังสือพิมพ์ต่างจังหวัดได้

5. พื้นที่การทำงานข่าว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในส่วนกลาง กล่าวคือทำงานในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ร้อยละ 59.4 รองลงมาคือทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือทั้งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และต่างจังหวัด ร้อยละ 23.4 และในส่วนภูมิภาค คือเขตต่างจังหวัด นอกเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ร้อยละ 17.2 (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละตามพื้นที่การทำงานข่าว

พื้นที่การทำงานข่าว	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนกลาง	190	59.4
ส่วนภูมิภาค	55	17.2
ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	75	23.4
รวม	320	100.0

ปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

6. สาขาที่จบ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขานิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ ร้อยละ 50.3 รองลงมาคือ สาขามนุษยศาสตร์ ร้อยละ 17.8 และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 14.7 (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละตามสาขาที่จบ

สาขาที่จบ	จำนวน	ร้อยละ
นิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์	161	50.3
สังคมศาสตร์	47	14.7
มนุษยศาสตร์	57	17.8
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	5	1.6
วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	1	0.3
อื่น ๆ	52	16.3
รวม	323	100.9

7. การเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร้อยละ 70.9 รองลงมา ตอบว่าเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร้อยละ 19.1 และไม่ทราบ / ไม่แน่ใจ ร้อยละ 10

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากบทบัญญัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติซึ่งระบุไว้ในธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ที่ระบุให้ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติทุกคน เป็น “สมาชิก” ของสภาการฯ โดยอัตโนมัติ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะสมัครใจยอมเป็นสมาชิกสภาการฯ หรือไม่ก็ตาม เพราะฉะนั้นย่อมเท่ากับว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำการสำรวจในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาการฯ เพราะสังกัดหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกสภาการฯ แต่พวกเขาไม่ทราบสถานภาพดังกล่าวของตนเองเพราะขาดความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไขการเป็นสมาชิกสภาการฯ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถนำตัวแปรนี้ไปหาความสัมพันธ์กับความรู้ / ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้เพราะขาดความตรง (validity) (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละการเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
เป็น	61	19.1
ไม่เป็น	227	70.9
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	32	10.0
รวม	320	100.0

8. การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมองค์กรวิชาชีพ (ร้อยละ 55.3) ขณะที่ผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 44.7 (ดูตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละการเป็น / ไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

การเป็นสมาคมนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็น	143	44.7
เป็น	177	55.3
รวม	320	100.0

จริยธรรมในวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพซึ่งประกอบด้วย เรื่อง การรับของชำร่วยจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว , การปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ , การนำเสนอข่าวแปลกประหลาด ผิดธรรมชาติ , การปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง ทั้งนี้เพื่อวัดระดับจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ต่อการรายงานข่าวต่อสาธารณชน

13. จริยธรรมวิชาชีพกรณีการรับของชำร่วยจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว

จริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องการรับของชำร่วยจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า รับเพราะคนรอบข้างและนักข่าวฉบับอื่นก็รับทั้งนั้น และราคาไม่แพง คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาตอบว่าไม่รับเพราะอาจจะทำให้เรามีความโน้มเอียงที่จะเขียนข่าวอย่างไม่เป็นกลางได้ ร้อยละ 20.3 ตามมาด้วยไม่รับเพราะขัดกับนโยบายของหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 19.1 และรับเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบเป็นการส่วนตัว ร้อยละ 2.8 (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละการรับของชำร่วยจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว

ท่านได้รับมอบหมายให้ไปงานแถลงข่าวเปิดตัวสินค้าใหม่ของบริษัทแห่งหนึ่ง และทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้จัดเตรียมของชำร่วยซึ่งมีมูลค่าประมาณ 300 บาทไว้สำหรับสื่อมวลชน โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ท่านต้องใช้เป็นประจำอยู่แล้ว ท่านจะตัดสินใจรับหรือไม่	จำนวน	ค่าคะแนน
รับเพราะคนรอบข้างและนักข่าวฉบับอื่นก็รับทั้งนั้นและราคาไม่แพง	176 (55.0)	0
ไม่รับเพราะขัดกับนโยบายของหนังสือพิมพ์	61 (19.1)	1
รับเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบเป็นการส่วนตัว	9 (2.8)	0
ไม่รับเพราะอาจจะทำให้เรามีความโน้มเอียงที่จะเขียนข่าวอย่างไม่เป็นกลางได้	65 (20.3)	2
รวม	311 (97.2)	
Missing	9 (2.8)	
รวม	320 (100.0)	

14. จริยธรรมทางวิชาชีพเรื่องการปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ

จริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องการปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ยินยอมเปิดเผยนามของแหล่งข่าวโดยให้เหตุผลว่า บอกระบุแต่ขอสัญญาจากบก.จะไม่ลงตีพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมาไม่บอกเพราะเห็นว่าผิดหลักการจรรยาบรรณ ร้อยละ 33.4 ตามมาด้วยไม่บอกเพราะสัญญาแหล่งข่าวไว้ ร้อยละ 19.4 และบอกเพราะเป็นผู้บังคับบัญชาและเพื่อนวิชาชีพเดียวกัน ร้อยละ 5.0 (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละกรณีการปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ

ท่านและแหล่งข่าวมีสัมพันธภาพที่ดีในการให้ข่าวต่อกันมายาวนาน วันหนึ่งบรรณาธิการต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและตำแหน่งหน้าที่การทำงานของแหล่งข่าวที่ท่านได้ให้สัญญากับแหล่งข่าวนั้นว่าจะ ไม่เปิดเผยชื่อท่านจะตัดสินใจบอกหรือไม่	จำนวน	ค่าคะแนน
บอกเพราะเป็นผู้บังคับบัญชาและเพื่อนวิชาชีพเดียวกัน	16 (5.0)	0
ไม่บอกเพราะสัญญาแหล่งข่าวไว้	62 (19.4)	1
บอกแต่ขอสัญญาจากบก.จะไม่ลงตีพิมพ์	133 (41.6)	0
ไม่บอกเพราะเห็นว่าผิดหลักการจรรยาบรรณ	107 (33.4)	2
รวม	318 (99.4)	
Missing	2 (0.6)	
รวม	320 (100.0)	

15. จริยธรรมทางวิชาชีพเรื่องการนำเสนอข่าวแปลกประหลาด ผิดธรรมชาติ

จริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องการนำเสนอข่าวแปลกประหลาด ผิดธรรมชาติ พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ควรหยิบเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นมาเสนอในลักษณะที่เป็นความเชื่อของคนในหมู่บ้านนั้นว่าเด็กทารกดังกล่าวต้องเป็นเทพเจ้าที่จุติมาเกิด คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาเห็นว่าไม่ลงไปเก็บข้อมูล เพราะคิดว่าไม่ใช่นโยบายขององค์กรที่จะนำเสนอให้แก่กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายในหนังสือพิมพ์ของตนคิดเป็นร้อยละ 16.3 ตามมาด้วยไม่ลงไปเก็บข้อมูล เพราะคิดว่าเรื่องดังกล่าวหากนำเสนอไปก็คงไม่เป็น

ประโยชน์ต่อสาธารณชน ร้อยละ 13.1 และไม่ลงไปเก็บข้อมูลเพราะโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ร้อยละ 2.5 (ดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละกรณีการนำเสนอข่าวแปลกประหลาด ผิดธรรมชาติ

สมมติว่าท่านได้ขับรถไปตระเวนหาข่าวตามสถานที่ต่าง ๆ และบังเอิญท่านได้ทราบข่าวว่าในหมู่บ้านที่ท่านเดินทางไปถึงมีเด็กทารกเกิดใหม่ มีลักษณะผิดปกติทางร่างกายคือ มีลิ้นดำ ผู้คนในหมู่บ้านพากันเชื่อว่าเป็นเสมือนเทพเจ้าจุติมา ท่านจะตัดสินใจทำอย่างไร	จำนวน	ค่าคะแนน
ไม่ลงไปเก็บข้อมูลเพราะโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ	8 (2.5)	1
หยิบเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นมาเสนอในลักษณะที่เป็นความเชื่อของคนในหมู่บ้านนั้นว่าเด็กทารกดังกล่าวต้องเป็นเทพเจ้าที่จุติมาเกิด	210 (65.6)	0
ไม่ลงไปเก็บข้อมูล เพราะคิดว่าเรื่องดังกล่าวหากนำเสนอไปก็คงไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน	42 (13.1)	2
ลงไปเก็บข้อมูล เพราะเห็นว่าตรงกับนโยบายขององค์กรที่จะนำเสนอให้แก่กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายในหนังสือพิมพ์ของตน	52 (16.3)	0
รวม	312 (97.5)	
Missing	8 (2.5)	
รวม	320 (100.0)	

16. จริยธรรมทางวิชาชีพกรณีการปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง

จริยธรรมทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องกรณีการปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การนำเสนอข่าวดังกล่าวเหมาะสม เพราะการใช้คำดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมได้อย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมาเห็นว่าไม่เหมาะสม เพราะคำที่ใช้ดังกล่าวเป็นการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวและเป็นการแสดงความเห็นลงไปให้ข่าว คิดเป็นร้อยละ 34.1 ตามมาด้วยไม่เหมาะสม เพราะเป็นการใช้คำเปรียบเปรยที่มีความหมายรุนแรงเกินไป ร้อยละ 11.3 และเหมาะสม เพราะคำที่ใช้สละสลวยกับการกระทำของมารดาผู้นี้ ร้อยละ 9.7 (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละกรณีการปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง

สมมติว่ามีเหตุการณ์แม่คลอดลูกแล้วทิ้งไว้บนสะพานลอยทางข้าม และหนังสือพิมพ์นำมาพาดหัวข่าวว่า “แม่ใจยักษ์ ทิ้งลูกลงคอ” ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่	จำนวน	ค่าคะแนน
เหมาะสม เพราะคำที่ใช้สาสมแล้วกับการกระทำของมารดาผู้นี้	31 (9.7)	0
ไม่เหมาะสม เพราะคำที่ใช้ดังกล่าวเป็นการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวและเป็นการแสดงความเห็นลงไปในข่าว	109 (34.1)	2
เหมาะสม เพราะการใช้คำดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมได้อย่างชัดเจน	141 (44.1)	0
ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการใช้คำเปรียบเปรยที่มีความหมายรุนแรงเกินไป	36 (11.3)	1
รวม	317 (99.1)	
Missing	3 (0.9)	
รวม	320 (100.0)	

17. ภาพรวมจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

ภาพรวมจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง การรับของขำร่วยจากองค์กรที่นักหนังสือพิมพ์ไปปฏิบัติงานข่าว , การปกป้องแหล่งข่าวไว้เป็นความลับ , การนำเสนอข่าวแปลกประหลาดผิดธรรมชาติ , การปฏิบัติตัวเป็นผู้พิพากษาเสียเอง จากการประมวลผลพบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีจริยธรรมระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 62.8 มีจริยธรรมระดับต่ำ ร้อยละ 19.7 และมีจริยธรรมระดับสูง ร้อยละ 11.9 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละเกี่ยวกับภาพรวมจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

ระดับจริยธรรม	จำนวน	ร้อยละ
จริยธรรมต่ำ	63	19.7
จริยธรรมปานกลาง	201	62.8
จริยธรรมสูง	38	11.9
รวม	302	94.4
Missing	18	5.6
รวม	320	100.0

***หมายเหตุ เกณฑ์การวัดระดับจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ พิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการให้ความสำคัญ ดังนี้
 เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.0 – 8.0 หมายถึง มีจริยธรรมระดับต่ำ
 เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 9.0 – 12.0 หมายถึง มีจริยธรรมระดับปานกลาง
 เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 13.0 – 16.0 หมายถึง มีจริยธรรมระดับสูง
 (ไม่มีผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 5 คะแนน)

21. ช่องทางการเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพของนักข่าว

การเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพภายในองค์กรของนักหนังสือพิมพ์พบว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เรียนรู้จริยธรรมผ่าน 3 ช่องทาง คือเรียนรู้จากสำนักพิมพ์แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เรียนรู้จากกองบรรณาธิการแจ้งให้ทราบโดยวาจา และเรียนรู้จากรุ่นพี่/เพื่อนนักข่าว เป็นจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมา คือเรียนรู้จริยธรรมผ่านช่องทางกองบรรณาธิการแจ้งให้ทราบโดยวาจาเพียงช่องทางเดียวเท่านั้น ร้อยละ 16.6 เรียนรู้จริยธรรมจากรุ่นพี่/เพื่อนนักข่าว ร้อยละ 16.0 และเรียนรู้จริยธรรมผ่านช่องทางสำนักพิมพ์แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 7.5 (ดูตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ร้อยละช่องทางการเรียนรู้จริยธรรมวิชาชีพของนักข่าว

ช่องทางการเรียนรู้จริยธรรม	จำนวน	ร้อยละ
สำนักพิมพ์แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร	24	7.5
กองบรรณาธิการแจ้งให้ทราบโดยวาจา	53	16.6
รุ่นพี่/เพื่อนนักข่าว	51	16.0
ผ่านทุกช่องทางที่กล่าวมาแล้ว	199	62.4
รวม	327	102.5

23. นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

ในด้านนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรนำเสนอข่าวที่ถึงแม้จะไม่ตรงกับนโยบายหรือกลุ่มเป้าหมายของหนังสือพิมพ์แต่เป็นเรื่องที่ประชาชนคนอ่านควรรู้และจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน คิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมาเห็นว่าไม่ควรนำเสนอดังกล่าวแต่นำข้อมูลนี้ไปบอกต่อให้เพื่อนนักข่าวที่อยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ร้อยละ 5.6 เห็นว่าควรทำข่าวดังกล่าวแต่ทำเป็นกรอบเล็ก ๆ ร้อยละ 2.5 และเห็นว่าไม่ควรทำข่าวนี้เพราะนโยบายขององค์กรเน้นการนำเสนอข่าวเบามากกว่าข่าวหนัก ร้อยละ 0.6 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

ท่านเป็นนักข่าวและสังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม โดยกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้าน แต่เผชิญวันหนึ่งท่านได้ไปเจาะข่าวเรื่องการทุจริตของนักการเมืองและเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง ซึ่งไม่ใช่แนวทางหรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่จะขายกลุ่มผู้อ่านเหล่านี้ ท่านจะอย่างไร	จำนวน	ค่าคะแนน
ไม่ทำข่าวนี้เพราะเห็นว่านโยบายขององค์กรเน้นการนำเสนอข่าวเบามากกว่าข่าวหนัก	2 (0.6)	0
ทำแต่ทำเป็นกรอบเล็ก ๆ	8 (2.5)	2
ไม่ทำแต่นำข้อมูลนี้ไปบอกต่อให้เพื่อนนักข่าวที่อยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ	18 (5.6)	1
ทำเพราะเห็นว่าข่าวดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนคนอ่านควรรู้และจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน	292 (91.3)	3
รวม	320 (100.0)	

24. อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ในด้านอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณานักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นว่ายืนยันว่าควรที่จะนำเสนอข่าวแม้จะขัดกับผลประโยชน์ของผู้ลงโฆษณา เพราะเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องเสนอความจริงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมาเห็นว่ายืนยันว่าต้องเสนอ เพราะข้อมูลนี้ประชาชนจะต้องให้ความสนใจอย่างมาก ร้อยละ 13.4 บอกข้อมูลดังกล่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเสนอ เพื่อจะได้ไม่เกิดข้อขัดแย้งกับเจ้าของโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับของตน ร้อยละ 9.7 และไม่เสนอ เพราะเจ้าของผลิตภัณฑ์เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ของตน ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

หากท่านได้รับโทรศัพท์จากผู้ไม่ประสงค์ออกนามมาแจ้งข่าวว่าผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวยี่ห้อหนึ่งก่อให้เกิดโรคผิวหนังซึ่งอาจลุกลามเป็นมะเร็งได้ และท่านได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วว่าเป็นจริง ทว่าผลิตภัณฑ์ยี่ห้อนี้ได้ให้งบประมาณในการโฆษณาแก่องค์กรหนังสือพิมพ์ของท่านอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ท่านจะตัดสินใจต่อสถานการณ์นี้อย่างไร	จำนวน	ค่าคะแนน
ยืนยันว่าต้องเสนอเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องเสนอความจริง	238 (74.4)	3
ยืนยันว่าต้องเสนอ เพราะข้อมูลนี้ประชาชนจะต้องให้ความสนใจอย่างมาก	43 (13.4)	2
บอกข้อมูลดังกล่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเสนอ เพื่อจะได้ไม่เกิดข้อขัดแย้งกับเจ้าของโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับของตน	31 (9.7)	1
ไม่เสนอ เพราะเจ้าของผลิตภัณฑ์เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ของตน	8 (2.5)	0
รวม	320	100.0

ตอนที่ 3 ความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ความรู้ระดับต่ำ	ความรู้ระดับปานกลาง	ความรู้ระดับสูง
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ	108 (33.8)	132 (41.3)	80 (25.0)
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	51 (15.9)	143 (44.7)	126 (39.4)
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์ และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	145 (45.3)	135 (42.2)	40 (12.5)
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	136 (42.5)	98 (30.6)	86 (26.9)

จากตารางที่ 18 ด้านความรู้ในระดับมากที่สุด พบว่านักหนังสือพิมพ์มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในเรื่องที่มาจากเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ในระดับสูงมากที่สุด (39.4) รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ (26.9) ตามมาด้วยความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ (25.0) และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (12.5)

สำหรับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การกำกับดูแลจากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติไม่มีประสิทธิภาพ พบว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ย 75.6 ขณะที่ความรู้เกี่ยวกับมติของสภาการหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว – ภาพข่าวซีดีไอโซ พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นจำนวนมาก เฉลี่ย 86.3 ดูได้จากตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการ
การกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง ในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	มีความรู้	ไม่มี ความรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การกำกับ ดูแลจากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติไม่ มีประสิทธิภาพ	242 (75.6)	78 (24.4)	.756	.430
ความรู้เกี่ยวกับมติของสภาการ หนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว - ภาพข่าวซีดีไฮโซ	44 (13.8)	276 (86.3)	.138	.345

อย่างไรก็ดี ความรู้เกี่ยวกับมติของสภาการหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว - ภาพข่าวการ
เผยแพร่ซีดีไฮโซ เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มประเภทของคำตอบออกเป็น 3 กลุ่ม โดยจัดแบ่ง
ประเภทของมติดังกล่าวดังนี้คือ นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าทางสภาการมีมติต่อกรณีดังกล่าวอย่างไร
นับเป็นร้อยละ 86.3 และทราบว่าทางสภาการฯ ได้ทำหนังสือถึงหนังสือพิมพ์ที่ได้นำเสนอข่าวและภาพข่าว
ดังกล่าวโดยการตักเตือน และขอให้แสดงความรับผิดชอบทางจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 10 และทราบว่าทาง
สภาการฯ มีมติเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวและภาพข่าวดังกล่าวว่าเป็นการนำเสนอข่าวที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อ
สาธารณะ และเป็นภาพข่าวที่เข้าข่ายการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ตก
เป็นข่าว ร้อยละ 3.8 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละเกี่ยวกับมติของสภาการหนังสือพิมพ์
เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว - ภาพข่าวซีดีไฮโซ

มติสภาการฯต่อการนำเสนอข่าว - ภาพข่าวซีดีไฮโซ	จำนวน	ร้อยละ
ออกแถลงการณ์ตักเตือน และแสดงความรับผิดชอบทางจริยธรรม	32	10.0
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล/ไม่เป็นประโยชน์	12	3.8
ไม่ทราบ	276	86.3
รวม	320	100.0

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับ
จริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ตารางที่ 21 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแล
ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแล ตนเอง	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	S.D.
หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจน ทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4 (1.3)	2 (0.6)	5 (1.6)	120 (37.5)	189 (59.1)	4.53 มากที่สุด	.685
กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีโรงเรียนสภา การหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่ หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่า ข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตาย ชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้อง ดำเนินการตามข้อร้องเรียน	9 (2.8)	26 (8.1)	43 (13.4)	155 (48.4)	87 (27.2)	3.89 มาก	.988
นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาต ให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป	4 (1.3)	38 (11.9)	52 (16.3)	153 (47.8)	73 (22.8)	3.79 มาก	.968
มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิก อ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอก กรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดี ในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม	14 (4.4)	35 (10.9)	52 (16.3)	149 (46.6)	70 (21.9)	3.71 มาก	1.063
ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัว ข่าวด้วยภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	10 (3.1)	50 (15.6)	65 (20.3)	162 (50.6)	33 (10.3)	3.49 ปาน กลาง	.979
วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของ หนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือ การประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพเป็นวิธีที่ เหมาะสม	11 (3.4)	80 (25.0)	91 (28.4)	106 (33.1)	32 (10.0)	3.21 ปาน กลาง	1.038

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	S.D.
กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์คัดค้านการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	29 (9.1)	69 (21.6)	87 (27.2)	98 (30.6)	37 (11.6)	3.14 ปานกลาง	1.154
หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือ ประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	49 (15.3)	139 (43.4)	35 (10.9)	58 (18.1)	39 (12.2)	2.68 ปานกลาง	1.273
การรายงานข่าวชั้นสูงหรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์ปชั่น สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	45 (14.1)	114 (35.6)	95 (29.7)	52 (16.3)	14 (4.4)	2.61 ปานกลาง	1.053
การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	54 (16.9)	107 (33.4)	109 (34.1)	40 (12.5)	10 (3.1)	2.52 น้อย	1.014
การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปู้ดูชนให้ความสนใจทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ	44 (13.8)	133 (41.6)	84 (26.3)	52 (16.3)	7 (2.2)	2.52 น้อย	.992
การตีพิมพ์ข้อมูลแหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน	45 (14.1)	130 (40.6)	92 (28.8)	41 (12.8)	12 (3.8)	2.52 น้อย	1.008
การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่	55 (17.2)	135 (42.2)	78 (24.4)	43 (13.4)	9 (2.8)	2.42 น้อย	1.014

หนังสือพิมพ์ด้วย							
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นแน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือ บุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภากาการหนังสือพิมพ์จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	80 (25.0)	171 (53.4)	46 (14.4)	18 (5.6)	5 (1.6)	2.05 น้อย	.871
มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง	136 (42.5)	129 (40.3)	34 (10.6)	19 (5.9)	2 (0.6)	1.82 น้อย	.891

***หมายเหตุ เกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้

- เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1 – 1.6 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
- เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.7 – 2.5 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.6 – 3.4 หมายถึง ปานกลาง
- เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5 – 4.3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- เมื่อค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.4 – 5.2 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 21 ในด้านความคิดเห็นต่อการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมาในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 4.53 รองลงมาคือกรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียนเห็นด้วยในระดับมาก เฉลี่ย 3.89 นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาติให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไปในระดับมาก เฉลี่ย 3.79 และมาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสมในระดับมากเช่นกัน เฉลี่ย 3.71

ต่อข้อความดังกล่าว นักหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทิศทางของคำตอบไปในทางบวกและผู้ตอบส่วนใหญ่ก็ตอบไปในทางเห็นด้วยมากที่สุด หรือในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการตรวจสอบตนเองและการลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพทั้งการลงโทษจากสภาการฯ จากวงการหนังสือพิมพ์ และจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์

ในส่วนของความคิดเห็นต่อการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคิดเห็นที่ว่าในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น เฉลี่ย 3.49 ข้อเท็จจริง

ที่ว่าวิธีหนึ่งของการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้ เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม เฉลี่ย 3.21 กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้องครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ เฉลี่ย 3.14 หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น เฉลี่ย 2.68 การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อ จริยธรรมวิชาชีพ เฉลี่ย 2.61 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นต่อการกำกับดูแล ตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่เห็นด้วยในระดับน้อย ได้แก่ การลงข้อความเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ , การนำเสนอข่าววิവാหส์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ , การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวหรือผู้มีให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.52 การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วยในระดับน้อย เฉลี่ย 2.42 การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงานระดับน้อย เฉลี่ย 2.05 และมารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเองระดับน้อย เฉลี่ย 1.82 ตามลำดับ

ข้อความที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางและในระดับน้อยดังกล่าวข้างต้น พบว่าส่วนใหญ่มีทิศทางของคำตอบไปในทางลบ และผู้ตอบส่วนใหญ่ก็ตอบไปในทางไม่เห็นด้วย หรือในระดับน้อย และในระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติงานข่าวไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือผิดจริยธรรมในวิชาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะสังคมประชากรแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษาสูงสุด ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงานและพื้นที่การทำงานข่าวที่ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติกับอายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงาน และพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า อายุการทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติด้านโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภากาการฯและสถานภาพของสภากาการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 19.162

ส่วนระดับการศึกษาของนักหนังสือพิมพ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติด้านที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 13.087

สำหรับประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 อยู่ 2 กลุ่มคือ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องร้าวร้าวทุข์และบทกำหนดโทษของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 21.059 และความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 12.625

นอกจากนี้ พื้นที่การทำงานข่าวกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ยังพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องร้าวร้าวทุข์และบทกำหนดโทษของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ค่า Chi-Square 11.298

อย่างไรก็ดีจากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากรด้านตำแหน่งงานกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 (ดูตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ตารางสรุปสมมติฐานที่ 1 แสดงตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 5 ด้านกับอายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตำแหน่งงาน และพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์

ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง	อายุการทำงานข่าว		ระดับการศึกษา		ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด		ตำแหน่งงาน		พื้นที่การทำงานข่าว	
	Chi-square	df	Chi-square	df	Chi-square	df	Chi-square	df	Chi-square	df
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯและสถานภาพของสภาการฯ	19.162 ^{*1}	10	1.718	4	2.747	4	12.404	14	2.381	4
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	5.451	10	13.087 ^{*2}	4	6.950	4	14.251	14	5.031	4
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	10.361	10	2.970	4	21.059 ^{*3}	4	11.649	14	11.298 ^{*5}	4
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	12.958	10	1.647	4	12.625 ^{*4}	4	17.137	14	3.899	4

*¹ sig = .038   *² sig = .011   *³ sig = .000   *⁴ sig = .013   *⁵ = .023

ແຈ້ງແຈງຮາຍລະເຢີຍຕົວແປຣທີ່ມີຄວາມສັມພັນກັນອ່ຍ່າງມີນັຍສຳຄັຍທ່າງສຕິຕຣະທ່າງຄຸນລັກຊະທ່າງປຣະຊາກກັບຄວາມຮູ້ເຖີຍກັບຄຳກັບຄູແລຕນເອງໃນວິຊາຊີພກຍາໄດ້ສຸກາກຣນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີ

ອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ

ເມື່ອພິຈາຣນາຄວາມສັມພັນຣະທ່າງອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າກັບຣະດັບຄວາມຮູ້ເຖີຍກັບຄຳກັບຄູແລຕນເອງໃນວິຊາຊີພກຍາໄດ້ສຸກາກຣນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີ ພບວ່ານັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ 10 ປີຂຶ້ນໄປມີຄວາມຮູ້ເຖີຍກັບໂຄຣງສຳຣັ່ງ ນຳທີ່ ອງຄ໌ປຣະກອບຂອງຄະນະກຣມກຣສຸກາກຣະແລະສຸດາຣນາພາຂອງສຸກາກຣະ ໃນຣະດັບສູງມາກທີ່ສຸດ (32.2) ຣອງລງມາຄື ນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ 7 – 10 ປີ (31.3)

ສ່ວນນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່ານ້ອຍກ່ວ່າ 1 ປີ ມີຄວາມຮູ້ໃນຣະດັບປານກລ່າງມາກທີ່ສຸດ (51.7) ຣອງລງມາຄືນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ 3 – 5 ປີ (50.0)

ຂຣະທີ່ນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າຕັ້ງແຕ່ 1 – 3 ປີ ສ່ວນໃຫຍ່ມີຄວາມຮູ້ໃນເຣື່ອງດັ່ງຄ່າວ່າ ໃນຣະດັບຕ່ຳມາກທີ່ສຸດ (46.4) ຣອງລງມາຄື ນັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່ານ້ອຍກ່ວ່າ 1 ປີ (41.4)

ແສດງເຖີຍເຖີຍວ່ານັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີປຣະສບກຣຣນີໃນກຣທ່າງນຳວ່າມານານຄື ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ 10 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າ 7 – 10 ປີມີຄວາມຮູ້ເຖີຍກັບໂຄຣງສຳຣັ່ງ ນຳທີ່ ອງຄ໌ປຣະກອບຂອງຄະນະກຣມກຣສຸກາກຣະແລະສຸດາຣນາພາຂອງສຸກາກຣະ ໃນຣະດັບສູງ ມາກກ່ວ່ານັ່ງສືອພິມພັ່ງຊາຕີທີ່ມີອາຍຸກຣທ່າງນຳວ່າຕ່ຳກ່ວ່າ 7 ປີ (ດັ່ງຕາຣາງທີ່ 23)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุการทำงานซ้ำกับระดับความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง
หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯและสถานภาพของสภาการฯ

อายุการทำงานซ้ำ	ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
น้อยกว่า 1 ปี	12 (41.4)	15 (51.7)	2 (6.9)	29 (100.0)	19.162	10	.038*
1 – 3 ปี	32 (46.4)	27 (39.1)	10 (14.5)	69 (100.0)			
3 – 5 ปี	8 (22.2)	18 (50.0)	10 (27.8)	36 (100.0)			
5 – 7 ปี	9 (39.1)	8 (34.8)	6 (26.1)	23 (100.0)			
7 – 10 ปี	12 (25.0)	21 (43.8)	15 (31.3)	48 (100.0)			
10 ปีขึ้นไป	35 (30.4)	43 (37.4)	37 (32.2)	115 (100.0)			
รวม	108 (33.8)	132 (41.3)	80 (25.0)	320 (100.0)			

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้
สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในด้านต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า นักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับสูง
กว่าปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติด้านที่มา
และเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ในระดับสูงมากที่สุด (47.7) รองลงมา คือระดับปริญญาตรี (40.1)
และต่ำกว่าปริญญาตรี (18.5)

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง
มากที่สุด (48.1) รองลงมาคือสูงกว่าระดับปริญญาตรี (47.8) และระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด (43.7)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับต่ำมาก
ที่สุด (33.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (16.2) และสูงกว่าปริญญาตรี
(4.3) ตามลำดับ

ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความรู้ที่มาและ
เจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ในระดับสูงมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ
ต่ำกว่าปริญญาตรี (ดูตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความรู้อ่านที่มา และเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภากรฯ

ระดับการศึกษา	ระดับความรู้อ่านที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภากรฯ				Chi – Square	df.	Sig
	ความรู้ระดับต่ำ	ความรู้ระดับปานกลาง	ความรู้ระดับสูง	รวม			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9 (33.3)	13 (48.1)	5 (18.5)	27 (100.0)	13.087	4	.011*
ปริญญาตรี	40 (16.2)	108 (43.7)	99 (40.1)	247 (100.0)			
สูงกว่าปริญญาตรี	2 (4.3)	22 (47.8)	22 (47.7)	46 (100.0)			
รวม	51 (15.9)	143 (44.7)	126 (39.4)	320 (100.0)			

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติในด้านต่างๆ พบว่าสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยพบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูงมากที่สุด (19.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (6.7) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (2.6) ตามลำดับ

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางมากที่สุด (46.0) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (43.6) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (32.0) ตามลำดับ

ทางกลับกันนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณมีความรู้ระดับต่ำมากที่สุด (61.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (53.8) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (34.7)

สรุปได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดเชิงคุณภาพจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภากรหนังสือพิมพ์แห่งชาติดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณกึ่งคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (ดูตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความรู้อีกเกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ประเภทหนังสือพิมพ์	ระดับความรู้กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ				Chi – Square	df.	Sig
	ความรู้ระดับต่ำ	ความรู้ระดับปานกลาง	ความรู้ระดับสูง	รวม			
หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ	52 (34.7)	69 (46.0)	29 (19.3)	150 (100.0)	21.059	4	.000*
หนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ	21 (53.8)	17 (43.6)	1 (2.6)	39 (100.0)			
หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ	46 (61.3)	24 (32.0)	5 (6.7)	75 (100.0)			
รวม	119 (45.1)	110 (41.7)	35 (13.3)	264 (100.0)			

นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความรู้อีกเกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์พบว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูงมากที่สุด (30.0) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (23.1) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (12.0) ตามลำดับ

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางมากที่สุด (33.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ (30.7) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (25.6) ตามลำดับ

ในทางกลับกันนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำมากที่สุด (57.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ (51.3) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (36.7)

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณมีความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจเสนอข่าวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับต่ำมากที่สุด ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางมากที่สุด และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับสูงมากที่สุด และจากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดจะมีความแตกต่างในเรื่องระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ดูตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความรู้
เกี่ยวกับการตัดสินใจเสนอข่าวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยตนเอง
ในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

ประเภท หนังสือพิมพ์	ระดับความรู้การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ ด้วยตนเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัย คราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
หนังสือพิมพ์เชิง คุณภาพ	55 (36.7)	50 (33.3)	45 (30.0)	150 (100.0)	12.625	4	.013*
หนังสือพิมพ์เชิงกึ่ง ปริมาณกึ่งคุณภาพ	20 (51.3)	10 (25.6)	9 (23.1)	39 (100.0)			
หนังสือพิมพ์เชิง ปริมาณ	43 (57.3)	23 (30.7)	9 (12.0)	75 (100.0)			
รวม	118 (44.7)	83 (31.4)	63 (23.9)	264 (100.0)			

พื้นที่การทำงานข่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่การทำงานข่าวกับระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ
ภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในด้านต่างๆ พบว่าสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องความรู้
เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติโดยพบว่า
นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูงมากที่สุด (17.4) รองลงมาคือ
นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาค (7.3) และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางและส่วน
ภูมิภาค (4.0)

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปาน
กลางมากที่สุด (45.3) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลาง (41.6) และนักหนังสือพิมพ์ที่
ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาค (40.0)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาคมีความรู้ในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้อง
ทุกข์และบทกำหนดโทษของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในระดับต่ำมากที่สุด (52.7) รองลงมาคือ
นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (50.7) และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่
ส่วนกลาง (41.1)

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานอยู่ในส่วนกลางจะมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียน
เรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในส่วน
ภูมิภาคและที่ทำงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (ดูตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพื้นที่การทำงานซ้ำกับความรู้อันการระบวนการ
ร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

พื้นที่การทำงานซ้ำ	ระดับความรู้การระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้อง ทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
ส่วนกลาง	78 (41.1)	79 (41.6)	33 (17.4)	190 (100.0)	11.298	4	.023*
ส่วนภูมิภาค	29 (52.7)	22 (40.0)	4 (7.3)	55 (100.0)			
ทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค	38 (50.7)	34 (45.3)	3 (4.0)	75 (100.0)			
รวม	145 (45.3)	135 (42.2)	40 (12.5)	320 (100.0)			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2

นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ ภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

ปัจจัยทางวิชาชีพสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับปัจเจกบุคคล และระดับองค์กร

ระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา (นิเทศศาสตร์) จริยธรรมในวิชาชีพ การเป็นสมาชิกสมาคม / องค์กรวิชาชีพ

ระดับองค์กร ได้แก่ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

สาขาที่จบ(นิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์)

จากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่จบ (นิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์) กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05

แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ที่เรียนจบทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้จบมาทางนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ (ดูตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาที่จบทางนิเทศศาสตร์ กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้ / สาขานิเทศศาสตร์	Chi - Square	df.	Sig
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯและสถานภาพของสภาการฯ	.025	2	.988
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	3.510	2	.173
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	.911	2	.634
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	.415	2	.812

ระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

จากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกสมาคมองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในด้านต่าง ๆ พบว่ามีความสัมพันธ์กันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ที่ค่า Chi-Square 7.761 และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ค่า Chi-Square 8.659 ส่วนความรู้ในด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน (ดูตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ตารางสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 4 ด้านกับลักษณะการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ความรู้ / การเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์	Chi - Square	df.	Sig
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ	.602	2	.740
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	7.761	2	.021*
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	8.659	2	.013*
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยตรวจสอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	.169	2	.919

การเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในด้านต่างๆ พบว่าสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง (79.1) รองลงมาคือมีความรู้ในระดับสูง (69.7) และมีความรู้ในระดับต่ำ (28.2)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางเช่นกัน (63.9) รองลงมาคือ มีความรู้ในระดับสูง (56.3) และมีความรู้ในระดับต่ำน้อยที่สุด (22.8) (ดูตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ
หนังสือพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ

การเป็นและไม่เป็น สมาชิกองค์กร วิชาชีพหนังสือพิมพ์	ระดับความรู้ในด้านที่มาและเจตนารมณ์ในการ จัดตั้งสภาการฯ				Chi – Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
ไม่เป็น	16 (22.8)	60 (63.9)	67 (56.3)	143 (143.0)	7.761	2	.021*
เป็น	35 (28.2)	83 (79.1)	59 (69.7)	177 (177.0)			
รวม	51 (51.0)	143 (143.0)	126 (126.0)	320 (100.0)			

นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับ
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดย
พบว่านักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ (80.2)
รองลงมาคือ มีความรู้ในระดับปานกลาง (74.7) และมีความรู้ในระดับสูงน้อยที่สุด (22.1)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวใน
ระดับต่ำเช่นกัน (64.8) รองลงมาคือ มีความรู้ในระดับปานกลาง (60.3) และมีความรู้ในระดับสูงน้อยที่สุด
(17.9) (ดูตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์
กับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์
และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

การเป็นและไม่เป็น สมาชิกองค์กร วิชาชีพหนังสือพิมพ์	ระดับความรู้กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้อง ทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ				Chi – Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
ไม่เป็น	72 (64.8)	48 (60.3)	23 (17.9)	143 (143.0)	8.659	2	.013*
เป็น	73 (80.2)	87 (74.7)	17 (22.1)	177 (177.0)			
รวม	145 (145.0)	135 (135.0)	40 (40.0)	320 (100.0)			

จริยธรรมในวิชาชีพ

จากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ กับ ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์กับความรู้ เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้ / จริยธรรมในวิชาชีพ	Chi - Square	df.	Sig
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภา การฯและสถานภาพของสภาการฯ	7.238	4	.124
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	2.897	4	.575
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ	.888	4	.926
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการ อาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	10.382	4	.034*

นักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับสูงส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าว ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ (44.7) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้ในระดับต่ำ (27.0) และมีความรู้ในระดับปานกลาง (24.4)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับปานกลางส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับ ปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ (34.8) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้ในระดับสูง (26.3) และมีความรู้ในระดับต่ำ (22.2)

นักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับต่ำส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง (40.8) และมีความรู้ในระดับสูง (28.9)

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับต่ำส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการ ตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับต่ำ มากที่สุด ขณะเดียวกันนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับปานกลางก็มีความรู้เรื่องดังกล่าวใน ระดับปานกลางมากที่สุด และนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพในระดับสูงก็มีความรู้เรื่องดังกล่าวใน ระดับสูงเช่นเดียวกัน

และจากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า จริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ จะมีความแตกต่างในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยความเชื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 10.382

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีระดับจริยธรรมวิชาชีพสูงกว่าจะมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยความเชื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมวิชาชีพในระดับต่ำกว่า (ดูตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยความเชื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

จริยธรรมในวิชาชีพ นักหนังสือพิมพ์	ระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าว ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัย ความเชื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ ระดับต่ำ	ความรู้ระดับ ปานกลาง	ความรู้ ระดับสูง	รวม			
ระดับต่ำ	32 (50.8)	14 (22.2)	17 (27.0)	63 (100.0)	10.382	4	.034*
ระดับปานกลาง	82 (40.8)	70 (34.8)	49 (24.4)	201 (100.0)			
ระดับสูง	11 (28.9)	10 (26.3)	17 (44.7)	38 (100.0)			
รวม	125 (41.4)	94 (31.1)	83 (27.5)	302 (100.0)			

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

จากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในเรื่องที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบความแตกต่างนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้ / นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร	Chi - Square	df.	Sig
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ	11.404	6	.077
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	13.635	6	.034*
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	4.584	6	.598
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	5.510	6	.480

นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลยส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ (40.8) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมาก (27.8) สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง(25.0) และสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด (0.0)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ (61.1) รองลงมาคือสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง(50.0) ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลย (43.8) และสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด (0.0)

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุดส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมาคือสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง (25.0) ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลย(15.4) และสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมาก (11.1)

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลยมีความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯในระดับสูง ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรในระดับมากที่สุดมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ

จากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีการสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรในระดับที่แตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ ในระดับที่แตกต่างกันด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 13.635 (ดูตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบความแตกต่างนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรกับระดับความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร	ระดับความรู้เกี่ยวกับที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ระดับต่ำ	ความรู้ระดับปานกลาง	ความรู้ระดับสูง	รวม			
สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด	2 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (100.0)	13.635	6	.034*
สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมาก	2 (11.1)	11 (61.1)	5 (27.8)	18 (100.0)			
สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง	2 (25.0)	4 (50.0)	2 (25.0)	8 (100.0)			
ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลย	45 (15.4)	128 (43.8)	119 (40.8)	292 (100.0)			
รวม	51 (15.9)	143 (44.7)	126 (39.4)	320 (100.0)			

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

จากการใช้สถิติ Chi-Square หาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในเรื่องการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความรู้ / อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา	Chi - Square	df.	Sig
ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ	9.824	6	.132
ที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ	8.985	6	.174
กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	7.919	6	.244
การตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์	23.835	6	.001*

นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์โดยส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ (32.8) รองลงมาคือยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (16.1)

ส่วนนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ (45.2) รองลงมาคือไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย (29.4)

นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง (65.1)

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยจะมีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับสูง ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดจะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ

และจากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่ยอมรับอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณาในระดับที่แตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักข่าวด้วยตนเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แตกต่างกันด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า Chi-Square 23.835 (ดูตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบความความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณากับระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยตนเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา	ระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยตนเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์				Chi - Square	df.	Sig
	ความรู้ระดับต่ำ	ความรู้ระดับปานกลาง	ความรู้ระดับสูง	รวม			
ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด	6 (75.0)	2 (25.0)	0 (0.0)	8 (100.0)	23.835	6	.001*
ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก	12 (38.7)	14 (45.2)	5 (16.1)	31 (100.0)			
ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง	28 (65.1)	12 (27.9)	3 (7.0)	43 (100.0)			
ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย	90 (37.8)	70 (29.4)	78 (32.8)	238 (100.0)			
รวม	136 (42.5)	98 (30.6)	86 (26.9)	320 (100.0)			

สมมติฐานที่ 3

นักหนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะทางสังคมประชากรที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

อายุการทำงานข่าว

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับอายุการทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์ดังที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 38 พบว่าค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการทำงานข่าวมีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 1 “นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในคู่กลุ่มอายุการทำงานข่าว 7 – 10 ปี กับ น้อยกว่า 1 ปี , อายุการทำงานข่าว 7 – 10 ปี กับ 1 – 3 ปี , อายุการทำงานข่าว 7 – 10 ปี กับ 3 – 5 ปี , และอายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไปกับ 3 – 5 ปี โดยนักข่าวที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 7 – 10 ปีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าควรลงโทษนักข่าวที่มีพฤติกรรมละเมิดจริยธรรมมากที่สุด (4.06) ตามด้วยนักข่าวที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป (3.91) นักข่าวที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 7 ปี (3.83) 1 - 3 ปี (3.67) น้อยกว่า 1 ปี (3.55) และ 3 – 5 ปี (3.44) ตามลำดับส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง” พบว่ามีความแตกต่างในคู่อายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไป กับ 1 - 3 ปี , 10 ปีขึ้นไปกับ 5 - 7 ปี และ 7 – 10 ปีกับ 5 – 7 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงานข่าว 5 - 7 ปีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่ามารยาทคนหนังสือพิมพ์ไม่ควรแตะต้องคนในวิชาชีพกันเองมากที่สุด (2.30) รองลงมาจะเป็นกลุ่มน้อยกว่า 1 ปี และกลุ่ม 1 – 3 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (1.97) ตามมาด้วยกลุ่ม 3 – 5 ปี (1.92) กลุ่ม 7 – 10 ปี (1.69) และกลุ่ม 10 ปีขึ้นไปเห็นด้วยน้อยที่สุด (1.62) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 9 “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย” พบว่ามีความแตกต่างในคู่อายุการทำงานข่าว 3 – 5 ปีกับน้อยกว่า 1 ปี กลุ่ม 7- 10 ปีกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 7 – 10ปีกับ 1 – 3 ปี , กลุ่ม 7 – 10 ปีกับ 5 – 7 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 1 – 3 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 5 – 7 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงานข่าวน้อยกว่า 1 ปีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าในการคัดเลือกข่าวควรคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์มากที่สุด (2.86) รองลงมาจะเป็นกลุ่ม 5 - 7 ปี (2.78) กลุ่ม 1 - 3 ปี (2.59) กลุ่ม 3 - 5 ปี (3.41) กลุ่ม 10 ปีขึ้นไป (2.30) และกลุ่ม 7 – 10 ปีเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.13) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 10 “การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” พบว่ามีความแตกต่างคู่อายุการทำงานข่าว 7- 10 ปีกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 7 – 10 ปีกับ 5 – 7 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับน้อยกว่า 1 ปี และกลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 5 – 7 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงานข่าว 5 – 7 ปีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าการนำเสนอข่าววิวาท์ของดาราในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ไม่เป็นการขัดจริยธรรมในวิชาชีพเนื่องจากปฎุชนให้ความสนใจและเป็นบุคคลสาธารณะมากที่สุด (2.96) รองลงมาจะเป็นกลุ่ม น้อยกว่า 1 ปี (2.93) กลุ่ม 3 – 5 ปี (2.58) กลุ่ม 1 – 3 ปี (2.54) กลุ่ม 7 – 10 ปี (2.46) และกลุ่ม 10 ปีขึ้นไปเห็นด้วยน้อยที่สุด 2.31 ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 11 “การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ” พบว่ามีความแตกต่างคู่อายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไปกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 1 – 3 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 7 – 10 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงานข่าวน้อยกว่า 1 ปีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่ากรรายงานข่าวเชิงสืบสวนสามารถหาข่าวโดยใช้วิธีการในการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพมากที่สุด (2.86) รองลงมาจะเป็นกลุ่ม 7 – 10 ปี (2.85) กลุ่ม 1 – 3 ปี (2.77) กลุ่ม 5 – 7 ปี (2.74) กลุ่ม 3 – 5 ปี (2.44) และกลุ่ม 10 ปีขึ้นไปเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.38) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 13 “มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประทุติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม” พบว่ามีความแตกต่างคู่อายุการทำงานข่าว 3 – 5ปีกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 10ปีขึ้นไปกับน้อยกว่า 1 ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 1 – 3ปี , กลุ่ม 10 ปีขึ้นไปกับ 7 – 10 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไปเห็นด้วยกับข้อความที่ว่ามาตรการในการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพเป็นวิธีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสมมากที่สุด (3.94) รองลงมาจะเป็นกลุ่ม 3 – 5 ปี (3.86) กลุ่ม 1 – 3 ปี(3.58) กลุ่ม 5 – 7 ปี (3.57) กลุ่ม 7 – 10 ปี (3.54) และกลุ่มน้อยกว่า 1 ปีเห็นด้วยน้อยที่สุด (3.28) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

โดยภาพรวมผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักข่าวที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวน้อยกว่า จะเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวมานานกว่า ดังนี้

1. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกัน โดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
2. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์
3. การนำเสนอข่าวด้วยอคติ จนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
4. การได้มาซึ่งข่าวสาร โดยใช้วิธีการที่ไม่ชอบธรรม

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุการทำงานข่าว 7 – 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุหรือประสบการณ์การทำงานข่าวน้อยกว่า

1. การลงโทษนักข่าวที่ประพฤติผิดจริยธรรมด้วยมาตรการทางวิชาชีพขั้นเด็ดขาด
2. การใช้มาตรการทางสังคมลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพโดยประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อายุการทำงานข่าว

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านอายุการทำงานข่าวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง
ในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง ในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์ แห่งชาติ	อายุการทำงาน												F	Sig
	น้อยกว่า 1 ปี		1 – 3 ปี		3 – 5 ปี		5 – 7 ปี		7 – 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1. นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป	3.55	0.95	3.67	1.01	3.44	1.03	3.83	0.94	4.06	0.76	3.91	0.98	2.70	0.02*
2. ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าว ด้วยภาษาที่หยาบหรือหยาบคายเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.86	1.03	3.58	0.86	3.53	0.77	3.61	0.99	3.48	0.90	3.32	1.10	1.73	0.13
3. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือ ประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.41	1.02	2.70	1.29	2.67	1.29	2.57	1.20	2.40	1.14	2.90	1.37	1.44	0.21
4. มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่ตะตึงคน ในวิชาชีพกันเอง	1.97	0.98	1.97	0.98	1.92	0.77	2.30	1.06	1.69	0.72	1.62	0.82	3.53	0.00*
5. หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.55	0.51	4.48	0.78	4.47	0.70	4.48	0.90	4.50	0.51	4.58	0.69	0.31	0.91

6.การลงข้อความเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการ กระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.59	0.98	2.71	0.93	2.56	0.94	2.60	0.84	2.44	0.82	2.38	1.18	1.04	0.39
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้ เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	1.97	0.94	2.10	0.91	2.11	0.85	2.30	0.88	1.96	0.62	2.02	0.62	0.66	0.65
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้ สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมใน วิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม	3.24	0.91	3.17	0.94	3.39	0.99	2.70	0.97	3.13	1.08	3.31	1.11	1.67	0.14
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้า หนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.86	1.25	2.59	1.00	2.33	0.96	2.78	1.04	2.13	0.76	2.30	1.00	3.43	0.01*
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดารา สาวชั้นนำหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่าน คาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปู้ฤษนให้ความสนใจ ทั้ง ดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ	2.93	1.07	2.54	0.93	2.58	0.94	2.96	1.02	2.46	0.87	2.31	1.02	3.05	0.01*

11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าว โดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.86	1.25	2.77	1.11	2.44	0.84	2.74	1.14	2.85	0.87	2.38	1.04	2.54	0.03*
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน	2.55	1.02	2.55	1.04	2.64	0.90	2.83	1.15	2.50	0.77	2.39	1.07	0.92	0.47
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม	3.28	1.25	3.58	1.01	3.86	0.64	3.57	1.16	3.54	0.99	3.94	1.12	2.79	0.02*
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีโรงเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการชำมฉิ่น โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.62	1.15	3.88	0.93	3.94	0.83	4.09	0.85	3.78	0.97	3.96	1.05	0.88	0.50
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.21	1.08	3.12	1.06	3.17	1.03	3.61	0.89	2.96	1.13	3.11	1.30	1.04	0.39

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับระดับการศึกษาของนักหนังสือพิมพ์ ดังแสดงในตารางที่ 39 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษามีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 2 “ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่ห้วนหวนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับจบในระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่ห้วนหวนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้นมากที่สุด (3.58) รองลงมาคือกลุ่มที่จบในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (3.33) และกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด (3.11) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีผลแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 3 “หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น” พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี , กลุ่มที่จบปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยกลุ่มที่จบต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้นมากที่สุด (3.22) รองลงมาคือกลุ่มที่จบในระดับปริญญาตรี (2.69) และกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.35) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีผลแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง” พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี , กลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มที่จบต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเองมากที่สุด (2.26) รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาจบในระดับปริญญาตรี (1.82) และกลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด (1.54)

ในความคิดเห็นที่ 10 “การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี , กลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มที่จบต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า การนำเสนอข่าววิวาท์ของดาราน่าสนใจมากกว่าเชิงบวก ไม่เป็นการขัดจริยธรรมในวิชาชีพเนื่องจากปฎุชนให้ความสนใจและเป็นบุคคลสาธารณะ มากที่สุด (3.00) รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาจบในระดับปริญญาตรี (2.52) และกลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.20)

ในความคิดเห็นที่ 15 “กรณีสภากาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้” พบความแตกต่างในคูกกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีกับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มที่จบต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยมากที่สุด (3.41) รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาจบในระดับปริญญาตรี (3.20) และกลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.65) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ดังนี้

1. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าผลประโยชน์ต่อสาธารณชน
2. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น
3. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
4. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
5. การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS อย่างคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้ง ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่สามารถกระทำได้จริงในทางปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับการศึกษา

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านระดับการศึกษากับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง
ในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ระดับการศึกษา						F	Sig
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จรรยาบรรณหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	3.74	1.13	3.81	0.93	3.74	1.08	0.13	0.88
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วย ภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขาย หนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.33	0.96	3.58	0.96	3.11	1.02	5.07	0.01*
3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชน ผู้อ่านเท่านั้น	3.22	1.09	2.69	1.28	2.35	1.23	4.10	0.02*
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนใน วิชาชีพกันเอง	2.26	0.94	1.82	0.91	1.54	0.62	5.65	0.00*
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.44	0.57	4.51	0.69	4.67	0.70	1.37	0.26

6.การลงข้อความเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลัก จริยธรรมในวิชาชีพ	2.81	0.92	2.52	1.00	2.30	1.13	2.20	0.11
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภากาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิด ความยุ่งยากในการทำงาน	2.37	0.79	2.03	0.87	2.00	0.89	1.99	0.14
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	3.26	0.98	3.19	1.09	3.30	1.13	0.26	0.77
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือ ผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.78	1.05	2.41	0.99	2.28	1.09	2.12	0.12
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	3.00	0.88	2.52	1.00	2.20	0.88	5.79	0.00*

11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดย การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	3.04	1.09	2.60	1.07	2.46	0.89	2.76	0.07
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของ สาธารณชน	2.89	1.05	2.49	0.98	2.43	1.09	2.10	0.13
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	3.52	0.98	3.70	1.10	3.85	0.92	0.83	0.44
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการ หนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการชำ่มชืน โดยพิมพ์ภาพที่ เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.67	1.00	3.87	1.00	4.11	0.90	1.86	0.16
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้ จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.41	0.97	3.20	1.12	2.65	1.34	5.34	0.01*

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ผลการวิจัยพบว่าการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดของนักหนังสือพิมพ์ที่แสดงในตารางที่ 40 พบว่าค่าเฉลี่ยของประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดมีความแตกต่างกัน 2 “ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่ห้วนหยาบเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยกับความคิดเห็น ดังกล่าวมากที่สุด (3.77) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ (3.74) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยน้อยที่สุด (3.33) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีผลแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 3 “หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น” พบความแตกต่างในกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ และกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (3.01) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ (2.90) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.40) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีผลแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง” พบความแตกต่างในกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ และกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงคุณภาพกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (2.13) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ (1.95) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยน้อยที่สุด (1.63) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีผลแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 10 “.การนำเสนอข่าววิวาหส์ายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปุกชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” พบความแตกต่างในกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงปริมาณกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงปริมาณกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยกับ

ข้อความดังกล่าวมากที่สุด (3.01) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณถึงคุณภาพ(2.33) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.25) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 12 “การตีพิมพ์ข้อมูลแหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน” พบความแตกต่างในคูกุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงปริมาณกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (2.69) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณถึงคุณภาพ(2.59) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยน้อยที่สุด (2.35) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 13 “มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม” พบความแตกต่างในคูกุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงปริมาณกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (3.87) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณถึงคุณภาพ(3.64) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยน้อยที่สุด (3.49) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 14 “กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่นักหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน” พบความแตกต่างในคูกุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในเชิงปริมาณกับประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดในองค์กรหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (4.09) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณถึงคุณภาพ(3.87) และนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเห็นด้วยน้อยที่สุด (3.68) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้น่ามากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงกึ่งปริมาณถึงคุณภาพ ดังนี้

1. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์สาธารณชน
2. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น
3. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
4. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด

5. การมิได้ปกป้องข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องไม่ให้เปิดเผย

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณถึงคุณภาพ ดังนี้

1. การลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์
2. การลงโทษขั้นเด็ดขาดกับหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวในทำนองอุจาด ลามกอนาจาร หรือนำหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง
ในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด						F	Sig
	หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ		หนังสือพิมพ์เชิงกึ่ง ปริมาณถึงคุณภาพ		หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	3.79	0.95	3.56	0.94	3.93	1.02	1.87	0.16
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วย ภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขาย หนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.33	0.94	3.74	1.04	3.77	0.88	7.03	0.00*
3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือ ประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.40	1.15	2.90	1.45	3.01	1.37	6.82	0.00*
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนใน วิชาชีพกันเอง	1.63	0.73	1.95	1.00	2.13	1.07	8.58	0.00*
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.49	0.68	4.69	0.52	4.47	0.74	1.59	0.21

6.การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิด หลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.34	0.94	2.44	1.10	2.67	1.07	2.66	0.07
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภากาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิด ความยุ่งยากในการทำงาน	1.98	0.81	2.00	1.00	2.27	0.92	2.81	0.06
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	3.35	0.94	3.10	1.07	3.12	1.11	1.71	0.18
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือ ผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.25	0.90	2.36	1.09	2.48	0.98	1.53	0.22
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	2.25	0.88	2.33	0.93	3.01	1.05	17.10	0.00*

11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดย การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.55	0.91	2.54	1.19	2.87	1.22	2.44	0.09
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของ สาธารณชน	2.35	0.87	2.59	1.09	2.69	1.16	3.30	0.04*
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	3.87	0.85	3.64	1.11	3.49	1.19	3.81	0.02*
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการ หนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการชำ่มชืน โดยพิมพ์ภาพที่ เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	4.09	0.83	3.87	1.03	3.68	1.07	4.84	0.01*
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้ จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.00	1.16	3.10	1.12	3.36	1.13	2.46	0.09

ตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ของนักหนังสือพิมพ์ดังแสดงในตารางที่ 41 พบว่าค่าเฉลี่ยของตำแหน่งงานในองค์กรหนังสือพิมพ์ของนักหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 3 “หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในกลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งช่างภาพกับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพกับบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพกับวีไรท์เตอร์ , ตำแหน่งช่างภาพกับผู้สื่อข่าว , ตำแหน่งช่างภาพกับทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ , ตำแหน่งช่างภาพกับวีไรท์เตอร์ , ตำแหน่งช่างภาพกับผู้สื่อข่าว , ตำแหน่งช่างภาพกับวีไรท์เตอร์ , ตำแหน่งช่างภาพกับทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพกับผู้สื่อข่าว

โดยกลุ่มที่มีตำแหน่งช่างภาพเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับความคิดเห็น “หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น” มากที่สุด (4.09) รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีตำแหน่งช่างภาพ (3.71) กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ (3.40) กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ (3.06) กลุ่มบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.80) กลุ่มบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.77) กลุ่มผู้สื่อข่าว (2.46) กลุ่มวีไรท์เตอร์เห็นด้วยน้อยที่สุด (2.21) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีค่าความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง” พบความแตกต่างในกลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งช่างภาพกับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพกับบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพกับวีไรท์เตอร์ , ตำแหน่งช่างภาพกับผู้สื่อข่าว , ตำแหน่งช่างภาพกับตำแหน่งงานอื่น ๆ , และตำแหน่งวีไรท์เตอร์กับตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ

โดยกลุ่มที่มีตำแหน่งช่างภาพเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับความคิดเห็น “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง” มากที่สุด (2.55) รองลงมาจะเป็นกลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งช่างภาพ (2.14) กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ (2.06) กลุ่มผู้สื่อข่าว (1.80) กลุ่มบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (1.71) กลุ่มบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (1.70) กลุ่มที่ทำงานตำแหน่งอื่น ๆ (1.60) และกลุ่มวีไรท์เตอร์เห็นด้วยน้อยที่สุด (1.53) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีค่าความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 7 “การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน ” พบความแตกต่างในคูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่ากับซัพเอดิเตอร์ , ตำแหน่งบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่ากับซัพเอดิเตอร์ , ตำแหน่งผู้สื่อข่าวกับซัพเอดิเตอร์ , ตำแหน่งอื่น ๆ กับซัพเอดิเตอร์ , ตำแหน่งบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่ากับตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ , ตำแหน่งผู้สื่อข่าวกับตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ , ตำแหน่งอื่น ๆ กับตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ

โดยคูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งซัพเอดิเตอร์เห็นด้วยกับความคิดเห็น “การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน” มากที่สุด (2.71) รองลงมาคือเป็นคูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ (2.41) คูกุ่มรีไรเตอร์ (2.21) คูกุ่มช่างภาพ (2.18)

คูกุ่มตำแหน่งบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.02)

คูกุ่มบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.00) คูกุ่มผู้สื่อข่าว (1.97) คูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ (1.40) ส่วนในคูกุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 9 “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย” พบความแตกต่างในคูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่ากับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งรีไรเตอร์กับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งผู้สื่อข่าวกับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า

โดยคูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งคูกุ่มบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่าเห็นด้วยกับความคิดเห็น “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์”มากที่สุด (2.97) รองลงมาเป็นคูกุ่มซัพเอดิเตอร์ (2.86) คูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งช่างภาพ (2.64) คูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ (2.60) คูกุ่มที่ทำงานในตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ (2.53) คูกุ่มผู้สื่อข่าว (2.35) คูกุ่มบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.27) และคูกุ่มรีไรเตอร์เห็นด้วยน้อยที่สุด (2.11) ส่วนในคูกุ่มอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 10 “การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” พบความแตกต่างในกลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งซัพเอดิเตอร์ กับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพ กับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพกับบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพกับบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวและช่างภาพกับบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า , ตำแหน่งช่างภาพและผู้สื่อข่าว และตำแหน่งผู้สื่อข่าวและช่างภาพกับผู้สื่อข่าว

โดยกลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งช่างภาพเห็นด้วยกับความคิดเห็น “การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” มากที่สุด (3.27) รองลงมาคือ กลุ่มซัพเอดิเตอร์ (3.14) กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ (2.94) กลุ่มที่ทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ (2.80) กลุ่มรีไรท์เตอร์ (2.63) กลุ่มบรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า (2.43) กลุ่มผู้สื่อข่าว (2.41) และกลุ่มบรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า เห็นด้วยน้อยที่สุด (2.23) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่าง

แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในตำแหน่งงานช่างภาพ บรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า และซัพเอดิเตอร์เห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ ดังนี้

1. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น
2. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
3. การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน
4. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุนหรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์
5. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด

ตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะสังคมประชากรด้านตำแหน่งในองค์กรหนังสือพิมพ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง
ในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ตำแหน่งงาน																F	Sig
	บก./		บก.โต๊ะข่าว/		รีไรต์เตอร์		ซัพเอดิเตอร์		ผู้สื่อข่าว		ช่างภาพ		ทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ		อื่น ๆ			
	บก.บห./บก.อาวุโส/รอง บก.	หน.ข่าว/รอง หน.ข่าว/ผช.บก.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาติให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป	3.77	0.94	3.71	0.89	3.95	1.08	4.29	0.76	3.75	0.98	3.82	1.25	3.88	0.91	4.00	1.22	0.48	0.85
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่ห้วนหยาบเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.20	1.10	3.67	0.90	3.68	1.06	3.57	0.98	3.42	0.98	4.00	0.63	3.63	0.94	3.20	1.30	1.45	0.19

3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.77	1.25	2.80	1.31	2.21	1.13	3.71	1.38	2.46	1.17	4.09	1.22	3.06	1.29	3.40	1.82	4.72	0.00*
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง	1.70	0.95	1.71	0.79	1.53	0.70	2.14	1.35	1.80	0.86	2.55	1.13	2.06	0.95	1.60	0.89	2.08	0.05*
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันทีโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.43	1.07	4.65	0.48	4.58	0.51	4.71	0.49	4.53	0.61	4.55	0.52	4.28	0.99	4.80	0.45	1.11	0.36
6.การลงข้อความเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.37	1.07	2.47	1.16	2.47	1.07	3.14	1.46	2.47	0.95	2.55	0.93	2.88	0.91	2.40	1.14	1.14	0.34
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านหรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภากาหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	2.00	0.91	2.02	0.80	2.21	0.92	2.71	0.76	1.97	0.83	2.18	0.87	2.41	1.04	1.40	0.55	2.15	0.04*

8.วิธีหนึ่งของการควบคุม กันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิด หรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิด จรรยาบรรณในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	3.37	1.22	3.29	0.98	3.21	0.85	3.14	0.69	3.20	1.04	3.27	1.10	3.09	1.09	2.80	1.30	0.31	0.95
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อ นำเสนอในหน้า หนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึง ผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณา แก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.97	1.19	2.27	1.04	2.11	0.81	2.86	0.69	2.35	0.94	2.64	1.03	2.53	1.05	2.60	1.82	2.16	0.04*

10.การนำเสนอข่าววิวาท์ สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่า ทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมใน วิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่อง ที่ผู้ชมนำความสนใจ ทั้ง ดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	2.23	1.07	2.43	1.00	2.63	1.12	3.14	0.90	2.41	0.92	3.27	1.01	2.94	0.88	2.80	1.64	3.02	0.00*
11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหา ข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถ ใช้วิธีการในการหาข่าวโดย การดักฟังหรือแอบ บันทึกเสียงการ ติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัด ต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.20	0.96	2.69	1.00	2.05	0.85	2.71	1.25	2.72	1.07	2.36	0.92	2.72	1.02	2.60	1.52	1.89	0.07

12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่ แหล่งข่าวขอร้องมิให้ ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการ กระทำเพื่อประโยชน์ต่อ การรับรู้ของสาธารณชน	2.67	1.09	2.57	0.98	2.11	0.88	2.57	0.79	2.44	0.96	2.64	1.29	2.75	1.11	3.40	1.34	1.55	0.15
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัว ออกนอกกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดี ในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	3.83	1.42	4.04	0.84	3.68	1.16	3.29	1.25	3.68	1.03	3.36	1.03	3.38	1.07	4.20	0.45	1.72	0.10
14.กรณีมูลนิธิและองค์กร สตรีร้องเรียนสภาการ หนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้น รุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่า ข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็น ใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควร ต้องดำเนินการตามข้อ ร้องเรียน	3.50	1.28	4.04	0.89	3.89	0.88	3.43	1.27	3.99	0.93	3.73	0.79	3.75	1.08	3.40	1.14	1.62	0.13

15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้องครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	2.83	1.23	3.10	1.23	2.79	1.32	3.29	0.76	3.13	1.10	3.27	1.10	3.66	1.10	3.40	1.52	1.57	0.14
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

พื้นที่การทำงานข่าว

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์ดังแสดงในตารางที่ 42 พบว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่การทำงานข่าวของนักหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 6 “การลงข้อความเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับส่วนภูมิภาค

โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาคเห็นด้วยกับความคิดเห็น “การลงข้อความเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ” มากที่สุด (2.89) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (2.45) และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวน้อยที่สุด (2.43) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีค่าแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 9 “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย” พบความแตกต่างในคู่กลุ่มที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับส่วนภูมิภาค

โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาคเห็นด้วยกับความคิดเห็น “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์” มากที่สุด (2.91) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลาง (2.34) และนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวน้อยที่สุด (2.29) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบว่ามีค่าแตกต่าง

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาคเห็นด้วยกับความคิดเห็นดังต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลาง และทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1. การนำเสนอข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาแฝงไปกับการนำเสนอข่าว
2. การยอมรับสิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์

พื้นที่การทำงานข่าว

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพื้นที่การทำงานข่าวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ
ภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	พื้นที่การทำงานข่าว						F	Sig
	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค		ทั้งส่วนกลาง / ภูมิภาค			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จรรยาบรรณหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	3.86	0.97	3.73	0.91	3.67	1.00	1.19	0.31
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วย ภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขาย หนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.57	0.94	3.47	1.00	3.32	1.04	1.75	0.18
3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชน ผู้อ่านเท่านั้น	2.65	1.25	2.91	1.19	2.61	1.37	1.05	0.35
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนใน วิชาชีพกันเอง	1.81	0.88	1.98	0.99	1.73	0.84	1.29	0.28
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.52	0.68	4.53	0.72	4.53	0.68	0.01	0.99

6.การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลัก จริยธรรมในวิชาชีพ	2.43	1.03	2.89	0.92	2.45	1.00	4.67	0.01*
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภากาหนดหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิด ความยุ่งยากในการทำงาน	2.08	0.90	2.15	0.87	1.92	0.78	1.27	0.28
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	3.31	1.03	2.98	1.08	3.15	1.01	2.29	0.10
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือ ผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.34	0.98	2.91	1.16	2.29	0.88	7.95	0.00*
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	2.52	0.99	2.73	0.99	2.35	0.99	2.36	0.10

11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดย การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.67	1.07	2.55	1.02	2.51	1.03	0.81	0.45
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของ สาธารณชน	2.52	1.04	2.67	0.98	2.39	0.93	1.29	0.28
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	3.73	1.02	3.53	1.25	3.77	1.03	0.98	0.38
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการ หนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการชำ่มชืน โดยพิมพ์ภาพที่ เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.94	0.97	3.64	1.09	3.96	0.92	2.23	0.11
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้ จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.11	1.15	3.27	1.15	3.12	1.19	0.44	0.65

สมมติฐานที่ 4

นักหนังสือพิมพ์ที่มีปัจจัยทางวิชาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกัน

สาขาที่จับ (สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์)

ผู้ที่จับสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ 5 “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” มากที่สุด (4.49) และเห็นด้วยน้อยที่สุดกับความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง” (1.86) ส่วนผู้ที่ไม่ได้จับสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์โดยตรงพบว่ามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผู้จับสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์เช่นเดียวกัน กล่าวคือผู้ที่ไม่ได้จับสาขานี้ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ 5 “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” (4.56) และเห็นด้วยน้อยที่สุดกับความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง” (1.77)

จากตารางที่ 43 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่จับสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ และผู้ที่ไม่ได้จับสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในความคิดเห็นที่ 2 “ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หยาบหรือหยาบเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น” ($t = 2.71$, $p < 0.05$) โดยนักหนังสือพิมพ์ที่จับสาขานี้เห็นด้วยกับการใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หยาบมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้จับสาขานี้ ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง (ดูตารางที่ 43)

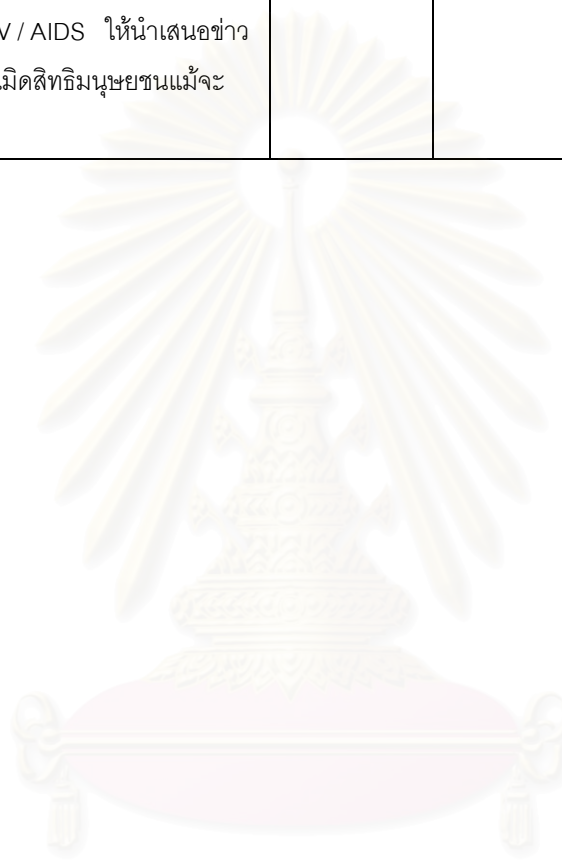
สาขาที่จบ (สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์)

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ได้รับการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ ข้อบังคับ จริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์	สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์				T	Sig
	จบ		ไม่จบ			
	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือ จรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาต ให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป	3.70	0.99	3.88	0.94	-1.66	0.10
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หวิ้อหว เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.64	0.94	3.35	1.00	2.71	0.01*
3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.67	1.31	2.70	1.24	-0.19	0.85
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง	1.86	0.93	1.77	0.86	0.90	0.37
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควร แก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.49	0.73	4.56	0.64	-0.90	0.37
6.การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการ เสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.53	1.02	2.50	1.01	0.33	0.74
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อ สภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	2.06	0.86	2.04	0.89	0.19	0.85
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศ ความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิด จริยธรรมในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม	3.20	1.04	3.23	1.04	-0.24	0.81

9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.48	1.00	2.37	1.03	0.95	0.35
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวชั้นหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปุถุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ	2.58	1.03	2.45	0.95	1.24	0.22
11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.71	1.04	2.51	1.06	1.75	0.08
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน	2.57	1.05	2.47	0.97	0.89	0.38
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม	3.73	1.07	3.69	1.06	0.35	0.73
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.99	0.91	3.79	1.06	1.77	0.08

15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.15	1.14	3.13	1.18	0.13	0.99
---	------	------	------	------	------	------

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเป็น/ไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์ที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ 5 “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” และเห็นด้วยน้อยที่สุดกับความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง”

อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 44 แสดงให้เห็นว่าการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาพการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 ข้อความด้วยกัน

ในความคิดเห็นที่ 1 “นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป” ($t = 2.01$, $p < 0.05$) โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวมากกว่า

นักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิก

ในความคิดเห็นที่ 5 “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” ($t = 2.36$, $p < 0.05$) โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าวมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิก ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

การเป็น/ ไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับ จริยธรรม สภาการหนังสือพิมพ์	การเป็น / ไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์				T	Sig
	ไม่เป็น		เป็น			
	X	S.D.	X	S.D.		
1. นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป	3.92	0.92	3.69	1.00	2.01	0.04*
2. ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น	3.45	1.04	3.53	0.93	0.75	0.45
3. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.57	1.28	2.78	1.27	-1.49	0.14
4. มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง	1.80	0.92	1.83	0.87	-0.26	0.79
5. หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.62	0.59	4.45	0.75	2.36	0.02*
6. การลงชื่อความเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.50	0.98	2.53	1.04	-0.19	0.85

7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	2.06	0.87	2.05	0.87	0.05	0.96
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจรรยาบรรณในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม	3.20	1.04	3.23	1.04	-0.26	0.80
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.38	0.98	2.46	1.04	-0.75	0.45
10.การนำเสนอข่าววิวาทศาสตร์สายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจรรยาบรรณในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ	2.45	0.92	2.57	1.05	-1.00	0.32
11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ	2.66	1.14	2.57	0.98	0.78	0.44
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน	2.44	1.03	2.58	0.99	-1.20	0.23

13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม	3.81	1.02	3.62	1.09	1.59	0.11
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการชำ่มชืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.95	0.99	3.84	0.99	0.98	0.33
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรม และไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.10	1.14	3.17	1.17	-0.50	0.62

จริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ดังที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 45 พบว่าไม่มีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยความคิดเห็นกับจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าจริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ผลการวิจัยจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับปัจเจกบุคคลด้านจริยธรรมในวิชาชีพ
กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	จริยธรรมในวิชาชีพ						F	Sig
	ระดับต่ำ		ระดับปานกลาง		ระดับสูง			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1.นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	3.63	1.00	3.87	0.93	3.68	1.07	1.67	0.19
2.ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วย ภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขาย หนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.52	0.93	3.52	1.01	3.42	0.95	0.16	0.85
3.หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชน ผู้อ่านเท่านั้น	2.73	1.15	2.68	1.29	2.61	1.41	0.11	0.89
4.มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนใน วิชาชีพกันเอง	1.92	0.83	1.78	0.91	1.82	0.93	0.62	0.54
5.หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.44	0.71	4.58	0.62	4.58	0.50	1.19	0.31

6.การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลัก จริยธรรมในวิชาชีพ	2.60	0.87	2.51	1.06	2.42	1.03	0.39	0.68
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภากาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิด ความยุ่งยากในการทำงาน	1.97	0.67	2.11	0.96	1.84	0.68	1.81	0.17
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	3.21	1.00	3.19	1.02	3.29	1.06	0.14	0.87
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือ ผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	2.60	1.02	2.38	1.01	2.21	0.93	1.99	0.14
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	2.70	1.06	2.45	0.97	2.61	1.00	1.61	0.20

11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดย การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.52	1.00	2.62	1.06	2.63	1.15	0.22	0.80
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของ สาธารณชน	2.38	1.02	2.57	1.01	2.47	0.92	0.92	0.40
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	3.79	1.06	3.63	1.10	3.89	0.83	1.30	0.27
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการ หนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการชำ่มชืน โดยพิมพ์ภาพที่ เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.86	0.95	3.89	0.99	4.00	0.96	0.27	0.77
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้ จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.17	1.04	3.13	1.18	3.18	1.14	0.05	0.95

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 46 พบว่าค่าเฉลี่ยของนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร มีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 5 “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในคูนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุดกับสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเท่ากับสนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” มากที่สุด (5.00) รองลงมาจะเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลย (4.56) นักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมาก (4.28) และนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (3.75) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 14 “กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่นักหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน” พบว่ามีความแตกต่างในคูนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากกับนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเท่ากับนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลาง โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (4.06) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรเลย (3.91) นักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด (3.50) และนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรปานกลางเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (2.88) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับองค์กรด้านนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร
กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองใน วิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร								F	Sig
	สนับสนุน นโยบายการ นำเสนอข่าว ขององค์กร มากที่สุด		สนับสนุน นโยบายการ นำเสนอข่าวของ องค์กรมาก		สนับสนุน นโยบายการ นำเสนอข่าวของ องค์กรปานกลาง		ไม่สนับสนุน นโยบายการ นำเสนอข่าวของ องค์กรเลย			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1. นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลัก จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	4.00	0.00	4.00	0.77	3.63	1.19	3.78	0.98	0.40	0.76
2. ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วย ภาษาที่หือหาวเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขาย หนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	4.50	0.71	3.28	1.02	3.00	1.20	3.51	0.97	1.73	0.16
3. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือ ประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	2.50	0.71	2.33	1.19	2.75	1.16	2.71	1.29	0.50	0.68
4. มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนใน วิชาชีพกันเอง	2.00	0.00	1.61	0.85	2.50	1.31	1.81	0.88	1.93	0.12
5. หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที	5.00	0.00	4.28	1.02	3.75	1.16	4.56	0.63	4.92	0.00*

โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา										
6.การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลัก จริยธรรมในวิชาชีพ	4.00	1.41	2.72	1.02	2.63	1.06	2.49	1.01	1.79	0.15
7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมี สิทธิร้องเรียนต่อสภากาหนดหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิด ความยุ่งยากในการทำงาน	2.00	1.41	1.94	0.64	2.38	0.92	2.05	0.88	0.46	0.71
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคม ได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็น วิธีที่เหมาะสม	2.50	0.71	3.50	0.99	2.38	1.19	3.22	1.03	2.56	0.06
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือ ผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	4.00	0.00	2.06	0.64	2.38	1.06	2.44	1.03	2.46	0.06
10.การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาว ขึ้นหน้าหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไป ในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ ปฎุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคล สาธารณะ	3.00	0.00	2.11	0.76	2.13	0.99	2.55	1.00	1.68	0.17
11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหา ทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดย	2.00	1.41	2.44	0.86	2.75	1.49	2.62	1.05	0.43	0.73

การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ										
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวหรือผู้มีให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของ สาธารณชน	3.00	0.00	2.33	1.03	2.38	0.92	2.53	1.01	0.41	0.74
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรม ในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทาง จริยธรรมที่เหมาะสม	4.00	0.00	3.61	1.09	3.13	1.13	3.73	1.06	0.93	0.43
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภากา รหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์ หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืน โดยพิมพ์ภาพที่ เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภากาหนังสือพิมพ์ ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน	3.50	2.12	4.06	0.64	2.88	0.99	3.91	0.99	3.20	0.02*
15.กรณีสภากาหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ ดักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้ จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	4.00	1.41	3.50	1.20	3.38	1.19	3.11	1.15	1.15	0.33

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ผลการวิจัยพบว่าในการหาค่าความแปรปรวน (ANOVA) ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติแต่ละข้อกับอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา ที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 47 พบว่าค่าเฉลี่ยของอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา มีความแตกต่างในความคิดเห็นที่ 4 “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นดังกล่าวไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD พบความแตกต่างในค่านักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยกับยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพตนเอง” มากที่สุด (2.63) รองลงมาจะเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง (2.14) นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (1.94) และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย (1.72) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 7 “การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภากาหนดหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน ” พบว่ามีความแตกต่างในค่านักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลางกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลางกับนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (2.42) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด (2.13) นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (1.97) และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (1.20) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 8 “วิธีหนึ่งของการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม” พบว่ามีความแตกต่างในค่านักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก

มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดกับนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (3.28) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (3.13) นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง (3.07) และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (2.25) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 9 “การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย” พบว่ามีความแตกต่างในคือนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (3.25) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (2.87) นักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง (2.56) และนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (2.32) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 10 “การนำเสนอข่าววิวาท์สายฟ้าแลบของดาราสาวชั้นนำหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปุถุชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ” พบว่ามีความแตกต่างในคือนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลางเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (2.91) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด (2.75) และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากและนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (2.45) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ในความคิดเห็นที่ 11 “การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่

ชัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ” พบว่ามีความแตกต่างในค่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยกับนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลาง โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลางเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด (2.98) รองลงมาคือนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มาก (2.90) นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย (2.52) และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด (2.38) ส่วนในกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุด และนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ปานกลางเห็นด้วยกับข้อความของความคิดเห็นดังต่อไปนี้มากกว่า

1. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน
3. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์
4. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
5. การได้มาซึ่งข่าวสารโดยใช้วิธีที่ไม่ซื่อสัตย์ในวิชาชีพ

ในทางกลับกันนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณา มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยจะเห็นด้วยกับข้อความของความคิดเห็นที่ว่าควรลงโทษนักข่าวที่ทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ กล่าวคือเห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ว่า ควรประจานความผิดให้สังคมรับรู้ถึงการกระทำผิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางวิชาชีพระดับองค์กรด้านอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา
กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภา การหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา								F	Sig
	ยินยอมให้ผู้ลง โฆษณามีอิทธิพล ต่อการกำหนด เนื้อหาใน หนังสือพิมพ์มาก ที่สุด		ยินยอมให้ผู้ลง โฆษณามีอิทธิพล ต่อการกำหนด เนื้อหาใน หนังสือพิมพ์มาก		ยินยอมให้ผู้ลง โฆษณามี อิทธิพลต่อการ กำหนดเนื้อหา ในหนังสือพิมพ์ ปานกลาง		ไม่ยินยอมให้ผู้ ลงโฆษณามี อิทธิพลต่อการ กำหนดเนื้อหา ในหนังสือพิมพ์			
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.		
1. นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณใน วิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบัน สื่อมวลชนอีกต่อไป	3.38	1.51	3.87	0.92	3.60	1.00	3.83	0.95	1.21	0.31
2. ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หยาบหรือหยาบเป็น สิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3.75	1.39	3.77	0.76	3.70	0.91	3.41	0.99	2.23	0.08
3. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น	3.13	1.46	2.65	1.17	2.93	1.22	2.63	1.29	1.01	0.39
4. มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง	2.63	1.30	1.94	1.06	2.14	0.89	1.72	0.83	5.44	0.00*
5. หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา	4.13	1.36	4.61	0.50	4.42	0.54	4.55	0.70	1.51	0.21
6. การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอ ข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ	2.75	1.58	2.55	1.03	2.84	1.13	2.45	0.96	2.00	0.12

7.การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน	2.13	0.99	1.97	0.91	2.42	0.98	1.20	0.83	3.04	0.03*
8.วิธีหนึ่งของการควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม	2.25	1.04	3.13	1.02	3.07	0.99	3.28	1.04	3.04	0.03*
9.การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย	3.25	1.28	2.87	0.99	2.56	0.91	2.32	1.00	5.13	0.00*
10.การนำเสนอข่าววิวาทศาสตร์สายฟ้าแลบของดาราสาวชั้นนำหนึ่ง ในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวก สามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปู้ดูชนให้ ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ	2.75	1.04	2.45	0.89	2.91	0.97	2.45	1.00	2.87	0.04*
11.การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน สามารถใช้วิธีการในการหาข่าว โดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ	2.38	1.51	2.90	1.19	2.98	1.08	2.52	1.00	3.37	0.02*
12.การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวขอร้องมิให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน	2.75	1.39	2.65	1.17	2.60	1.00	2.47	0.98	0.56	0.65
13.มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม	3.25	1.16	3.81	1.30	3.35	1.13	3.77	1.00	2.56	0.06
14.กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการชำมขิ้น โดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการ	3.13	1.36	3.87	0.96	3.81	1.01	3.93	0.97	1.85	0.14

ตามข้อร้องเรียน										
15.กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์ตักเตือนการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้องครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดีแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้	3.63	1.30	3.13	1.18	3.37	1.18	3.08	1.14	1.24	0.30

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของกลุ่มตัวอย่างนักข่าวหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ นักวิชาการที่ได้เข้าไปทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติโดยสามารถจัดแบ่งหัวข้อตามการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

สถานการณ์ของสภาการหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายเฉพาะรองรับข้อดี / ข้อเสียอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่า การที่สถานการณ์ของสภาการหนังสือพิมพ์ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายเฉพาะรองรับทั้งข้อดีและข้อเสีย สำหรับในส่วนของข้อดี ผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ เป็นเกราะป้องกันสิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ และใช้กระบวนการทางสังคมหรือที่เรียกว่า (social sanction) เข้ามาควบคุมและตรวจสอบการทำงานของนักหนังสือพิมพ์ ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของสมหมาย ปาริจฉัตต์ อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ , บุญเลิศ ช้างใหญ่ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการฯ และ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ที่ได้แสดงทัศนะต่อประเด็นดังกล่าวไว้ดังนี้

“การไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ จะทำให้เกิดความเป็นอิสระในการทำงาน โดยไม่ให้รัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือออกกฎหมายมาขัดขวางสิทธิ เสรีภาพในการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ ทั้งยังเป็นการยกระดับให้สังคมได้เห็นว่าเราสามารถควบคุมตนเองได้”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“การที่องค์กรสภาการฯ มีสถานการณ์ที่ไม่ได้มีกฎหมายเฉพาะรองรับทำให้ไม่มีใครที่จะเข้ามามีอำนาจครอบงำหรือชี้นำสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้แต่อย่างไรก็ดีสังคมก็ต้องเป็นตัวที่จะเข้ามาควบคุมตรวจสอบด้วยอีกทางหนึ่ง”

(สมหมาย ปาริจฉัตต์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

“เป็นหลักประกันในเรื่องการใช้เสรีภาพ เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และแสดงออกซึ่งความคิดเห็น โดยคำนึงถึงสิทธิการรับรู้ของประชาชน”

(บุญเลิศ ช้างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“การแทรกแซงจากรัฐทำได้ยาก เนื่องจากสภาการฯ ไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ และรัฐไม่สามารถใช้อำนาจเข้ามาควบคุมการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ได้ ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพ หรือการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์”

(สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548)

“หนังสือพิมพ์มีองค์กรสภาการฯ เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมดูแลกันเองแทนที่จะให้กระบวนการอำนาจนิยมของรัฐเข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติงาน อย่างน้อยเราก็สามารถดูแลตัวเองได้ในระดับหนึ่ง”

(วิลาสินี พิพิธกุล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องร้องทุกข์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547)

สำหรับข้อเสียของการที่สภาการหนังสือพิมพ์ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะไว้ว่า การที่ไม่มีกฎหมายรองรับทำให้คนไม่เกรงกลัวการลงโทษ มาตรการการลงโทษต่อผู้ละเมิดจรรยาบรรณขาดความศักดิ์สิทธิ์ ทำให้สภาการฯ เปรียบเสมือนเป็นเสือกระดาษขาดความน่าเชื่อถือ ในฐานะผู้คุมกฎทางวิชาชีพ

ต่อประเด็นดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวไว้ว่า “การที่สภาการไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ทำให้ประสิทธิผลในการควบคุมกันเองยังไม่ดีพอ สาเหตุเนื่องจากความไม่เกรงกลัวในความศักดิ์สิทธิ์ของมาตรการในการลงโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ไม่สามารถลงโทษจากตัวบทกฎหมายได้ ส่งผลให้ปัญหาความไม่รับผิดชอบของคนในวงการวิชาชีพจึงยังคงมีอยู่ เพราะปัญหาดังกล่าวขึ้นอยู่กับการมีสำนึกผู้รู้ผิดรู้ชอบขององค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ และตัวนักหนังสือพิมพ์แต่ละบุคคลที่จะต้องให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง”

(บุญเลิศ ช้างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“เมื่อไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ทำให้เกิดความไม่เกรงกลัว เนื่องจากไม่สามารถลงโทษตามกฎหมายโดยการสั่งจำคุก หรือกักขัง ฯลฯ ได้”

(ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547)

“คนในวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์มักไม่ค่อยยอมรับคำตัดสินของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หรือไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามหรือดำเนินการตามคำตัดสินของสภาการฯ ซึ่งหากหนังสือพิมพ์ไม่ปฏิบัติตาม สภาการฯ มีบทลงโทษหรือสิ่งจูงใจให้นักหนังสือพิมพ์ปฏิบัติตามหรือไม่ เหตุนี้จึงมีการตั้งคำถามถึงประสิทธิผลในการทำงานของสภาการฯ ว่าควรทำอะไรให้สภาการฯ มีความน่าเชื่อถือต่อคนในวงการวิชาชีพมากยิ่งขึ้น”

(สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548)

การไม่มีอำนาจรัฐเข้ามาควบคุมทำให้การบังคับใช้คำวินิจฉัยคำตัดสินของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติไม่มีความศักดิ์สิทธิ์”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“ทำให้ดูไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากไม่มีเครื่องมือในการลงโทษหรือตัดสินการกระทำความผิดของหนังสือพิมพ์ ทำได้เพียงว่ากล่าวตักเตือนหรือบอกให้ลงผลคำวินิจฉัยของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ในหนังสือพิมพ์เท่านั้น”

(วิลาสินี พิพิธกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์สภาการหนังสือพิมพ์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547)

อย่างไรก็ดี มีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านแสดงทัศนคติกลาง ๆ ไม่ตัดสินว่ามีข้อดี หรือมีข้อเสียอย่างไร แต่เสนอแนะว่าควรให้กระบวนการทางสังคมเข้ามาควบคุมดูแลการทำงานของหนังสือพิมพ์

“สิ่งที่จะทำให้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติสามารถควบคุมสมาชิกได้คือการใช้กระบวนการควบคุมทางสังคม (social sanction) เข้ามาควบคุมตรวจสอบการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์”

(ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547)

โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนของสถานะหรือมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่อย่างน้อยเพียงใดนั้นไม่สามารถตอบได้ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือพิมพ์ยอมรับและปฏิบัติตามคำตัดสินของสภาการหนังสือพิมพ์มากขึ้น รวมทั้งมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวไม่ให้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ อย่างไรก็ตามก็ยังมีหนังสือพิมพ์บางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามหรือเพิกเฉยต่อคำตัดสินของสภาการฯ เช่นเดียวกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ต่างๆ ดังนี้

“ในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ มีความเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เห็นได้จากการมีความเข้มงวดกวดขันต่อนักหนังสือพิมพ์มากขึ้น การยอมรับในวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีมากขึ้น อาทิเช่นการยอมรับการตีพิมพ์เผยแพร่คำตัดสินของสภาการหนังสือพิมพ์ รวมถึงมีการระมัดระวังการเผยแพร่ข้อมูลหรือการรายงานข่าวต่อประชาชนมีมากขึ้น”

(สมหมาย ปาวิจันต์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อธิบดีรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

“การมีเรื่องร้องเรียนเข้ามาเยอะ ๆ หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ก็จะถูกตรวจสอบตลอดเวลา เมื่อหนังสือพิมพ์ถูกตรวจสอบมากขึ้นก็จะส่งผลให้หนังสือพิมพ์ต้องใช้ความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวมากขึ้น เพราะคงไม่มีใครหรอกที่อยากจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่มีจริยธรรม”

(ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547)

“สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติสามารถแสดงให้เห็นว่าไม่ได้ปล่อยปละละเลยคนในวงการวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ให้ไปละเมิดหรือประพฤติผิดจริยธรรมวิชาชีพ เนื่องจากหากมีผู้ร้องเรียนมายังสภาการฯ ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบวิชาชีพ ทางสภาการฯ ก็ดำเนินการสอบสวนให้ทันที”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อธิบดีประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“มีประสิทธิผลอย่างน้อยเพียงใดนั้นไม่สามารถพูดได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลรองรับในทางหลักวิชาการ อย่างไรก็ตาม การควบคุมตนเองของหนังสือพิมพ์ในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ สามารถเห็นได้จากการแสดงออกของกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ ในการพิจารณาคำร้อง และการแสดงท่าทีซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินการที่แสดงถึงความกล้าหาญที่จะควบคุมตนเองอยู่ในระดับหนึ่ง ในอีกด้าน สามารถมองเห็นได้จากการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ ที่มีการจัดพิมพ์เอกสารหนังสือเป็นจุลสารเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสภาการฯ หรือ

ข้อบังคับจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ส่งไปยังองค์กรหนังสือพิมพ์ และให้แจกจ่ายไปยังนักหนังสือพิมพ์เพื่อให้รับรู้ถึงการทำงานของสภาการฯ”

(บุญเลิศ ช่างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“ สภาการหนังสือพิมพ์ฯ มีความตื่นตัวในการยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพมากขึ้น เห็นได้จากปรากฏการณ์กรณีการยอมรับผิดของมติชน ที่ออกมาแถลงยอมรับข้อบกพร่องทางจรรยาบรรณวิชาชีพในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ และยอมลงข้อความรับผิดตามข้อบังคับแห่งจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า กลไกการตรวจสอบควบคุมกันเองของสื่อยังเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้”

(วิลาสินี พิพิธกุล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547)

“ในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ มีประสิทธิผลในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหนังสือพิมพ์มากขึ้นน้อยเพียงใดนั้นคงยังไม่สามารถตอบได้ แต่กรณีที่เกิดขึ้นได้ชี้ชัดว่ามีประสิทธิผลคือกรณีข้อหาที่เกิดขึ้นกับนักข่าวหญิง และมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง และนักการเมืองคนหนึ่ง โดยในที่สุดสภาการหนังสือพิมพ์ฯ มีคำตัดสินออกมาและผู้ใหญ่ในสภาการฯ ซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับองค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นได้ปฏิบัติตามและยอมรับคำตัดสินของสภาการฯ ขณะเดียวกันก็มีกรณีฟ้องคดีหนังสือพิมพ์ไม่ยอมรับคำตัดสินของสภาการฯ ในกรณีที่มีเรื่องร้องเรียนเข้ามาเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่อาจกล่าวได้ว่ามีประสิทธิผลทุกกรณี”

(สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548)

อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าปัจจุบันสภาการหนังสือพิมพ์พยายามที่จะใช้กระแสสังคม พลังทางสังคมเข้ามากดดันให้วงการวิชาชีพอยู่ในกรอบที่ควรจะเป็น เห็นได้จากการที่ประชาชนทั่วไป นักการเมือง นักวิชาการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตกเป็นข่าวก็เข้ามาร้องเรียนยังสภาการฯว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ทางสภาการฯ ก็ทำการสอบสวนให้ โดยใช้กระบวนการตัดสินลงโทษอย่างเป็นรูปธรรม

โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการส่งเสริมจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร

ในด้านการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพพอในการส่งเสริมจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์นั้น พบว่า ตั้งแต่มีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติกำเนิดขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่าการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของหนังสือพิมพ์อย่างมากมาย กล่าวคือเหมือนเป็นองค์กรที่จะรักษาหรือยกระดับจริยธรรมมากยิ่งขึ้น ในขณะที่สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์จะดูแลทางด้านสวัสดิการหรือทำ training ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้เป็นประเด็นดังนี้คือ

1. การมีสภาการฯ ส่งผลให้มีช่องทางในการรับเรื่องราวร้องเรียนมากยิ่งขึ้น มีเวทีประชุมสัมมนาเป็นระยะ ๆ ทำให้ประเด็นเรื่องจริยธรรมถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงบ่อยมากขึ้น จากแต่ก่อนที่ยังไม่มีสภาการฯ การพูดถึงเรื่องจริยธรรมก็แทบจะไม่ได้ยินหรือมีการกล่าวถึง ดังนั้นอย่างน้อยผลที่เกิดขึ้นตามมาคือ ทำให้คำว่า “จริยธรรม” ถูกพูดถึงบ่อยขึ้นจนทำให้กลายเป็นวาระหนึ่งในสังคมและทำให้สังคมให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

2. การมีสภาการฯ อย่างน้อยก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ กล่าวคือเป็นการเตือนตนเองว่าองค์กรสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์อยู่ ดังความเห็นของมานิจ สุขสมจิตรที่กล่าวว่า

“ทางสภาการหนังสือพิมพ์ก็ได้มีการขอร้องให้บริษัทห้างร้านหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ ไม่ให้ผลประโยชน์ใด ๆ แก่นักข่าวหรือองค์กรหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ จนทำให้เค้าเสื่อมเสียจริยธรรม”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“หนังสือพิมพ์ให้ความร่วมมือในการระมัดระวังการนำเสนอข่าวมากขึ้น เมื่อสังคมมีเรื่องร้องเรียนเข้ามาและทางสภาการมีการว่ากล่าวตักเตือน หนังสือพิมพ์ก็น้อมรับฟังและปฏิบัติตาม”

(ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547)

“สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรมีระบบการตัดสินหนังสือพิมพ์ที่กระทำผิดหรือละเมิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมให้นักหนังสือพิมพ์ยึดมั่นในกฎเกณฑ์และจรรยาบรรณที่วางไว้มากขึ้น”

(สมหมาย ปาวิจจัตต์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

อย่างไรก็ดีบุญเลิศ ช่างใหญ่ได้แสดงความเห็นว่ารูปแบบการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่ ยังคงไม่มีประสิทธิผลเพียงพอ โดยส่วนตัวเห็นว่าผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการฯ ควรเป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตให้กับนักหนังสือพิมพ์ทุกคน และควรมีการฝึกอบรมพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพ โดยอาจจัดตั้งสถาบันพัฒนาวิชาชีพหนังสือพิมพ์โดยการให้ความรู้ด้านกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมถึงจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ก่อนออกไปปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันสภาการฯ ต้องประสานงานร่วมมือกับองค์กรหนังสือพิมพ์แต่ละแห่งที่เป็นสมาชิกว่ามีการดูแล พัฒนาบุคลากรของตนเองอย่างไรบ้าง ซึ่งควรจะต้องรายงานให้สภาการฯ ทราบเป็นระยะ ๆ รวมไปถึงในกรณีที่มีการละเมิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ปรากฏต่อสาธารณชน เช่น การพาดหัวข่าวเกินจริง การลงภาพโป๊ ภาพเปลือย ภาพหวาดเสียว สดุดยอ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สภาการฯ ควรแสดงประสิทธิภาพในการควบคุมกันเอง และแสดงความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้หายไปจากหน้าหนังสือพิมพ์

โครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการเป็นตัวการในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพหนังสือพิมพ์หรือไม่ อย่างไร

ในด้านความสามารถในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันกล่าวคือ เห็นว่าสภาการฯ มีประสิทธิภาพพอในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพ แต่อาจได้ในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นดังต่อไปนี้

“โดยส่วนตัวเห็นว่ามึอำนาจในการต่อรองกับรัฐพอสมควร เช่นกรณีที่สภาการมีการต่อสู้เรื่องการใช้กฎหมายหมิ่นประมาท ที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“ขณะนี้จะมีองค์กรเครือข่ายหนังสือพิมพ์หลาย ๆ องค์กรร่วมมือกัน แต่หากเป็นเรื่องใหญ่ ๆ ก็จะมีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเข้ามาเป็นตัวกลางในการจัดสัมมนา ระดมความคิดเห็น หรือผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาคานอำนาจรัฐ หรือต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เช่นกรณีกฎหมายหมิ่นประมาท ที่สภาการฯ กำลังดำเนินการต่อสู้เรียกร้อง สิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์อยู่ในขณะนี้”

(ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547)

“บทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ถือได้ว่าเป็นศาลสูง ศาลฎีกาในการพิจารณาตัดสินว่าหนังสือพิมพ์ที่ไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นเป็นหลัก แต่หากอำนาจรัฐเข้ามาละเมิดสิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ สภาการฯ ก็ถือเป็นภารกิจเช่นเดียวกันในการเป็นหัวหอกในการต่อสู้สิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์

เช่น การต่อสู้เรื่องคดีหมิ่นประมาทเพื่อให้มีสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรายงานข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันการแทรกแซงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

(สมหมาย ปาริจฉัตต์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อธิบดีรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

“ขณะนี้ทางสภาการ ฯ มีการดำเนินงานต่อรองกับรัฐถึงปัญหาเสรีภาพหนังสือพิมพ์ที่กำลังถูกคุกคามและถูกแทรกแซง ที่เห็นได้ชัดคือเรื่องกฎหมายหมิ่นประมาทที่ใช้ไม่ตรงตามหลักการและเหตุผลของกฎหมายแต่ใช้เพื่อต่อรองไม่ให้มีการแสดงความคิดเห็น ตีชม หรือแจ้งข่าวเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของบุคคลสาธารณะต่าง ๆ โดยทางสภาการฯ กำลังดำเนินการต่อสู้เรียกร้องความเป็นธรรม ความยุติธรรมจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในขณะนี้ก็ได้รับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติจากคนในวงกรยุติธรรมไปบ้างบางประการแล้ว”

(บุญเลิศ ช้างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“บทบาทหลัก ๆ ในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เห็นได้ตั้งแต่สมัยคุณสมชาย ภูสวนสมบัติ ที่เป็นประธานสภาการฯ สมัยที่ 3 ที่มีการผลักดันเรื่องการใช้บุคคลเป็นประกัน หรือเป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราวของนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกสภาการฯ สามารถใช้สิทธิของการปล่อยตัวชั่วคราวในคดีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพได้ และขณะนี้มีการแก้ไขปัญหากฎหมายหมิ่นประมาท ซึ่งมีคนในวงกรยุติธรรม ขานรับบ้าง แต่จะสามารถผลักดันได้สำเร็จในการแก้ไขปัญหากฎหมายหมิ่นประมาทที่ไม่เหมาะสมได้มากนักน้อยเพียงใดนั้น ยังคงต้องติดตามเรื่องดังกล่าวต่อไป ถึงการดำเนินงานของสภาการฯ แต่ถึงอย่างไร ขณะนี้ได้มีการดำเนินการไปบางประการแล้ว”

(สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์

ในด้านของปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากงบประมาณ ที่เก็บค่าสมาชิกไม่เพียงพอที่จะบริหารงานได้ ต้องหาเงินสนับสนุนจากการจัดกิจกรรม อาทิเช่น จัดปาฐกถาประจำปี จัดทำหนังสือโดยแลกเปลี่ยนด้วยการลงโฆษณาให้
2. ความไม่รู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ขององค์กรสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
3. ความเกรงใจซึ่งกันและกันระหว่างค่ายเล็ก ค่ายใหญ่ เนื่องจากคนที่เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติคือองค์กรหนังสือพิมพ์ต่างๆ
4. การตอบรับของสังคมยังต่ำ เพราะการรับรู้ถึงแนวคิดปรัชญา วิธีการดำเนินงานของสภาการฯ ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลไปพอสมควร แต่ยังไม่พอที่จะทำให้เกิดการยอมรับจากสังคม
5. ในแง่ของโครงสร้าง ปรธาน หรือกรรมการที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนที่มาจากองค์กรหนังสือพิมพ์ ตรงนี้ถือเป็นข้อจำกัด คำถามถึงความโปร่งใส ความเป็นกลางโดยปลอดพ้นจากผลประโยชน์ทับซ้อนจึงมีตามมา
6. สภาการหนังสือพิมพ์ควรเน้นกระบวนการทำงานในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ อาทิเช่น ควรจัดทำเวทีสัมมนา หรือจัดทำคู่มือแนวทางการรายงานข่าว ที่ถือได้ว่ายังมีน้อย ควรจะทำงานในเชิงรุกให้มากกว่านี้ กล่าวคือ ควรออกไปจัดอบรม เยี่ยมเยียนสื่อที่เป็นสมาชิกของตนเองตามต่างจังหวัด โดยเฉพาะคำร้องที่ร้องเรียนมานั้นส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด
7. บุคลากรที่มีไม่เพียงพอ เนื่องจากคนที่เข้ามาเป็นกรรมการส่วนใหญ่มาจากองค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนล้วนมีภาระหน้าที่ในการบริหารการทำงานในหนังสือพิมพ์ของตนเอง ทำให้ไม่สามารถให้เวลาในการทำงานในสภาการฯ ได้อย่างเต็มที่
8. แนวทางการทำงานขององค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่ควบคุมตนเองควรจะร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการ ที่มีการเรียน การสอนทางด้านสื่อสารมวลชน และภาคสังคมในฐานะที่เป็นผู้บริโภคข่าวสารข้อมูล ควรจะต้องเข้ามาร่วมมือประสานงาน และรับฟังความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้สังคมมีความมั่นใจว่าสามารถควบคุมตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. งานที่สภาการฯ ต้องขับเคลื่อนมีหลายเรื่องที่เกิดความสามารถของเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น เรื่องผลักดันกฎหมายหมิ่นประมาท ที่จะต้องใช้คนที่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านกฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ยังคงมีข้อจำกัดในการทำงานยาก ๆ แบบนี้อยู่

จากการสำรวจเบื้องต้นของการวิจัยพบว่านักข่าวส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์ ท่านคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด และควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

สาเหตุของการที่นักข่าวส่วนใหญ่ไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์หรืออำนาจหน้าที่ของสภาการหนังสือพิมพ์นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่อาจเห็นว่าสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง และมองไม่เห็นว่าจะได้รับผลประโยชน์ใดๆ จากการเป็นสมาชิกสภาการฯ หรืออาจเกิดจากความสนใจส่วนตัวของนักหนังสือพิมพ์ที่ยังคงมีน้อยและอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการมีส่วนร่วมโดยตรงของนักหนังสือพิมพ์กับสภาการฯ ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาการฯ คือ ตัวองค์กรหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่ตัวนักหนังสือพิมพ์ ดังจะเห็นได้จากทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

“นักข่าวไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง”

(ชวรงค์ ลิมป์ปัทมาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547)

“นักข่าวไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์เพราะไม่สนใจ และสภาการฯยังเป็นของใหม่”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“นักข่าวส่วนใหญ่ไม่รู้จักสภาการฯ เนื่องจากความสนใจส่วนตัวของนักข่าวยังต่ำ”

(บุญเลิศ ช้างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“นักข่าวไม่รู้เนื่องจากความสัมพันธ์โดยตรงของนักหนังสือพิมพ์ต่อสภาการฯไม่มี เพราะผู้ที่เป็นสมาชิกสภาการฯ นั้นคือองค์กรหนังสือพิมพ์ไม่ใช่ตัวบุคคลที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ และตัวองค์กรก็ไม่ได้ให้ความรู้หรือให้ความสำคัญเกี่ยวกับสภาการหนังสือพิมพ์ต่อนักข่าวในทางที่จะเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ให้นักข่าวได้ทราบ”

(ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547)

“การที่นักข่าวไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์ เนื่องจากการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล การมีส่วนร่วมโดยตรงของนักข่าวกับสภาการหนังสือพิมพ์ยังไม่เพียงพอ”

(สมหมาย ปาจรินทร์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

“โดยโครงสร้างสภาการฯ ผู้ที่เป็นสมาชิกคือองค์กรหนังสือพิมพ์ไม่ใช่ตัวนักข่าว และผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรสภาการฯ ส่วนใหญ่จะเป็นระดับบรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ ซึ่งสาเหตุนี้อาจทำให้นักข่าวโดยทั่วไปไม่รู้จักรู้จักหรือรู้จักสภาการฯ น้อย”

(สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548)

“ตัวนักข่าวไม่สนใจกับผลประโยชน์ของตนเองที่จะได้รับ มองไม่เห็นว่สภาการหนังสือพิมพ์จะมาช่วยนักหนังสือพิมพ์ได้อย่างไร”

(วิลาสินี พิพิธกุล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องร้องทุกข์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547)

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะแนวทางไว้แตกต่างกันดังต่อไปนี้

“จัดทำเอกสารให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น รวมถึงจัดทำคู่มือประชาชนเพื่อให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณชน อันจะทำให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น”

(ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขานุการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547)

“ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ โดยการจัดทำจุลสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้นักหนังสือพิมพ์ได้ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ หรืออาจใช้วิธีออกเยี่ยมตามโรงพิมพ์ต่าง ๆ โดยการขอนัดคุยกับผู้บริหารหนังสือพิมพ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน”

(มานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมัยที่ 1 และ 2 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547)

“ตัวแทนองค์กรหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกควรทำความเข้าใจกับพนักงานในองค์กรของตนเองว่าสภาการมีบทบาทหน้าที่อย่างไร”

(ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547)

“องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สมาคมต่าง ๆ องค์กรต้นสังกัดผู้ประกอบการ สถาบันทางวิชาการรวมถึงภาครัฐควรเข้ามาทวนชั้น สนับสนุน ส่งเสริมให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้แก่นักหนังสือพิมพ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงความสนใจส่วนตัวของแต่ละบุคคลด้วย”

(สมหมาย ปาจรินทร์ กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อธิบดีรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547)

“หนังสือพิมพ์แต่ละแห่งที่รับบุคลากรเข้ามาทำงาน ควรแนะนำ อบรมข้อบังคับจริยธรรมในวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ของตนเองก่อนออกไปปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันตัวนักหนังสือพิมพ์เองควรระลึกรู้ในจิตใจ และมีความสำนึกอยู่ตลอดเวลาว่าในการใช้เสรีภาพเพื่อแสวงหาข่าวสารต้องมีความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมควบคู่อยู่เสมอ”

(บุญเลิศ ช่างใหญ่ บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์มติชน คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2548)

“สภาการหนังสือพิมพ์ควรจัดทำจดหมายข่าว หรือจัดกลุ่มกรรมการออกไปเผยแพร่ข้อมูลให้บ่อยขึ้น กว่าเดิม หรือควรมีการจัดเวทีอภิปรายพูดคุยถึงประเด็นจริยธรรม หรือจัดทำรายงานทุก 3 หรือ 6 เดือนเพื่อให้เห็นผลของการตรวจสอบ ผลของการร้องเรียนต่างๆ ว่ามีการตอบกลับไปยังสาธารณชนอย่างไร รวมถึงการจัดการระบบเอกสาร การรวบรวมองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานที่อาจยังไม่ได้ท่วมเทหรือให้ความสำคัญมากนัก”

(วิลาสินี พิพิธกุล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2547)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ควรทำอย่างไรเพื่อให้สภาการหนังสือพิมพ์เป็นที่รู้จักและเข้าถึงได้ง่าย

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการทำให้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นที่รู้จักมากขึ้นหรือเข้าถึงได้ง่ายขึ้นโดยประชาคมนักข่าวและประชาชนทั่วไป สามารถแบ่งแยกย่อยรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรจัดทำข้อมูล ข่าวสาร โดยอาจจัดทำเป็นวารสาร จุลสาร หรือจดหมายข่าวไปยังองค์กรหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสภาการ ฯ เพื่อประชาสัมพันธ์ไปยังนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในองค์กร รวมถึงประชาชนทั่วไปให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักการ บทบาทหน้าที่ หรือสาระสำคัญของข่าวสารความเคลื่อนไหวของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้ทราบเป็นระยะ ๆ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต วิทยุชุมชน หรือวิทยุชาวบ้าน

- ในการจัดทำข่าวสาร จุลสารหรือจดหมายข่าวของสภาการฯ ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรจัดประชุมสัมมนา ประชาสัมพันธ์ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อองค์กรสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจเชิญสื่อมวลชน ประชาชนเข้ารับฟังเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงองค์กรให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- สภาการ ฯ ควรสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนถึงสิทธิของตนเองที่สามารถแจ้งหรือร้องเรียนการนำเสนอข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมไปยังสภาการ ฯ ได้

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติควรเปิดรับสมาชิกสภาการ ฯ ในปีแรกฟรี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือลดค่าสมัครเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้มีโอกาสสมัครเป็นสมาชิกได้มากยิ่งขึ้น

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติควรเข้าถึงสื่อท้องถิ่น โดยอาจพบปะ พูดคุย ประชุมสื่อตามภูมิภาคต่าง ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจติดตามความเคลื่อนไหว ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานข่าว และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรจัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสภาการ ฯ ให้น่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

- ควรทำให้นักหนังสือพิมพ์เห็นประโยชน์ของการเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์

ด้านองค์กรหนังสือพิมพ์

- องค์กรหนังสือพิมพ์ควรจัดหลักสูตรอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทั้งใหม่และเก่าเป็นระยะ ๆ

- องค์กรหนังสือพิมพ์ควรผลักดันให้ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องผ่านการอบรมในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพ

ก่อนจึงสามารถประกอบวิชาชีพได้

- องค์การหนังสือพิมพ์ควรสนับสนุนให้นักหนังสือพิมพ์เข้าร่วมประชุมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์การสภาการฯ อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- ผลการพิจารณากรณีเรื่องราวร้องเรียนต่าง ๆ ควรนำเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนให้ได้ทราบอย่างทั่วถึง
- สภาการควรมีบทลงโทษแก่นักหนังสือพิมพ์ที่กระทำผิดให้มากกว่านี้และควรนำเสนอต่อสาธารณชน
- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรปกป้องสิทธิของประชาชนมากกว่าพวกพ้องของตนเอง
- ควรคัดเลือกบุคคลที่ประชาคมนักข่าวและประชาชนให้ความเชื่อถือมาทำหน้าที่ในสภาการ ฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยเรื่อง “ความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณคือ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลทั้งในภาพกว้างและแนวลึกเกี่ยวกับความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ในการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อตอบปัญหานำวิจัยดังต่อไปนี้

1. นักหนังสือพิมพ์มีความรู้ และความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติหรือไม่ อย่างไร
2. ความรู้ ความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมประชากรของนักหนังสือพิมพ์หรือไม่
3. ความรู้ ความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์หรือไม่
4. ปัจจัยใดบ้างที่นักหนังสือพิมพ์เห็นว่าเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่ทำการสำรวจเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นักหนังสือพิมพ์ที่ทำการสำรวจ มีจำนวน 320 คน โดยเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ร้อยละ 56.8 หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ร้อยละ 28.4 และหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ ร้อยละ 14.8 พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในเรื่องที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯและสถานภาพของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ตามมาด้วยความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยตนเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยตรวจสอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนเรื่องนี้นักหนังสือพิมพ์มีความรู้ที่น้อยที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สำหรับความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การกำกับดูแลตนเองจากสภาการฯไม่มีประสิทธิภาพ พบว่านักหนังสือพิมพ์มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 75.6 ขณะที่ความรู้เกี่ยวกับมติของสภาการฯ เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว-ภาพข่าว ซีดีไฮโซ พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 86.3

ในด้านความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติพบว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทิศทางของข้อความในเชิงบวกในระดับมากที่สุด และระดับมาก เช่น การนำเสนอข่าวโดยยึดถือข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้งและแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องให้มี ผู้ร้องเรียนมา , การลงโทษขั้นเด็ดขาดกับหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวในทำนองอูจาด ลามกอนาจาร หรือนำพาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชน หรือการลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์ จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการตรวจสอบตนเองและการลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพทั้งการลงโทษจากสภาการฯ จากวงการหนังสือพิมพ์และจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์

ขณะเดียวกันข้อความที่นักหนังสือพิมพ์เห็นด้วยในระดับปานกลางและในระดับน้อยส่วนใหญ่มีทิศทางของข้อความไปในทางลบ และผู้ตอบส่วนใหญ่ก็ตอบไปในทางไม่เห็นด้วย หรือเห็นด้วยในระดับน้อย และในระดับปานกลาง เช่น การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือการปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติงานข่าวไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือผิดจริยธรรมในวิชาชีพ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อมุ่งตอบคำถามว่านักหนังสือพิมพ์มีระดับความรู้ในเรื่องการกำกับดูแลตนเองอย่างไร รวมไปถึงมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางด้านลักษณะสังคมประชากร และปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์หรือไม่อย่างไร ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติพบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลาย ๆ ตัวแปรด้วยกัน คือลักษณะสังคมประชากรได้แก่อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด พื้นที่การทำงานข่าว และปัจจัยทางวิชาชีพได้แก่การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ จริยธรรมในวิชาชีพ นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ส่วนระดับความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติพบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลาย ๆ ตัวแปรเช่นกัน คือ ลักษณะสังคมประชากรได้แก่อายุการทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด พื้นที่การทำงานข่าว และปัจจัยทางวิชาชีพได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ และด้านอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ลักษณะสังคมประชากร

อายุการทำงานข่าว

ลักษณะสังคมประชากรด้านอายุการทำงานข่าว นั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ ในเรื่องโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการฯ และสถานภาพของสภาการฯ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวมานาน คือ มีอายุการทำงานข่าว 10 ปีขึ้นไปและมีอายุการทำงานข่าว 7-10 ปี จะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระดับสูง มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุการทำงานข่าวต่ำกว่า 7 ปี ในความรู้ด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวมากกว่าน่าที่จะได้เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสภาการฯ หรือมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาการฯ มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่อ่อนอาวุโสทางวิชาชีพกว่าจึงมีความรู้ในเรื่องโครงสร้าง หน้าที่ องค์ประกอบและสถานภาพของสภาการฯดีกว่า

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูงมากกว่า นักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี สามารถอธิบายได้ว่า นักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะเปิดรับหรือเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการปฏิรูปการเมือง และการปฏิรูปสื่อซึ่งเป็นที่มาสำคัญของการจัดตั้งสภาการฯ มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบปริญญาตรีหรือต่ำกว่า เนื่องจากเป็นประเด็นที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและอาศัยความรู้ ความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว่า และน่าจะมีการพูดถึงมากกว่าในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ยิ่งไปกว่านั้นเนื่องจากเจตนารมณ์ของการจัดตั้งสภาการฯเป็นไปเพื่อส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพและเพื่อธำรงไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนจากการแทรกแซงของรัฐ ซึ่งแนวความคิดในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างจะเป็นเรื่องของแนวคิดอุดมการณ์ที่เป็นนามธรรมซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะและพื้นฐานความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ผู้ที่มีการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี) จึงน่าที่จะมีศักยภาพสูงกว่าที่จะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด พบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องราร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการฯ และเรื่องการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบน และการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจะมีความรู้ในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้นได้ดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณถึงคุณภาพ และนักหนังสือพิมพ์สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ

เมื่อพิจารณาจากกรณีเหตุการณ์จริงของการร้องเรียนสู่สภาการฯ พบว่ามีกรณีการร้องเรียนสำคัญ ๆ จำนวนไม่น้อยที่มาจากนักหนังสือพิมพ์จากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ตัวอย่างเช่น กรณีของนักข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์สายขยายยนต์คนหนึ่งที่ถูกเพื่อนร่วมงานร้องเรียนว่าใช้เส้นสายของนักการเมืองผู้หนึ่งเพื่อรับรดเร็วขึ้นและมีพฤติกรรมน่าสงสัยว่ามีผู้ซื้อหรือทำให้เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจจนนำไปสู่การสอบสวนโดยสภาการฯ และการลงมติว่านักข่าวคนดังกล่าวทำผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ข้อ 21 ของข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่อดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งในหน้าที่เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ไม่ชอบธรรม” ในกรณีดังกล่าวผู้แจ้งเบาะแสแก่สภาการฯ คือนักข่าวในบางกอกโพสต์ซึ่งเห็นได้ชัดว่ายึดหลักจริยธรรมและมีการตรวจสอบตนเองอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้หากพิจารณาโดยภาพรวมนักหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพน่าที่จะมีมาตรฐานทางวิชาชีพสูงกว่านักหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและนักหนังสือพิมพ์เชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ และเมื่อพิจารณาจากนโยบายการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทจะพบว่า นักหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพจะมุ่งการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดเป็นข่าว และภูมิหลังของข่าวมาแสดงอรรถาธิบายให้ผู้อ่านได้เข้าใจ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมและประเทศชาติเป็นสิ่งสำคัญ ขณะที่หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณกึ่งคุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณจะนำเสนอเนื้อหาข่าวและการวิพากษ์วิจารณ์ที่หวือหวา ใช้ภาษาและทิศทางการเขียนข่าวที่เร้าอารมณ์ และมักเสนอข่าวในเชิงลบมากกว่าที่จะคำนึงถึงจริยธรรมในวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชน ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีความรู้ดีกว่า

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องตำแหน่งงานของนักหนังสือพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

พื้นที่การทำงานข่าว

ในเรื่องพื้นที่การทำงานข่าวนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ ในเรื่องกระบวนการร้องเรียนเรื่องรารวร้องทุกข์และบทกำหนดโทษของสภาการฯ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ส่วนกลาง กล่าวคือทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาคและที่ทำงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนความรู้ในด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ส่วนกลางย่อมได้เปรียบในการเข้าถึงข้อมูลมากกว่าทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองได้ดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ส่วนภูมิภาคและทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังที่เนาวรัตน์ เจริญประพัฒน์ (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำเสนอและการคัดเลือกเนื้อหาในหน้าภูมิภาคของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ปัญหาของผู้สื่อข่าวภูมิภาคคือมุมประเด็นข่าวที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานความรู้เป็นสำคัญ นักข่าวภูมิภาคส่วนใหญ่มีความรู้ที่น้อยและทำข่าวส่งให้กับสื่ออื่น ๆ ด้วย หลายข่าวที่นักข่าวภูมิภาคส่งเข้ามายังโต๊ะภูมิภาคในส่วนกลาง โดยที่ไม่รู้ว่าข่าวนั้นเป็นข่าวสำคัญที่สามารถขึ้นหน้าหนึ่งทำเป็นข่าวใหญ่ได้ โดยปัญหานี้บรรณาธิการข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์มติชน กล่าวว่า โต๊ะข่าวภูมิภาคในส่วนกลางต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยพิจารณาประเด็นเพิ่มเติมให้กับนักข่าวภูมิภาค ในขณะที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ต้องแก้ปัญหา

ด้วยการให้หัวหน้าศูนย์ข่าวตามภาคต่าง ๆ เป็นผู้รับนโยบายจากส่วนกลางไปปฏิบัติ และมีการอบรมนักข่าวภูมิภาคในแต่ละปี

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ที่เป็นผู้ร่วมลงนามในสัตยาบันเพื่อก่อตั้งสภาการฯ ส่วนใหญ่ก็เป็นหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ดังนั้นเป็นไปได้สูงที่ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ดังกล่าวจะกลับไปหนังสือพิมพ์ต้นสังกัดแล้วถ่ายทอดหรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาการฯ ในวงที่กว้างขึ้นโดยเริ่มจากองค์กรของตนก่อน

ปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

สาขาที่จบการศึกษา

สาขาที่จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่เรียนจบทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวดีกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้จบทางด้านนิเทศศาสตร์และวารสารศาสตร์ เป็นไปได้สูงว่าการเรียนการสอนทางนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ไม่ได้มีการพูดถึงสภาการฯ หรือกระบวนการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่มีความรู้ระดับปริญญาทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์

การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ในด้านการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์พบความสัมพันธ์ระหว่างการเป็น และไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์กับความรู้ในด้านที่มาและเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสภาการฯ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่จะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ

นอกจากนี้ ยังพบว่าการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้ในด้านกระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์ และบทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติโดยนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องดังกล่าวมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพเช่นเดียวกัน สามารถอธิบายได้ว่า การเป็นสมาชิกน่าจะสะท้อนให้เห็นถึงสำนึกแห่งวิชาชีพและพันธกิจทางสังคมในวิชาชีพของตนมากกว่าการไม่เป็นสมาชิก และในโอกาสที่สมาชิกจะได้เปิดรับข่าวสารตลอดจนมีส่วนร่วมกับกิจการต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมของสมาคม ฯ ก็เป็นที่แน่นอนว่าจะต้องมีความรู้สูงกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

จริยธรรมในวิชาชีพ

จริยธรรมในวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ ในด้านการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพต่ำ จะมีระดับความรู้ในการตรวจสอบนักข่าวด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในระดับต่ำ ในทำนอง

เดียวกันกับนักหนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรมในวิชาชีพสูงจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวสูงเช่นเดียวกัน ส่วนระดับความรู้ในด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง สามารถอธิบายได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีคุณธรรมหรือจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชนที่ดีย่อมมีความรู้ ความเข้าใจและความสนใจที่จะตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองให้ประพฤติปฏิบัติตัวโดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร

นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ ในด้านที่มาและเจตนา รวมถึงในการจัดตั้งสภาการฯ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรจะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูง ในทำนองกลับกันนักหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนนโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรมากที่สุด จะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ ส่วนความรู้ในด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายได้ว่า การควบคุมหนังสือพิมพ์จากเจ้าของหนังสือพิมพ์นับว่ามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร เนื่องจากเจ้าของสามารถใช้อำนาจส่วนตัวเป็นอิทธิพลให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวสารไปยังผู้อ่านไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งขัดกับเจตนา รวมถึงในการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งส่งเสริมเสรีภาพและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์และกิจการหนังสือพิมพ์ให้มีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากผลงานวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพัฒน์ บารุงฤทธิ์ (2528) จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ (2541) และอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ (2542) ที่กล่าวว่า แรงกดดันจากนโยบายองค์กรที่กำหนดโดยนายทุน หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์มีส่วนผลักดันให้การทำหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ในบางครั้งขาดความรับผิดชอบ หรือนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นเป้าหมายสูงสุด และเมื่อนายทุนมีพื้นฐานของความคิดดังกล่าว เรื่องของจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมจึงสวนทางกันโดยอัตโนมัติ

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ ในด้านการตรวจสอบนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองในเรื่องการรับสินบนและการอาศัยคราบสื่อเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยนักหนังสือพิมพ์ที่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลย จะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับสูง ในทางกลับกันนักหนังสือพิมพ์ที่เห็นด้วยกับการยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์มากที่สุดจะมีความรู้เรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ ส่วนความรู้ในด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้โฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์และมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพตนเองสูง เมื่อเป็นเช่นนั้นก็น่าจะมีสำนักแห่งจริยธรรมวิชาชีพสูงและมีความใส่ใจที่จะตรวจสอบนักข่าวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ในการเป็นหมาเฝ้าบ้านของสังคม ในทางตรงกันข้ามนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้โฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ก็อาจจะมิระดับของอุดมการณ์และความรับผิดชอบต่อผู้อ่านและสังคมที่ต่ำกว่ากลุ่มแรกจึงอาจจะขาดความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นอันหมิ่นเหม่และขัดกับจริยธรรมแห่งวิชาชีพนักข่าวดังกล่าว ทั้งนี้มีงานวิจัยในอดีตซึ่งสามารถนำมา

สนับสนุนการวิเคราะห์นี้ได้คือ งานวิจัยของชวรัตน์ เชิดชัย ที่กล่าวไว้ว่า โฆษณาแม้จะเป็นรายได้หลักขององค์กรสื่อทุกประเภท ขณะเดียวกันก็มีผลกระทบต่อผู้สื่อข่าวได้ ทำให้ผู้สื่อข่าวมีโอกาสบิดเบือนข่าวหรือเลือกประเด็นข่าวอย่างผิดๆ ปกปิดหรือระงับข่าวสารข้อเท็จจริงบางอย่าง บางครั้งจะเห็นว่านโยบายองค์กร จะไม่เสนอข่าวหรือเรื่องราวบางเรื่องที่พาดพิง หรือกระทบกระเทือนเกียรติคุณและชื่อเสียงของผู้ลงโฆษณาประจำ เพราะเกรงว่าผู้ลงโฆษณาจะยกเลิกการลงโฆษณานั้น สิ่งเหล่านี้ก็ถือเป็นความกดดันในการทำงานในองค์กร หนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับในงานวิจัยของชวรัตน์ สันติประภา (2537) เรื่องเสรีภาพกับบทบาทการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย : ศึกษาตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2519 – 2536 ที่พบว่า ในการนำเสนอข่าวสารความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ผู้ส่งคมนั้น หนังสือพิมพ์ถูกควบคุมจากผู้ลงโฆษณา ทำให้หนังสือพิมพ์ไม่ได้มีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ในการเสนอข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนในสังคม ซึ่งการที่หนังสือพิมพ์ถูกผู้โฆษณาควบคุมมากเกินไปก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมไป

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากา หนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ลักษณะสังคมประชากร

อายุการทำงานข่าว

ลักษณะสังคมประชากรด้านอายุการทำงานข่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุการทำงานข่าวน้อยถึงปานกลาง กล่าวคือ ต่ำกว่า 7 ปีลงมาจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวมากคือมากกว่า 7 ปีขึ้นไป

1. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกัน โดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
2. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์
3. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียง จนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
4. การได้มาซึ่งข่าวสาร โดยใช้วิธีที่ไม่ชอบธรรม

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุการทำงานข่าว 7 – 10ปี และ 10 ปีขึ้นไปจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุหรือประสบการณ์การทำงานข่าวน้อยกว่า 7 ปีลงมา

1. การลงโทษนักข่าวที่ประพฤติผิดจริยธรรมด้วยมาตรการทางวิชาชีพขั้นเด็ดขาด
2. การลงโทษผู้กระทำความผิดจริยธรรมในวิชาชีพจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวน้อยจะมีทิศ

ทางของความคิดเห็นไปในทางที่สะท้อนถึงความพยายามรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของเพื่อร่วมวิชาชีพและผลประโยชน์ขององค์กร และความไม่เคร่งครัดนักทางจริยธรรมวิชาชีพ ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานข่าวมานานกว่าจะให้ความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานทางวิชาชีพด้วยมาตรการจากคนในวิชาชีพด้วยตนเองและจากคนอ่านหนังสือพิมพ์

ระดับการศึกษา

ลักษณะสังคมประชากรด้านระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี

1. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าผลประโยชน์ต่อสาธารณชน
2. การตรวจสอบหนังสือพิมพ์ โดยประชาชนผู้อ่านเท่านั้น
3. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
4. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
5. การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS อย่างคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้ง โดยไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่สามารถกระทำได้จริงในทางปฏิบัติ

ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอาจจะมีส่วนช่วยให้นักหนังสือพิมพ์มีความคิดไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งกว่าในประเด็นอันเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์วิชาชีพ ประโยชน์แห่งสาธารณะ การตรวจสอบกันเองและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านการทำหน้าที่ของสื่อสารมวลชนที่ดี

ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

ลักษณะสังคมประชากรด้านประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ซึ่งเป็นประเด็นที่มีนัยยะในเชิงลบเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อสารมวลชน การตรวจสอบกันเองในวิชาชีพและจริยธรรมวิชาชีพน้อยกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและประเภทเชิงกึ่งปริมาณกึ่งคุณภาพ

1. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์สาธารณชน
2. การตรวจสอบหนังสือพิมพ์โดยประชาชนผู้อ่านเท่านั้น
3. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
4. การนำเสนอข่าวด้วยความลำเอียงจนอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด
5. การมิได้ปกป้องข้อมูลแหล่งข่าวหรือร้องไม่ให้เกิดเผยแพร่

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณถึงคุณภาพ

1. การลงโทษผู้กระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพจากประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์
2. การลงโทษขั้นเด็ดขาดกับหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวในทำนองอูจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชน

ผลการวิจัยดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมีแนวโน้มสูงกว่านักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่จะเน้นการรายงานข่าวที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่เป็นประโยชน์ และนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณชนเป็นที่ตั้ง ดังที่จอห์น ซี. เมอร์ริลล์ (อ้างถึงในสิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2542) ผู้เขียนหนังสือชื่อ “The Elite Press” ที่กล่าวถึงลักษณะสำคัญประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นคุณภาพว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่เชื่อถือได้และมีความรับผิดชอบ เป็นหนังสือที่กล้าจะเสนอเหตุการณ์ที่หนังสือพิมพ์เองไม่เห็นด้วยและกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์นั้นโดยไม่มีความเอนเอียง (no bias) อย่างถูกต้อง (accurate) และด้วยลีลาการเขียนที่ดี

ในทำนองเดียวกัน ด้วยสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูงกว่านักหนังสือพิมพ์คุณภาพจึงน่าที่จะมีสำนึกสูงกว่าในเรื่องของการตรวจสอบตนเองด้วยมาตรการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและการรักษาจริยธรรมวิชาชีพ

พื้นที่การทำงานข่าว

ในด้านพื้นที่การทำงานข่าวพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภากาชาด โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนภูมิภาคเห็นด้วยกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ มากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในพื้นที่ส่วนกลางและทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1. การนำเสนอข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาแฝงไปกับการนำเสนอข่าว
2. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์

ทั้งนี้ในกรณีดังกล่าวสามารถนำข้อสังเกตของชวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี เลขาธิการสภากาชาด มาช่วยในการวิเคราะห์ได้ว่าการละเมิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของหนังสือท้องถิ่น โดยอาจอยู่ในรูปของการใช้โฆษณาแฝงไปกับการนำเสนอข่าวและการต้องพึ่งพาค่าโฆษณาจากองค์กรธุรกิจต่าง ๆ

สำหรับในส่วนของนักหนังสือพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่ทำงานในภูมิภาค ชวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี (2546) ได้กล่าวถึงไว้ในทำนองเดียวกันว่าด้วยปัจจัยด้านระยะทาง และสถานการณ์แวดล้อม ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้หนังสือพิมพ์ต้นสังกัดไม่สามารถดูแลนักหนังสือพิมพ์ในสังกัดได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามก็ตีล้าพังรายได้จากการประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดย่อมไม่

เพียงพอต่อการดำรงชีพของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ดังนั้น นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากจำเป็นต้องประกอบอาชีพอื่นเสริม ซึ่งในบางครั้งนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากก็ประกอบอาชีพอื่นที่หมิ่นเหม่ต่อกฎหมาย หรือบางครั้งก็หมิ่นเหม่ต่อหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยอาศัยสถานภาพของความเป็นนักหนังสือพิมพ์ไปข่มขู่คุกคามผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของผู้สื่อข่าวต่างจังหวัดของหนังสือพิมพ์ระดับชาติ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะเป็นกรณีของการใช้ตำแหน่งหน้าที่ไปเรียกรับผลประโยชน์จากกลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย รวมทั้งการข่มขู่แหล่งข่าวให้จ่ายเงินแลกกับการไม่ตกเป็นข่าว หรือใช้ฐานะหน้าที่ความเป็นสื่อไปข่มขู่ขอโฆษณาประเภทอภิชนนันทนาการจากบรรดาพ่อค้า ข้าราชการ หรือนักการเมืองท้องถิ่น (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, 2546)

นอกจากนี้พัลลภ ชันทนันท์คำ (2531) บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ข่าวสยามรายวันของจังหวัดเชียงใหม่ยังได้แสดงทัศนะในเรื่องบุคลาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นว่า “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนมาก มักจะขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ คนที่เก่ง มีความรู้ มีอุดมการณ์จริง ๆ นั้นไม่ค่อยมี เพราะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ค่าตอบแทนน้อยเกินไป ทุกวันนี้รายได้ของคนทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น ยังน้อยกว่ารายได้ขั้นต่ำของกรรมกรเสียอีกที่อยู่กันไปได้เป็นวัน ๆ ก็อาจจะมียาได้จาก การส่งข่าวให้ส่วนกลางบ้าง การขาดคนที่มีความสามารถมีผลกระทบต่อคุณภาพของเนื้อหา และคุณภาพของหนังสือพิมพ์ ตลอดจนความเชื่อมั่นศรัทธาของผู้อ่านต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเองด้วย”

สาขาที่จบ (สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์)

การจบและไม่ได้จบสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบสาขานิเทศศาสตร์เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ว่า การนำเสนอข่าวโดยพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่ห้วนหวนเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้นมากกว่านักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้จบสาขานี้โดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพยายามสร้างความเป็นข่าว หรือเพิ่มคุณค่าข่าวในเหตุการณ์ โดยอาศัยองค์ประกอบของปฏิกิริยาสนใจตามที่เรียนมาในหลักสูตรการเขียนข่าวในสาขานิเทศศาสตร์ / วารสารศาสตร์

การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ในด้านการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ

โดยปัจจัยในด้านการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การลงโทษนักข่าวที่ประพฤติผิดจริยธรรมด้วยมาตรการขั้นเด็ดขาด
2. การนำเสนอข่าวโดยยึดถือข้อเท็จจริงเป็นที่ตั้งและแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา

ข้อนำเสนอใจประการหนึ่งพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกของคณาจารย์ของหนังสือพิมพ์ในทุกองค์กร ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความเห็นที่ว่า “หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา” และเห็นด้วยน้อยที่สุดกับความเห็นที่ว่า “มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่ต้องคนในวิชาชีพเดียวกันเอง” จากข้อเท็จจริงดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า สภาการเน้นการทำงานในเชิงรุกเพื่อตรวจสอบจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ส่งผลให้นักหนังสือพิมพ์มีความกระตือรือร้นที่จะทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทน เป็นปากเป็นเสียงของประชาชน และรับใช้สังคม โดยการแจ้งข่าวสารที่จำเป็นอย่างรวดเร็ว ถูกต้องและครบถ้วน ดังที่ ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือจดหมายเหตุสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในเรื่องการปฏิบัติการเชิงรุกสภาการฯว่า “แต่ก่อนเราตั้งรับอย่างเดียว รอให้มีคนมาร้องเรียน ถ้าเรื่องไหนที่ผิดปกติหรือเข้าข่ายผิดจรรยาบรรณ แต่ไม่มีคนมาร้องเรียน สภาการฯ ก็ไม่เข้าไปตรวจสอบ ทำเฉยเสีย ฉะนั้นเราจะรอแต่ให้ผู้บริโภคมาชี้ข้อบกพร่องและดำเนินคดีแยกอย่างเดียวยังไม่ได้ ควรต้องรีบแก้ไขให้ทันท่วงทีก่อนที่จะให้คนมาว่ากล่าว เพราะฉะนั้น คนทำหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองนี่แหละ ที่จะตรวจสอบและตักเตือนกันได้ดีที่สุด สภาการฯก็เลยคิดทำนโยบายเชิงรุกนี้ขึ้นมา แทนที่จะรอตั้งรับอย่างเดียว ดังนั้น สภาการฯจะไม่ใช้สื่อกระดาษอย่างที่เคยๆ คนประชดประชันอีกต่อไป”

อิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

ในด้านอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการฯ โดยพบว่านักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ในระดับมากที่สุด กับความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. การปกป้องคนในวิชาชีพเดียวกันโดยการไม่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน
2. การยอมรับอิทธิพลของเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์

ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เลยเห็นด้วยมากที่สุดกับความเห็นที่ว่า “การประจานความผิดให้สังคมรับรู้ถึงการกระทำผิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ เป็นวิธีที่เหมาะสม”

สามารถอธิบายได้ว่า อุดมการณ์การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นพันธกิจต่อสังคมที่จะต้องปฏิบัติด้วยสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสังคมในอันที่จะให้การศึกษา และความรอบรู้ ต่อผู้อ่านในการนำไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อการบอกเล่าให้รัฐบาลได้ทราบถึงผลของการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามที่ได้ให้คำมั่นสัญญาแก่ประชาชนหรือไม่ ทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข่าวเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งความรับผิดชอบต่อเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งทีนักหนังสือพิมพ์ต้องยึดถือและระลึกไว้ใน การปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ แต่หากนักหนังสือพิมพ์ละเลยเช่นหากยินยอมให้ผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ก็อาจทำให้พันธกิจอันพึงมีต่อสังคมอ่อนด้อยลง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

จากการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นด้านสถานภาพของสภาการฯที่ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายเฉพาะรองรับพบว่ามีทั้งข้อดี และข้อเสียซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ในส่วนของข้อดี ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้

1. เป็นเกราะป้องกันสิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ
2. สามารถใช้กระบวนการทางสังคมหรือที่เรียกว่า (social sanction) เข้ามาควบคุมและตรวจสอบการทำงานของนักหนังสือพิมพ์

สำหรับข้อเสียที่เกิดขึ้นนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การที่ไม่ได้เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับจะทำให้มาตรการการลงโทษนักหนังสือพิมพ์ขาดความศักดิ์สิทธิ์ และขาดความน่าเชื่อถือ

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือไม่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นร่วมกันส่วนหนึ่งว่ามีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยสังเกตได้จากการมีเรื่องร้องเรียนเข้ามาที่สภาการฯเป็นจำนวนมากและทางสภาการฯได้ดำเนินการสอบสวนให้ทันที รวมทั้งการยอมรับและปฏิบัติตามคำตัดสินของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ของหนังสือพิมพ์มีมากขึ้น และหนังสือพิมพ์ยังมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวไม่ให้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ อย่างไรก็ตามมีหนังสือพิมพ์บางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามหรือเพิกเฉยต่อคำตัดสินของสภาการฯ เช่นเดียวกัน

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการส่งเสริมจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์หรือไม่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ายังคงมีประเด็นควรปรับปรุงได้อีกหลายประการคือ

1. องค์กรสภาการฯควรทำหน้าที่อบรมให้ความรู้แก่นักหนังสือพิมพ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงจริยธรรมในวิชาชีพก่อนออกไปปฏิบัติงาน
2. องค์กรสภาการฯควรต้องประสานงานร่วมมือกับองค์กรหนังสือพิมพ์แต่ละแห่งที่เป็นสมาชิกเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กรหนังสือพิมพ์ให้ทำหน้าที่ในการเป็นสื่อมวลชนที่ดี
3. กรณีที่มีการละเมิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ปรากฏต่อสาธารณชน เช่น การพาดหัวข่าวเกินจริง การลงภาพใบ้ ภาพเปลือย ภาพหวาดเสียว สยดสยอง ฯลฯ สภาการฯ ควรแสดงประสิทธิภาพในการควบคุมตนเอง และแสดงความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้หมดไปจากหน้าหนังสือพิมพ์

ประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานสภาการหนังสือพิมพ์เท่าที่เป็นอยู่มีประสิทธิภาพพอในการเป็นตัวการในการต่อรองกับรัฐด้านสิทธิเสรีภาพหนังสือพิมพ์หรือไม่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ามีความจำเป็นในการต่อรองกับรัฐพอสมควร โดยจะเห็นได้จากกรณีที่ผ่านมา สภาการฯ มีการดำเนินงานต่อรองกับรัฐถึงปัญหาเสรีภาพหนังสือพิมพ์ที่กำลังถูกคุกคามและถูกแทรกแซงที่เห็นได้ชัดคือกฎหมายหมิ่นประมาท ที่สภาการฯ กำลังดำเนินการต่อสู้เรียกร้อง สิทธิ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ความเป็นธรรม ความยุติธรรมจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งในขณะนี้ได้รับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติจากคนในวงการยุติธรรมไปบ้างบางประการแล้ว แต่จะสามารถผลักดันได้สำเร็จในการแก้ไขปัญหาการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่ไม่เหมาะสมได้มากน้อยเพียงใดนั้น ยังคงต้องติดตามเรื่องดังกล่าวต่อไป ถึงการดำเนินงานของสภาการฯ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากงบประมาณที่เก็บค่าสมาชิกไม่เพียงพอที่จะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความไม่รู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ขององค์กรสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
3. ความเกรงใจซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ
4. การตอบรับของสังคมยังต่ำ เพราะการรับรู้ถึงแนวคิดปรัชญา วิธีการดำเนินงานของสภาการฯ ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลไปพอสมควร แต่ยังไม่พอที่จะทำให้เกิดการยอมรับจากสังคม
5. ในแง่ของโครงสร้าง ประธาน หรือกรรมการที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งยังมีข้อจำกัด ในเรื่องความโปร่งใส ความเป็นกลางโดยปลอดพ้นจากผลประโยชน์ทับซ้อน
6. สภาการหนังสือพิมพ์ควรเน้นกระบวนการทำงานในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ อาทิเช่น ควรจัดทำเวทีสัมมนา หรือจัดทำคู่มือแนวทางการรายงานข่าว และควรทำงานในเชิงรุกให้มากกว่านี้ กล่าวคือ ควรจัดอบรมเยี่ยมเยียนสื่อที่เป็นสมาชิกของตนเองตามต่างจังหวัด
7. จำนวนบุคลากรที่มีไม่เพียงพอ เนื่องจากคนที่เข้ามาเป็นกรรมการส่วนใหญ่มาจากองค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนล้วนมีภาระหน้าที่ในการบริหารการทำงานในหนังสือพิมพ์ของตนเอง ทำให้ไม่สามารถให้เวลาในการทำงานในสภาการฯ ได้อย่างเต็มที่
8. องค์กรสภาการฯ ควรร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการที่มีการเรียนการสอนทางด้านสื่อสารมวลชนและภาคสังคมในฐานะที่เป็นผู้บริโภคว่าสารข้อมูล โดยควรจะต้องประสานงาน และรับฟังความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้สังคมมีความมั่นใจว่าสามารถควบคุมกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. งานที่สภาการฯ ต้องขับเคลื่อนมีหลายเรื่องที่เกิดความสามารถของเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น เรื่องผลักดันกฎหมายหมิ่นประมาท ที่จะต้องใช้คนที่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านกฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ยังคงมีข้อจำกัดในการทำงานยาก ๆ แบบนี้อยู่

จากการสำรวจเบื้องต้นของกาววิจัยพบว่านักข่าวส่วนใหญ่ไม่รู้จักสภาการหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่อาจเห็นว่าสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง และมองไม่เห็นว่าเป็นเรื่อง

ได้รับผลประโยชน์ใดๆ จากการเป็นสมาชิกสภาการฯ หรืออาจเกิดจากความสนใจส่วนตัวของนักหนังสือพิมพ์ที่ยังคงมีน้อยและอาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการมีส่วนร่วมโดยตรงของนักหนังสือพิมพ์กับสภาการฯ ยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาการฯคือตัวองค์กรหนังสือพิมพ์ ไม่ใช่ตัวนักหนังสือพิมพ์

อภิปรายภาพรวม

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติถือกำเนิดขึ้นจากความร่วมมือจากบรรดาองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต่างๆ ด้วยเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้างองค์กรเพื่อควบคุมตนเองและส่งเสริมเสรีภาพและความรับผิดชอบเพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหนังสือพิมพ์และกิจการหนังสือพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยกลไกในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ จากทั้งที่เป็นโครงสร้างในสภาการฯ ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการด้านต่าง ๆ เช่นคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อพิจารณากลั่นกรອງเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และที่เป็นสาระสำคัญในการตรวจสอบควบคุมและเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ที่ดีคือข้อบังคับจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตลอดจนกระบวนการตรวจสอบผ่านโครงสร้างและอาศัยสาระดังกล่าวเป็นกรอบสำคัญ

อย่างไรก็ดีแม้เจตนารมณ์ โครงสร้าง กระบวนการและสาระในการตรวจสอบควบคุมของสภาการฯ จะเป็นสิ่งที่ดี แต่หากประชาคมหนังสือพิมพ์ไม่มีความรู้ ความตระหนัก หรือให้ความสำคัญแก่สิ่งดังกล่าวเหล่านี้เพียงพอก็คงจะทำให้การมีอยู่ของสภาการฯ ไม่บรรลุถึงเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลอย่างที่ควรจะเป็น จากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยพบว่าความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสั่งสมและต้องอาศัยการเปิดรับและความสนใจในระดับหนึ่งจึงจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะเห็นว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ในเรื่องดังกล่าวคือ อายุการทำงานข่าว พื้นที่การทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด และจริยธรรมในวิชาชีพ นโยบายการนำเสนอข่าว และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

สามารถอภิปรายได้ว่าโอกาสในการเปิดรับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสภาการฯ ตลอดจนการร่วมในกิจกรรมของสภาการฯ ย่อมสูงกว่าในกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ที่มีพื้นที่การทำงานในกรุงเทพฯ ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่มีวุฒิภาวะทางวิชาชีพสูงกว่า (มีอายุการทำงานข่าวยาวนานกว่า) ก็จะมีความยึดมั่น (commitment) ในวิชาชีพสูงกว่าและทำให้มีความสนใจในความเป็นมาเป็นไปของสภาการฯ ตลอดจนมีโอกาสที่จะร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาการฯ หรือสมาคมและองค์กรวิชาชีพอื่น ๆ มากกว่านักข่าวรุ่นน้องที่ต้องออกไปหาข่าวเป็นประจำทุกวัน หรือนักข่าวประสบการณ์น้อยที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นวิชาชีพของตน

ขณะเดียวกันก็มีความเป็นไปได้ว่าการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการคิดอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นองค์รวมจะให้นักหนังสือพิมพ์สามารถพิจารณาได้ว่าหนังสือพิมพ์หรือ

สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่สำคัญในโครงสร้างทางสังคมจึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม และการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมก็ต้องอาศัยการตรวจสอบควบคุมกันเองในวิชาชีพ เพื่อจะได้รักษามาตรฐานที่ดีไว้โดยไม่ต้องเสี่ยงกับการแทรกแซงผ่านการควบคุมของรัฐ เช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ย่อมมีความเป็นไปได้ว่าจะมีมาตรฐานวิชาชีพสูงกว่านักหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และนักหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณก็ยิ่งคุณภาพ นอกจากนี้การที่นักหนังสือพิมพ์ยินยอมให้นโยบายการนำเสนอข่าวขององค์กรและผู้ลงโฆษณามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาข่าวย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ยึดมั่นถือมั่นนัก ทางอุดมการณ์วิชาชีพและบทบาททางสังคมของตน จึงอาจส่งผลให้นักหนังสือพิมพ์ในกลุ่มดังกล่าวไม่ค่อยจะมีความสนใจในเรื่องของการตรวจสอบเพื่อนร่วมวิชาชีพในการทำหน้าที่หมาเฝ้าบ้านที่ดีของสังคม ในทำนองเดียวกันนักหนังสือพิมพ์ที่มีความตระหนักในจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์อย่างชัดเจนก็สามารถสะท้อนออกมาให้เห็นได้ว่ามีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งมีความตระหนักให้ความสำคัญและมีความรับผิดชอบต่อการทำกับดูแลตนเองในวิชาชีพได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของจริยธรรมในวิชาชีพ

ในส่วนของความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพ ในงานวิจัยนี้พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวคือ อายุการทำงานข่าว พื้นที่การทำงานข่าว ระดับการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด สาขาที่จบ (นิเทศศาสตร์ / วารสารศาสตร์) และอิทธิพลจากผู้ลงโฆษณา

อาจกล่าวได้ว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานข่าวมานานกว่าก็จะให้ความสำคัญในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ของเพื่อนร่วมวิชาชีพ และผลประโยชน์ขององค์กร ขณะที่นักหนังสือพิมพ์ที่มีพื้นที่การทำงานในต่างจังหวัดจะไม่ค่อยให้ความสำคัญ หรือยึดมั่นในข้อบังคับจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ โดยปัจจัยทางด้านรายได้ของหนังสือพิมพ์เข้ามามีส่วนสำคัญในการที่จะทำให้เกิดองค์ระทำผิดจริยธรรมวิชาชีพ โดยการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชนเรียกร่องผลประโยชน์ใส่ตนหรือองค์กร

ขณะเดียวกันมีความเป็นไปได้ว่า การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งจะเน้นการคิดอย่างเป็นระบบและลึกซึ้งกว่า จึงมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้นักหนังสือพิมพ์มีความคิดไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งกว่า ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์วิชาชีพ ประโยชน์แห่งสาธารณะ การตรวจสอบกันเองและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดีกว่า เช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่จะเน้นการรายงานข่าวที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่เป็นประโยชน์ และเสนอข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะ ทั้งนี้เพราะลักษณะสำคัญประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพนั้นเป็นหนังสือพิมพ์ที่กล้าแสดงความคิดเห็น ยึดมั่นในความถูกต้อง คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญ

จากผลวิจัยที่พบว่านักหนังสือพิมพ์ที่จบสาขานิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์จะเห็นความสำคัญในการนำเสนอข่าวเชิงเจ้าอารมณ์เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเนื้อหาข่าวมากกว่าผู้ที่ไม่ได้จบสาขานี้ อาจจะเป็นบทสะท้อนได้ในระดับหนึ่งถึงการพยายามมุ่งเน้นในเรื่องคุณค่าข่าว หรือการสร้างความเป็นข่าวให้แก่เหตุการณ์

ของสถาบันในการเรียนการสอนของวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ / วารสารศาสตร์ ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนหลักสูตรให้คำนึงถึงการไม่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ในข้อที่ 15 ที่กล่าวว่า “ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส” แทนที่จะมุ่งเน้นเพียงการให้ความรู้ด้านทฤษฎีและฝึกฝนทางทักษะเท่านั้น

นอกจากนั้นนักหนังสือพิมพ์ที่ยินยอมให้ผู้ลงโฆษณาามีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาข่าวของหนังสือพิมพ์ก็จะทำให้พันธกิจของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องปฏิบัติด้วยสำนึกแห่งความรับผิดชอบอันพึงมีต่อสังคมต้องอ่อนด้อยลง อันเนื่องมาจากการเห็นความสำคัญในการเป็นสถาบันธุรกิจเอกชนมากกว่าจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน

โดยทั่วไปการมีสภาวิชาชีพย่อมหมายถึงการมีมาตรฐานและเกียรติภูมิในวิชาชีพ เพราะหน้าที่โดยตรงของสภาวิชาชีพก็คือการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานและพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในวิชาชีพให้อยู่ในกรอบแห่งจริยธรรมวิชาชีพตลอดจนส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพในด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ดีด้วยลักษณะอันเปิดกว้างของวิชาชีพนักข่าวที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเฉพาะในสาขานั้น ๆ เพื่อเป็นใบเบิกทางทางวิชาชีพอย่างแพทย์ หนายความ วิศวกร และสถาปนิก ทำให้สภาการหนังสือพิมพ์ไม่มีน้ำหนักในแง่การให้คุณให้โทษต่อสมาชิกเท่าสภาวิชาชีพในสาขาวิชาอื่น ๆ ดังกล่าว ตัวอย่างเช่นในกรณีของแพทย์ และวิศวกร ผู้ที่เรียนจบมาทางสาขานี้จำเป็นต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ใบประกอบโรคศิลป์สำหรับแพทย์ สภาวิชาชีพก่อนจะประกอบอาชีพได้ ดังเช่นจินตนา ตันสุวรรณนนท์ (2541) ได้กล่าวถึงวิชาชีพหนังสือพิมพ์ว่าเป็นวิชาชีพที่เปิดกว้างไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของนักหนังสือพิมพ์ที่แน่นอน ทั้งในแง่การศึกษาขั้นต่ำ สาขาที่สำเร็จการศึกษารวมถึงการไม่ต้องมีการสอบเพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จึงทำให้การเข้ามาเป็นหนังสือพิมพ์ไม่ได้มาตรฐานในการกลั่นกรองคุณสมบัติอย่างถี่ถ้วน ดังเช่นวิชาชีพแพทย์ หนายความ วิศวกร ฯลฯ ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่อาจให้ความสำคัญแก่สภาการฯ เท่าในวิชาชีพอื่น ๆ ข้างต้น เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อนักหนังสือพิมพ์กระทำผิดหรือละเมิดหลักข้อบังคับจริยธรรมในวิชาชีพสภาการฯ ก็ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะลงโทษนักหนังสือพิมพ์ที่กระทำผิดได้ ทำได้เพียงว่ากล่าวตักเตือน ประณาม แดงการณให้สังคมรับรู้ หรือใช้กระบวนการทางสังคมลงโทษ (social sanction) เข้ามาควบคุมการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แทน ดังเช่นพิศิษฐ์ ขวลาธวัช (2535) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์แม้จะเป็นสิ่งที่ดีแต่ก็ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของสื่อมวลชนกับความตระหนักในคุณค่าของสื่อมวลชนเอง ตามที่เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2531) ที่กล่าวว่าจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์แม้จะเป็นสิ่งที่ดีแต่ก็ไม่มียกโทษให้เด็ดขาดเช่นวิชาชีพอื่น ๆ เช่น แพทย์ หนายความที่มีมาตรฐานบทลงโทษให้พักการทำงานหรือลงโทษสูงสุดถึงขั้นถอนใบอนุญาต ขณะที่นักหนังสือพิมพ์เมื่อกระทำการใด ๆ ไม่ถูกต้องก็จะได้ไม่ได้รับการลงโทษ หากแต่ทำได้เพียงการถูกประณามหรือตำหนิจากคนในวงการหรือตาผู้อ่านเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวนักหนังสือพิมพ์จึงขาดความยำเกรง และไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับจริยธรรมในวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้การที่นักหนังสือพิมพ์จำนวนมากมีที่มาจากภูมิหลังที่แตกต่างกัน ดังเช่น มานิจ สุขสมจิตร (2546) และ David E Boeyink (1994) ที่กล่าวว่า การที่บรรดาสมาชิกสภาการฯ จะประพฤติดี ประพฤติชอบตามกรอบจริยธรรม

แห่งการประกอบวิชาชีพหรือไม่นั้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการเรียนรู้จากแหล่งที่แตกต่างกัน การมีภูมิหลัง การศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้มุมมองและทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นยัง ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้นโยบายขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง ความคาดหวังจากเพื่อนร่วมงาน แรงกดดันทาง สังคมจากประชาชน ดังเช่นในงานวิจัยที่ศึกษาโดย Gordon (1996) ที่ให้เห็นว่าการตัดสินใจทางจริยธรรมของ สื่อมวลชน ขึ้นอยู่กับค่านิยมทางจริยธรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งค่านิยมดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ของ องค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่ง ความคาดหวังของเพื่อนร่วมงาน แรงกดดันทางสังคมจากประชาชน

ด้วยลักษณะสำคัญของสื่อหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนที่ย่อมจะมีเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสาร และ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยรัฐจะต้องไม่เข้าไปก้าวก่ายการปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจการของ สื่อมวลชน จึงทำให้หนังสือพิมพ์สามารถใช้เสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารข้อมูล และความคิดเห็นต่างๆ ได้ อย่างเสรีทำให้มีคำถามถึงคุณภาพของสื่อมวลชนที่ไม่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันได้ว่า การใช้เสรีภาพของ สื่อมวลชนมีความควบคู่ไปกับความรับผิดชอบ เนื่องจากที่ผ่านมาหนังสือพิมพ์มักจะใช้เสรีภาพที่ตนเองมีอยู่ เกินขอบเขตจนก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมอย่างมากมาย ถึงขั้นมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงเสรีภาพของ สื่อมวลชนที่มีมากเกินไปจนปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Sandman et al. (อ้าง ถึงในรัตนภรณ์ ศรีอำพัน , 2539) อรุณช วานิชทวีรัตน์ (2539) และจินตนา ต้นสุวรรณนนท์ (อ้างแล้ว) ที่ พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนหนึ่งมาจากการที่หนังสือพิมพ์มีการ ตรวจสอบกันเองน้อยเกินไป ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองจะต้องให้ความร่วมมือ สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสมาคมวิชาชีพหรือสมาคมสภาการ หนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อสร้างสรรค์ให้สภาการมีความเข้มแข็ง เป็นศักดิ์เป็นศรีแก่วิชาชีพ รวมทั้งการปฏิบัติ ตามระเบียบข้อบังคับ และคำตัดสินของสภาการอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งจะชี้ ขาดว่า สื่อมวลชนจะสร้างคุณูปการต่อการพัฒนาประชาธิปไตย และส่งเสริมให้การควบคุมตนเองของ หนังสือพิมพ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็คือคุณภาพและความรู้ความสามารถของนักวิชาชีพสื่อมวลชนเอง ดังเช่นสมหมาย ปาวิจจัตต์ (2543) ที่กล่าวว่า หนทางหนึ่งที่จะผลักดันให้หนังสือพิมพ์ปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมก็ด้วยการเปิดโอกาสให้การควบคุมกันเองเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

1. สภาการฯ ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจต่อนักหนังสือพิมพ์ถึงบทบาทและภาระหน้าที่ ของสภาการฯ รวมถึงควรเตรียมความพร้อมให้กับนักข่าวหรือบุคลากรโดยการให้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการเป็นสื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. สภาการฯ ควรร่วมมือกับสถาบันทางวิชาการ องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ นักหนังสือพิมพ์และผู้ อ่านหนังสือพิมพ์ โดยการจัดสัมมนา ระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมเสนอแนะหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้การกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. สภาการฯ ควรเข้าถึงสื่อท้องถิ่น โดยการพบปะพูดคุย ประชุมสื่อตามภูมิภาคต่าง ๆ ให้มากขึ้น กว่าเดิม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ พร้อมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานข่าวได้อย่างทันทั่วทั้ง
4. สภาการฯ ควรผลักดันให้ข้อบังคับทางจริยธรรมเป็นที่ยอมรับอย่างแท้จริงของผู้ประกอบวิชาชีพ หนังสือพิมพ์ ทั้งระดับผู้กำหนดนโยบายองค์กรหนังสือพิมพ์ และระดับนักข่าว

5. สภาการฯ ควรสร้างการรับรู้ของสาธารณชนเช่น ปรับปรุงเว็บไซต์ให้ประชาชนสามารถร้องเรียน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของสภาการฯผ่านเว็บไซต์ได้

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์และนักหนังสือพิมพ์

1. องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์และนักหนังสือพิมพ์ควรให้ความสนใจ และใส่ใจต่อข่าวสารข้อมูล ความเคลื่อนไหวของสภาการฯ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นสื่อมวลชนที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. องค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ควรจัดหลักสูตรอบรมนักข่าวทั้งใหม่และเก่าให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการกำกับดูแลตนเองให้อยู่ในกรอบจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะต่อผู้อ่านที่เป็นสาธารณะ

1. ต้องให้ความสำคัญและความใส่ใจในการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ขององค์กรหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะเป็นการตรวจสอบการทำงานของหนังสือพิมพ์
2. การกำหนดบทลงโทษทางสังคมกับองค์กรหนังสือพิมพ์ที่มีการละเมิดต่อหลักจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา

1. จัดให้มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เหตุผลและการนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่เน้นเรื่องการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพควบคู่กันไปด้วย
2. การให้คำชี้แนะทั้งในด้านทฤษฎี และแนวทางการปฏิบัติต่อวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมกับสมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในเรื่องการวางแผนการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ในสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ หรือโทรทัศน์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับสื่อหนังสือพิมพ์ว่านักข่าวมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการกำกับดูแลตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการดำเนินการตรวจสอบหนังสือพิมพ์จากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การุณย์ มีถม. การคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. จุดหมายเหตุสภาวะการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในเรื่องจากปกปฏิบัติการเชิงรุกสภาวะการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1/2543.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. “ปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพหนังสือพิมพ์” ในรายงานสัมมนาสิทธิการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 19 – 23 กุมภาพันธ์ 2511.
- จินตนา ต้นสุวรรณนท์. ปัจจัยที่มีผลต่อการขาดความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์ในมุมมองของนักหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. จุดหมายเหตุสภาวะการหนังสือพิมพ์แห่งชาติในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นยุคปฏิรูปกับความท้าทายเชิงจริยธรรม. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 / 2546.
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. หัวหน้าศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เลขานุการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2547.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การสื่อข่าว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ชวลิต ปัญญาลักษณ์. หนังสือพิมพ์กับการควบคุมกันเอง. ในสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หนังสือพิมพ์กับความอยู่รอด...?. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมจักรการพิมพ์, 2526.
- ชัยกฤษณ์ ศรีปักษา. วัฒนธรรมองค์การกับการถ่ายทอดและความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพในองค์กรหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ณัฐพัฒน์ บำรุงฤทธิ์. จรรยาบรรณและความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ไทย : ไร่ร้อยที่รอการรักษา. สื่อมวลชนปริทัศน์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กุมภาพันธ์), 2528.
- ธงชัย มหาไตรภพ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ฉบับ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การสอนความคิดรวบยอดและหลักการ. (ม.ป.ท.) : เจริญวิทยการพิมพ์, 2520.
- ธวัชชัย สันคติประภา. เสรีภาพกับบทบาทการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย : ศึกษาตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. 2519 – 2536. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ธนิดา แส่นคำ. คุณพินิจในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

- เนาวรัตน์ เจริญประพิณ. การนำเสนอและการคัดเลือกเนื้อหาในหน้าภูมิภาคของหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- บุญเลิศ ช่างใหญ่. บรรณานุกรมการอาวโสหนังสือพิมพ์มติชน. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2548.
- ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชนกระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2539.
- ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์. รองบรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์มติชน. สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2547.
- พนม วรรณศิริ. การสื่อข่าวและการเขียนข่าว. คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.
- พัลลภ ชันทนันทคำ. ปัญหาหลักของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น. สื่อมวลชนปริทัศน์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 11, 2531.
- พิศิษฐ์ ชวลาธวัช และคณะ. วิ่งไปกับข่าวก้าวไปกับโลก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อินฟอร์มีเดียบุ๊กส์, 2546.
- พิศิษฐ์ ชวลาธวัช. กฎหมายสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2535.
- พิศิษฐ์ ชวลาธวัช. กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ์, 2545.
- มานิจ สุขสมจิตร. "เมื่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีอายุครบ 6 ปี". ใน เสรีภาพ จริยธรรม ความรับผิดชอบ. หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 6 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ : 4 กรกฎาคม 2546.
- มานิจ สุขสมจิตร . บรรณานุกรมการอาวโสหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ . สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2547.
- รัตนภรณ์ ศรีอำพัน. ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. เรื่องของวิชาชีพและอาชีพปฏิญาณ. วันนักข่าว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2531.
- ลักษณะี คงลาภ. "การควบคุมการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิเชียร เกตุสิงห์. การวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ม.ป.ท.), 2537.
- วิลาสินี พิพิธกุล . อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อนุกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ . สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2547.
- วัฒน์นา พัฒนพงศ์ และคณะ. "สื่อมวลชนกับบทบาทด้านจริยธรรม". รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วีณา เนาวลักษณ์. พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางการเมืองตามคำรายงานของนักเรียน ครู และผู้ประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- ศศิธร ยวโกศล. การให้ความหมายข่าวในมุมมองผู้รับสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ภาคศึกษาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สภาการหนังสือพิมพ์. “กรณีศึกษาเรื่องรางวัลทองทุกขีในรอบ 6 ปีกับการวางบรรทัดฐานทางจริยธรรม”ใน
เสรีภาพ จริยธรรม ความรับผิดชอบ. หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 6 ปี สภาการ
หนังสือพิมพ์แห่งชาติ : 4 กรกฎาคม 2546.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ .นักวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ทีดีอาร์ไอ. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภา
การหนังสือพิมพ์แห่งชาติ . สัมภาษณ์ , 14 กุมภาพันธ์ 2548.
- สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร : สามัคคี
สาร, 2539.
- สมหมาย ปาวิจจัตต์. พัฒนาการการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในสังคมไทย.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สมหมาย ปาวิจจัตต์ . กรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์มติชน อดีตรองเลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.
สัมภาษณ์ , 7 ธันวาคม 2547.
- สุกัญญา ตีระวนิช. เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. สาขานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พิมพ์ครั้งที่ 4 , 2532.
- สุกัญญา สุตบรรทัดและคณะ. “กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชนไทย
โครงการส่งเสริมคุณธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ,2537.
- สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง ,
2539.
- สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. งานหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : อีรพงษ์การพิมพ์ , 2542.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533.
- อังธิดา ลิ้มปีปทมปาณี. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่ออัยการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ
และประชาชนทั่วไป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาคศึกษาวารสารสนเทศ คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์. ปัจจัยในการนำเสนอข่าวสารผิดพลาดและการยอมรับของหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาคศึกษาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- อรนุช วานิชทวีวัฒน์. กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปีพ.ศ. 2537 ถึงพ.ศ.
2539. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาคศึกษาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

ภาษาอังกฤษ

- Bloom, Benjamin S., Hasting, J. Thomas and Madaus, George F. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York : McGraw – Hill Book Company, 1971.
- Boeyink , D.E. How Effective are Codes of Ethics? : A Look at Three Newsrooms. Journalism Quarterly. Vol. 71 , No. 4 , 1994.
- Good , Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw –Hill book Company, 1973.
- Gordon , D. A. , Kittross , J.M. , and Reuss , C . Controversies in Media Ethics. New York : Longman , 1996.
- Schramm, Wilbur. Mass Communication Urbana : University of Illinois , 1966.
- Shoemaker , Pamela.J , and Reese , S.D.Mediating The Message : Theories of Influences on Mass Media Content. New York : Longman , 1991.
- Wolman, Benjamin B., Dictionary of Behavioral Science. London : Education Publishing Inc.,1973.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

**เรื่อง ความรู้ ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์
ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ**

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขหน้าข้อที่เป็นคำตอบของท่าน

1. อายุการทำงานข่าว
  - (1). น้อยกว่า 1 ปี
  - (2). 1 – 3 ปี
  - (3). 3 – 5 ปี
  - (4). 5 – 7 ปี
  - (5). 7 – 10 ปี
  - (6). 10 ปีขึ้นไป
2. การศึกษาขั้นสูงสุด (* สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ให้ถือเอาระดับการศึกษาในปัจจุบัน)
  - (1). ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - (2). ปริญญาตรี
  - (3). สูงกว่าปริญญาตรี
3. ปัจจุบันท่านสังกัดหนังสือพิมพ์ .....
4. ตำแหน่งของท่านในองค์กรหนังสือพิมพ์ (* กรุณาเช็คตำแหน่ง / ความรับผิดชอบที่สูงที่สุดของท่าน)
  - (1). บรรณาธิการ / บรรณาธิการอาวุโส / บรรณาธิการบริหาร / รองบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า
  - (2). บรรณาธิการโต๊ะข่าว / หัวหน้าข่าว / รองหัวหน้าข่าว / ผู้ช่วยบรรณาธิการ / หรือเทียบเท่า
  - (3). รีไรท์เตอร์
  - (4). ชับเอดิเตอร์
  - (5). ผู้สื่อข่าว
  - (6). ช่างภาพ
  - (7). ทั้งผู้สื่อข่าวและช่างภาพ
  - (8). อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. พื้นที่การทำงานข่าวของท่าน
  - (1). ส่วนกลาง หมายถึงนักหนังสือพิมพ์ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพและปริมณฑล
  - (2). ส่วนภูมิภาค หมายถึงนักหนังสือพิมพ์ที่ปฏิบัติงานในเขตต่างจังหวัด
  - (3). ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หมายถึง นักหนังสือพิมพ์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์

6. สาขาที่จบ

- (1). สาขานิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์
- (2). สังคมศาสตร์ เช่น นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา
- (3). มนุษยศาสตร์ เช่น อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มานุษยวิทยา ศึกษาศาสตร์
- (4). วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เช่น วิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์
- (5). วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เช่น แพทยศาสตร์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ เกษตรศาสตร์ เทคนิคการแพทย์
- (6). อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติหรือไม่

- (1). เป็น
- (2). ไม่เป็น
- (3). ไม่ทราบ / ไม่แน่ใจ

8. ท่านเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ใดบ้าง

- (1). สมาคมนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- (2). สมาคมช่างภาพ
- (3). สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
- (4). สมาคม / ชมรมนักข่าวเฉพาะด้าน เช่นบันเทิง กีฬา สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ฯลฯ
- (5). โปรดระบุ.....

กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงหน้าข้อที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุด

9. ท่านได้รับมอบหมายให้ไปงานแถลงข่าวเปิดตัวสินค้าใหม่ของบริษัทแห่งหนึ่ง และทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ ได้จัดเตรียมของขำรวยซึ่งมีมูลค่าประมาณ 300 บาทไว้สำหรับสื่อมวลชน โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ท่านต้องใช้เป็นประจำอยู่แล้ว ท่านจะตัดสินใจรับหรือไม่

- (1). รับ เพราะคนรอบข้างและนักข่าวฉบับอื่นก็รับทั้งนั้นและราคาไม่แพง
- (2). ไม่รับ เพราะขัดกับนโยบายของหนังสือพิมพ์
- (3). รับ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบเป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว
- (4). ไม่รับ เพราะอาจจะทำให้เรามีความโน้มเอียงที่จะเขียนข่าวอย่างไม่เป็นกลางได้

10. ท่านและแหล่งข่าวมีสัมพันธภาพที่ดีในการให้ข่าวต่อกันมายาวนาน วันหนึ่งบรรณาธิการต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและตำแหน่งหน้าที่การงานของแหล่งข่าวที่ท่านได้ให้สัญญากับแหล่งข่าวนั้นว่าจะไม่เปิดเผยชื่อ ท่านจะตัดสินใจบอกหรือไม่

- (1). บอก เพราะเห็นว่าเป็นไร เพราะเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกัน
- (2). ไม่บอก เพราะสัญญากับแหล่งข่าวไว้แล้วว่าจะไม่บอกใคร
- (3). บอก แต่ขอสัญญาจากบรรณาธิการว่าจะไม่ลงตีพิมพ์ชื่อของแหล่งข่าวนั้นตามที่ได้รับปากไว้ก่อน
- (4). ไม่บอก เพราะเห็นว่าผิดหลักการจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่ท่านยึดถือ

11. สมมติว่าท่านได้ขับรถไปตระเวนหาข่าวตามสถานที่ต่าง ๆ และบังเอิญท่านได้ทราบข่าวว่าในหมู่บ้านที่ท่านเดินทางไปถึงมีเด็กทารกเกิดใหม่ มีลักษณะผิดปกติทางร่างกายคือ มีลิ้นดำ ผู้คนในหมู่บ้านพากันเชื่อว่าเป็นเสมือนเทพเจ้าจุติมา ท่านจะตัดสินใจทำอะไร
- (1). ไม่ลงไปเก็บข้อมูลเพราะโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ
  - (2). ยึดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นมาเสนอในลักษณะที่เป็นความเชื่อของคนในหมู่บ้านนั้นว่าเด็กทารกดังกล่าวต้องเป็นเทพเจ้าที่จุติมาเกิด
  - (3). ไม่ลงไปเก็บข้อมูล เพราะคิดว่าเรื่องดังกล่าวหากนำเสนอไปก็คงไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
  - (4). ลงไปเก็บข้อมูล เพราะเห็นว่าตรงกับนโยบายขององค์กรที่จะนำเสนอให้แก่กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายในหนังสือพิมพ์ของตน
12. สมมติว่ามีเหตุการณ์แม่คลอดลูกแล้วทิ้งไว้บนสะพานลอยทางข้าม และหนังสือพิมพ์นำมาพาดหัวข่าวว่า “แม่ใจยักษ์ ทิ้งลูกลงคอ” ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่
- (1). เหมาะสม เพราะคำที่ใช้สละสลวยแล้วกับการกระทำของมารดาผู้นี้
  - (2). ไม่เหมาะสม เพราะคำที่ใช้ดังกล่าวเป็นการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวและเป็นการแสดงความเห็นลงไปในตัว
  - (3). เหมาะสม เพราะการใช้คำดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมได้อย่างชัดเจน
  - (4). ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการใช้คำเปรียบเปรยที่มีความหมายรุนแรงเกินไป
13. ในองค์กรของท่านนักหนังสือพิมพ์เรียนรู้จรรยาบรรณวิชาชีพภายในองค์กรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานผ่านช่องทางใด
- (1). ทางสำนักพิมพ์แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร
  - (2). ทางกองบรรณาธิการแจ้งให้ทราบโดยวาจา เช่น การประชุมניתศ หรือการอบรมนักข่าว
  - (3). เรียนรู้จากรุ่นพี่หรือเพื่อนนักข่าว
  - (4). ทุกช่องทางที่กล่าวไปข้างต้น
14. ท่านเป็นนักข่าวและสังกัดหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม โดยกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้าน แต่เผอิญวันหนึ่งท่านได้ไปเจาะข่าวเรื่องการทุจริตของนักการเมืองและเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง ซึ่งไม่ใช่แนวทางหรือนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่จะขายกลุ่มผู้อ่านเหล่านี้ ท่านจะทำอย่างไร
- (1). ไม่ทำข่าวนี้เพราะเห็นว่านโยบายขององค์กรเน้นการนำเสนอข่าวเบามากกว่าข่าวหนัก
  - (2). ทำแต่ทำเป็นกรอบเล็ก ๆ
  - (3). ไม่ทำแต่นำข้อมูลนี้ไปบอกต่อให้เพื่อนนักข่าวที่อยู่ในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ
  - (4). ทำเพราะเห็นว่าข่าวดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนคนอ่านควรรู้และจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

15. หากท่านได้รับโทรศัพท์จากผู้ไม่ประสงค์ออกนามมาแจ้งข่าวว่าผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวที่หนึ่งก่อให้เกิดโรคผิวหนังซึ่งอาจลุกลามเป็นมะเร็งได้ และท่านได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วว่าเป็นจริง ทว่าผลิตภัณฑ์ที่หนึ่งได้ให้งบประมาณในการโฆษณาแก่องค์กรหนังสือพิมพ์ของท่านอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ท่านจะตัดสินใจต่อสถานการณ์นี้อย่างไร
- (1). ยืนยันว่าต้องเสนอเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องเสนอความจริง
  - (2). ยืนยันว่าต้องเสนอ เพราะข้อมูลนี้ประชาชนจะต้องให้ความสนใจอย่างมาก
  - (3). บอกข้อมูลดังกล่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเสนอ เพื่อจะได้ไม่เกิดข้อขัดแย้งกับเจ้าของโฆษณาที่เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับของตน
  - (4). ไม่เสนอ เพราะเจ้าของผลิตภัณฑ์เป็นสปอนเซอร์ให้แก่หนังสือพิมพ์ของตน

ตอนที่ 3 ความรู้ของนักหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวเลขหน้าข้อที่เป็นคำตอบที่ถูกเพียงข้อเดียว

16. โครงสร้างสภาการหนังสือพิมพ์ของไทยมีลักษณะอย่างไร
- (1). รูปแบบที่มีตัวแทนจากฝ่ายรัฐบาลอยู่ในสภาการหนังสือพิมพ์
  - (2). รูปแบบที่มีเพียงผู้บริหารหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์รวมตัวกัน
  - (3). รูปแบบที่มีการผสมผสานกันระหว่างผู้บริหาร เจ้าของหนังสือพิมพ์ ตัวแทนวิชาชีพหรือตัวแทนประชาชน
  - (4). ถูกทั้งข้อ 2 และข้อ 3
17. ข้อใดต่อไปนีถือว่าเป็นหน้าที่ของสภาการหนังสือพิมพ์
- (1). ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
  - (2). ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
  - (3). ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในสังกัดให้เป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนด
  - (4). ถูกทั้งข้อ 1 และ 2
18. ข้อใดต่อไปนีถือว่าเป็นองค์ประกอบของ “คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ที่ถูกต้องที่สุด
- (1). เจ้าของหรือผู้บริหารหรือผู้ประกอบการ บรรณาธิการ ผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิก และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่าง ๆ
  - (2). เจ้าของหนังสือพิมพ์และผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิก และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่าง ๆ
  - (3). เจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ ผู้ปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์ในสังกัดสมาชิก และตัวแทนจากสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

- (4). เจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอาชีพต่าง ๆ และตัวแทนจากฝ่ายรัฐบาล
19. ข้อใดคือเจตนารมณ์ที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้ง “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ขึ้น
- (1). เพื่อให้หนังสือพิมพ์ได้รับสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร สิทธิในการรายงาน การแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง
  - (2). เพื่อให้หนังสือพิมพ์สามารถดำรงตนอยู่ในฐานะฐานันดรที่สี่ของสังคมได้อย่างสมบูรณ์
  - (3). เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์และกิจการหนังสือพิมพ์ให้มากยิ่งขึ้น
  - (4). เพื่อให้เหล่าบรรดานักหนังสือพิมพ์รู้จักควบคุมตนเองในการทำข่าว
20. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่กระบวนการร้องเรียนเรื่องราวร้องทุกข์ต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่ถูกต้อง
- (1). ในการร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ผู้เสียหายจะต้องกรอกแบบฟอร์มการร้องเรียน พร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อสภาการภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเสียหาย
  - (2). สภาการหนังสือพิมพ์มีสิทธิรับเรื่องร้องเรียนที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีตามกฎหมาย
  - (3). คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติสามารถดำเนินการร้องเรียนหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมขัดต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพได้ แม้ไม่มีผู้ร้องเรียนก็ตาม
  - (4). ผู้ร้องเรียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งไม่รับเรื่องร้องเรียน
21. ข้อใดไม่ใช่ที่มาของการก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
- (1). การปฏิรูปการเมือง
  - (2). การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่
  - (3). การปฏิรูปสื่อมวลชน
  - (4). การปฏิรูประบบราชการ
22. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่บทบาทกำหนดโทษของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หากพบว่ามีกรณีละเมิดหรือประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
- (1). แจ้งเป็นหนังสือให้หนังสือพิมพ์ฉบับที่ถูกร้องเรียนตีพิมพ์คำวินิจฉัยอันเป็นที่สุดของคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ในตำแหน่งและขนาดตัวอักษรที่เห็นได้ชัด
  - (2). หากผู้ประพฤติผิดเป็นผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ให้ส่งคำวินิจฉัยไปยังหนังสือพิมพ์ต้นสังกัดเพื่อดำเนินการลงโทษและแจ้งผลให้สภาการหนังสือพิมพ์ทราบโดยเร็ว
  - (3). กำหนดบทลงโทษหนังสือพิมพ์ที่ประพฤติผิดโดยมีมาตรการลงโทษห้ามมิให้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์อีกต่อไป
  - (4). ทุกข้อข้างต้นที่กล่าวไปแล้ว
23. ข้อใดต่อไปนี้คือสาเหตุที่ทำให้การกำกับดูแลจากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- (1). การที่นักหนังสือพิมพ์ด้วยตนเองไม่กล้าตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง
  - (2). หนังสือพิมพ์คือฐานันดรที่สี่ ต้องมีเสรีภาพไม่จำกัด
  - (3). การที่สภาการฯ ไม่มีสถานะและอำนาจตามกฎหมายที่จะบังคับใช้ข้อบังคับจริยธรรมและลงโทษผู้ละเมิด

(4). ถูกทั้งข้อ 1 และ 3

24. ถ้าท่านเห็นว่าเพื่อนนักข่าวคนหนึ่งร่ำรวยผิดปกติและไม่มีรายได้อื่นเสริม นอกจากเงินเดือนประจำที่ได้ในแต่ละเดือน โดยนักข่าวผู้นั้นทำงานในสายข่าวยานยนต์ และมีเงินซื้อรถคันใหม่ราคาหลายล้าน ท่านได้รับข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่าการรับสินบนเป็นรถเพื่อเขียนข่าวเชียร์รถยี่ห้อหนึ่ง ท่านจะทำอย่างไร

- (1). กระซิบบอกเพื่อนนักข่าวอีกคนที่สังกัดหนังสือพิมพ์เดียวกับผู้ต้องสงสัย
- (2). เฉย ๆ แล้วคอยดูว่ามีใครร้องเรียนขึ้นมาบ้างจึงคอยสนับสนุน
- (3). แจ้งพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อผู้บังคับบัญชาของนักข่าวคนนั้นโดยตรงให้ทำการตรวจสอบ
- (4). ถูกทุกข้อ

25. หากท่านเห็นว่าเพื่อนนักข่าวคนหนึ่งอาศัยคราบสื่อของการเป็นนักข่าวข่มขู่ ริดไถข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน โดยการใช้อิทธิทธิ หรือตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง ท่านจะทำอย่างไร

- (1). เฉย ๆ
- (2). เขียนบัตรสนเท่ห์ไปยังเจ้าของ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
- (3). แจ้งพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นโดยตรงให้ทำการตรวจสอบ
- (4). ถูกทุกข้อ

26. ข้อใดต่อไปนี้อาจกล่าวถึงสถานการณ์ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ถูกต้อง

- (1). มีกฎหมายรองรับ (มีพ.ร.บ.รับรอง)
- (2). มีรัฐธรรมนูญกำหนด
- (3). เป็นธรรมนูญที่ตราขึ้นมาจากการตกลงกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพ
- (4). ถูกทั้ง 3 ข้อ

27. จากกรณีเหตุการณ์การนำเสนองานข่าว – ภาพข่าวซีดีไอโซทหนุ่มสาวคู่หนึ่งบนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ท่านทราบหรือไม่ว่าทางสภาการหนังสือพิมพ์ได้มีการพิจารณา และมีมติต่อกรณีดังกล่าวอย่างไร

.....
 .....

28. นักข่าวหลายคนไม่ทราบว่าสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่อย่างไร ท่านคิดว่าสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติควรทำอย่างไรเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นและเข้าถึงได้ง่ายขึ้นโดยประชาคมนักข่าวและประชาชนทั่วไป

.....
 .....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับจริยธรรมสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่สอดคล้องกับความคิดของท่านมากที่สุด

ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)
29. นักหนังสือพิมพ์ที่มีพฤติกรรมละเมิดหลักจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ควรถูกลงโทษโดยไม่อนุญาตให้ทำงานในสถาบันสื่อมวลชนอีกต่อไป					
30. ในบางสถานการณ์ การใช้คำในพาดหัวข่าวด้วยภาษาที่หยาบหยาบเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น					
31. หน้าที่ในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ คือประชาชนผู้อ่านเท่านั้น					
32. มารยาทของคนหนังสือพิมพ์คือไม่แตะต้องคนในวิชาชีพกันเอง					
33. หากมีการนำเสนอข้อเท็จจริงผิดพลาด นักหนังสือพิมพ์ควรแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนทันที โดยไม่ต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนมา					
34. การลงข้อความที่เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แฝงไปกับการเสนอข่าวไม่ถือเป็นการกระทำผิดหลักจริยธรรมในวิชาชีพ					
35. การเปิดโอกาสให้ผู้อ่าน หรือบุคคลภายนอกมีสิทธิร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน					
36. วิธีหนึ่งของการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ คือการประกาศความผิดหรือการประจานให้สังคมได้รับรู้เพื่อลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นวิธีที่เหมาะสม					
37. การคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเจ้าของ ผู้ร่วมทุน หรือผู้ให้โฆษณาแก่หนังสือพิมพ์ด้วย					
38. การนำเสนอข่าววิวาทะสายฟ้าแลบของดาราสาวขึ้นหน้าหนึ่งในลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านคาดคะเนไปในทางลบมากกว่าทางบวกสามารถทำได้ และไม่ขัดต่อจริยธรรมในวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ปวงชนให้ความสนใจ ทั้งดาราก็เป็นบุคคลสาธารณะ					

ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่แน่ใจ (3)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)
39. การรายงานข่าวชั้นสูง หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อแสวงหาข้อมูลมาเปิดโปงปัญหาทุจริตคอร์ปชั่น สามารถใช้วิธีการในการหาข่าวโดยการดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อสื่อสารได้ โดยไม่ขัดต่อจริยธรรมวิชาชีพ					
40. การตีพิมพ์ข้อมูลที่แหล่งข่าวหรือผู้มีให้ตีพิมพ์ ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อการรับรู้ของสาธารณชน					
41. มาตรการทางสังคม เช่นการเลิกซื้อ เลิกอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประพาดตัวออกนอกกรอบจริยธรรมในวิชาชีพถือเป็นวิธีการที่ดีในการควบคุมทางจริยธรรมที่เหมาะสม					
42. กรณีมูลนิธิและองค์กรสตรีร้องเรียนสภาการหนังสือพิมพ์ให้ทำโทษขั้นรุนแรงแก่หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่ลงข่าวการฆ่าข่มขืนโดยพิมพ์ภาพที่เห็นใบหน้าผู้ตายชัดเจนนั้น สภาการหนังสือพิมพ์ควรต้องดำเนินการตามข้อร้องเรียน					
43. กรณีสภาการหนังสือพิมพ์ออกแถลงการณ์คัดค้านการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ HIV / AIDS ให้นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นธรรมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนแม้จะเป็นความคิดที่ดี แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้					

ขอขอบพระคุณผู้ที่ร่วมทำแบบสอบถามทุก ๆ ท่าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวนฤมล วีระวงศ์ชัย เกิดวันที่ 11 สิงหาคม 2522 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพ.ศ. 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย